

**TILINPÄÄTÖS JA
HALLITUKSEN
TOIMINTAKERTOMUS**

2019

C R A M O

Tilinpäätös ja hallituksen toimintakertomus

Sisällysluettelo

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	3
KONSERNITILINPÄÄTÖS	
Liiketoiminnan keskeiset tunnusluvut	20
Konsernitase	21
Konsernin laaja tuloslaskelma	22
Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista	23
Konsernin rahavirtalaskelma	24
Konsernitilinpäätöksen liitetiedot	25
EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS	
Emoyhtiön tase	68
Emoyhtiön tuloslaskelma	69
Emoyhtiön rahoituslaskelma	70
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot	71
ALLEKIRJOITUKSET	77
TILINTARKASTUSKERTOMUS	78

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Liite 1.	Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteet	25
Liite 2.	Segmenttiraportointi	37
Liite 3.	Lopetetut toiminnot	39
Liite 4.	Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	40
Liite 5.	Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	41
Liite 6.	Liikearvon ja muiden taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus	42
Liite 7.	Liiketoimintahankinnat	44
Liite 8.	Yhteisyritykset	46
Liite 9.	Laskennalliset verot	47
Liite 10.	Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot	49
Liite 11.	Rahoitusriskien hallinta	50
Liite 12.	Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset	53
Liite 13.	Vaihto-omaisuus	54
Liite 14.	Rahavarat	54
Liite 15.	Osakepääoma ja oman pääoman rahastot	54
Liite 16.	Korolliset velat	55
Liite 17.	Eläkevelvoitteet	56
Liite 18.	Muut pitkäaikaiset velat	57
Liite 19.	Osto- ja muut velat	57
Liite 20.	Vakuudet ja vastuusitoumukset	57
Liite 21.	Myyntituotot	58
Liite 22.	Liiketoiminnan muut tuotot	59
Liite 23.	Materiaalit ja palvelut	59
Liite 24.	Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	59
Liite 25.	Liiketoiminnan muut kulut	59
Liite 26.	Vuokriin liittyvät tuotot ja kulut	60
Liite 27.	Poistot ja arvonalentumiset	60
Liite 28.	Rahoitustuotot ja -kulut	60
Liite 29.	Tuloverot	61
Liite 30.	Osakekohtainen tulos	61
Liite 31.	Muut ei-rahavirtavaikutteiset oikaisut	62
Liite 32.	Korolliset velat rahoituksen rahavirrassa	62
Liite 33.	Osakeperusteiset maksut	63
Liite 34.	Lähipiiritapahtumat	64
Liite 35.	Konserniyritykset	65
Liite 36.	Raportointikauden päättymispäivän jälkeiset tapahtumat	66
Liite 37.	Tunnuslukujen laskentakaavat	66
Liite 38.	Osakkeet ja osakkeenomistajat	67

Hallituksen toimintakertomus

Cramo-konsernin jatkuvat toiminnot sisältävä liikevaihto laski ja kannattavuus heikkeni vuonna 2019. Konsernin jatkuvat toiminnot sisältävä liikevaihto laski 3,0 prosenttia ja oli 612,6 miljoonaa euroa. Paikallisissa valuutoissa liikevaihto laski 1,2 prosenttia. Orgaaninen liikevaihdon lasku oli 2,3 prosenttia. Konsernin jatkuvat toiminnot sisältävä vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto oli 72,7 (92,1) miljoonaa euroa tai 11,9 (14,6) prosenttia liikevaihdosta.

Keskeiset tunnusluvut on esitetty viereisessä taulukossa oikaisemattomina taseen ja kassavirran osalta, sisältäen sekä jatkuvat että lopetetut toiminnot kuten historiallisesti raportoitu. Tuloslaskelma- ja muu informaatio on esitetty IFRS 5:n mukaisesti ja sisältää vain jatkuvat toiminnot.

TILIKAUDEN MERKITTÄVÄT TAPAHTUMAT

JULKINEN OSTOTARJOUS

Boels Topholding B.V. ja Cramo Oyj allekirjoittivat 11.11.2019 yhdistymis sopimuksen, jonka mukaisesti Boels teki vapaaehtoisen hallituksen suosittelman julkisen käteisostotarjouksen kaikista Cramon liikkeeseen lasketuista osakkeista, jotka eivät ole Cramon tai sen tytäryhtiöiden hallussa. Ostotarjouksessa Cramon osakkeenomistajille tarjottiin 13,25 euron käteisvastike jokaista osaketta kohden.

Cramon hallitus suositteli yksimielisesti ostotarjousta koskevassa lausunnoissaan, että Cramon osakkeenomistajat hyväksyvät tarjouksen.

Ostotarjouksen mukainen tarjousaika alkoi 25.11.2019 ja oli alun perin voimassa 9.1.2020 saakka. 10.1.2020 Boels jatkoi tarjousaikaan 31.1.2020 asti. 17.1.2020 Boels korotti käteisostotarjouksen tarjousvastiketta 13,75 euroon osakkeelta.

3.2.2020 ilmoitettiin Boelsin vapaaehtoisen Cramo Oyj:n hallituksen suosittelman Cramo Oyj:n kaikkia osakkeita koskevan julkisen käteisostotarjouksen alustava tulos. Ostotarjoukseen tarjotut osakkeet edustivat noin 92,89 prosenttia kaikista Cramon osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä.

5.2.2020 julkistettiin Boelsin vapaaehtoisen Cramo Oyj:n hallituksen suosittelman Cramo Oyj:n kaikkia

KESKEISET TUNNUSLUVUT (M€)	2019	2018	Muutos %
Liikevaihto	612,6	631,9	-3,0
Vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto ¹	72,7	92,1	-21,1
% liikevaihdosta	11,9	14,6	
EBITA-liikevoitto	65,7	91,2	-28,0
% liikevaihdosta	10,7	14,4	
Vertailukelpoinen tilikauden tulos ¹	44,2	61,9	-28,6
Katsauskauden tulos	36,7	61,3	-40,2
Vertailukelpoinen tulos/osake (EPS), € ¹	0,99	1,39	-28,8
Tulos/osake (EPS), €	0,82	1,38	-40,4
Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto (ROCE), % ¹	8,1	11,7	
Sidotun pääoman tuotto (ROCE), % ¹	7,2	11,6	
Vertailukelpoinen oman pääoman tuotto, % ¹	10,9	14,9	
Oman pääoman tuotto, %	9,1	14,7	
Nettovelat/ käyttökate	1,92	1,68	
Korolliset nettovelat	375,9	703,5	-46,6
Bruttoinvestoinnit (ml. yrityshankinnat)	89,3	185,1	-51,8
joista tytäryhtiö- ja liiketoimintahankintojen osuus		43,6	
Liiketoiminnan rahavirta	212,9	195,5	8,9
Rahavirta investointien jälkeen	110,8	-150,4	
Henkilöstö keskimäärin	2 611	2 566	1,7

¹ Cramon käyttämien vaihtoehtoisten tunnuslukujen määritelmät on esitetty Hallituksen toimintakertomuksen sivulla 18 ja muut tunnuslukujen määritelmät tilinpäätöksen liitetiedoissa sivulla 66.

osakkeita koskevan julkisen käteisostotarjouksen lopullinen tulos, jonka mukaan Boels toteutti ostotarjouksen ja aloitti jälkikäteisen tarjousajan. Ostotarjouksen lopullisen tuloksen mukaan tarjotut osakkeet edustavat noin 93,04 prosenttia kaikista Cramon liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä, mikä on enemmän kuin yhdeksänkymmentä prosenttia (90 %) kaikista Cramon osakkeista ja äänistä. Jälkikäteinen tarjousaika alkoi 6.2.2020 ja päättyi 20.2.2020.

6.2.2020 Cramo Oyj vastaanotti arvopaperimarkkinalain ("AML") 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen EQT Fund Management S.à r.l:ta (Luxemburg, Luxemburgin suurherttuakunta), joka toimii omissa nimissään sekä EQT Public Value Fundin hallinnointiyhtiönä sekä sen puolesta, jonka mukaan EQT Public Value Investments S.à r.l:n osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 6.2.2020 alittanut kymmenen (10) ja viiden (5) prosentin liputusrajat. Ilmoituksen mukaan ilmoituksen perusteena oli osakkeiden tai äänioikeuksien luovutus. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö ei omistanut Cramon osakkeita, rahoitusvälineitä tai ääniä.

6.2.2020 Cramo Oyj vastaanotti

arvopaperimarkkinalain ("AML") 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen Peter Bernard Marcel Boelsilta (Maaseik, Belgia), jonka mukaan Boels Topholding B.V.:n osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 6.2.2020 ylittänyt yhdeksänkymmenen (90) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen mukaan ilmoituksen perusteena oli osakkeiden tai äänioikeuksien hankinta. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 41.574.765 kpl, vastaten 93,03 % osakkeista ja äänistä.

6.2.2020 Cramo Oyj ilmoitti vuonna 2022 erääntyvän joukkovelkakirjalainan haltijoille määräysvallan vaihtumisesta, viitaten Cramon 28.2.2022 erääntyvään 150 miljoonan euron 2,375 prosentin kiinteäkorkoiseen joukkovelkakirjalainaan. Cramon tulee 9.4.2020 toteuttaa sellaisten joukkovelkakirjojen lainapääoman ja kertyneiden korkojen ennaikainen takaisinmaksu (ilman preemioita tai sopimussakkoa), joiden haltijat ovat viimeistään 19.3.2020 kirjallisella ilmoituksella vaatineet hallussaan olevien joukkovelkakirjojen ennaikaista takaisinmaksua. Jos yli seitsemänkymmentäviisi (75) prosenttia joukkovelkakirjalainan kokonaispääomasta on 9.4.2020 lunastettu ennakoon joukkovelkakirjalainan ehtojen kohdan 10

mukaisesti, Cramolla on oikeus maksaa ennenaikaisesti takaisin kaikki jäljelle jääneet ulkona olevat joukkovelkakirjat korkoineen (ilman preemiota tai sopimussakkoa).

7.2.2020 Cramo Oyj ilmoitti, että Boels Topholding B.V. aloittaa lunastusmenettelyn koskien Cramo Oyj:n jäljellä olevia vähemmistöosakkeita. Toteuttaakseen osakkeiden lunastuksen tarjouksentekijä tulee saattamaan vireille osakeyhtiölain mukaisen välimiesmenettelyn. Tarjouksentekijä tulee vaatimaan, että osakkeiden lunastushinnaksi vahvistetaan lunastusmenettelyssä 13,75 euroa osakkeelta vähennettynä mikä hyvänsä varojenjaon määrällä, mikäli tällaisen varojenjaon täsmäytyspäivä on ennen kuin lunastuksen kohteena olevat osakkeet ovat siirtyneet Boelsille, mikä vastaa tarjouksentekijän ostarjouksessa tarjouksen ehtojen mukaisesti maksamaa vastiketta. Tarjouksentekijän odotetaan myöhemmin aloittavan toimet Cramon osakkeiden poistamiseksi Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalta.

CRAMON OSITTAISJAKAUTUMINEN TOTEUTETTIIN 30.6.2019

Cramo Oyj:n hallitus ilmoitti Cramon osittaisjakautumisen täytäntöönpanon rekisteröitäväksi kaupparekisteriin 30.6.2019. Cramon ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 17.6.2019 Cramon hallituksen 18.2.2019 allekirjoittaman jakautumissuunnitelman ja päätti osittaisjakautumisesta jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jakautumissuunnitelman mukaan Cramo jakautui siten, että kaikki Cramon Siirtokelpoiset tilat -liiketoimintaan liittyvät varat, velat ja vastuut siirtyivät selvitysmenettelyttä osittaisjakautumisessa perustetulle yhtiölle, Adapteo Oyj:lle. Cramon Kone- ja laitevuokraus -liiketoiminta, joka koostuu pääasiassa rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokrauksesta ja vuokraukseen liittyvistä palveluista, jää Cramolle. Osittaisjakautumisen jälkeen Adapteo ja sen tytäryhtiöt muodostavat Cramosta erillisen uuden itsenäisen konsernin. Cramon osakkeenomistajat saivat osittaisjakautumisen täytäntöönpanon yhteydessä jakautumisvastikkeena yhden (1) Adapteon osakkeen jokaista omistamaansa Cramon osaketta kohden. Jakautumisvastiketta ei annettu Cramon hallussa oleville omille osakkeille. Jakautumisvastikkeena annettujen Adapteon osakkeiden lukumäärä oli siten yhteensä 44 682 697 kappaletta. Adapteon osakkeet kirjattiin Cramon osakkeenomistajien arvo-osuustileille 1.7.2019. Cramo jätti 28.6.2019 Adapteon

puolesta Nasdaq Stockholm AB:lle hakemuksen Adapteon osakkeiden ottamisesta kaupankäynnin kohteeksi Nasdaq Tukholman päämarkkinalla. Adapteon osakkeiden kaupankäynnin Nasdaq Tukholman päämarkkinalla alkoi 1.7.2019 kaupankäyntitunnuksella ADAPT. Osittaisjakautumisen täytäntöönpano ei vaikuta Cramon osakkeiden noteeraamiseen Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalla. Osittaisjakautumisen täytäntöönpanon seurauksena Cramon osakkeiden ISIN-koodi muuttui: uusi ISIN-koodi on FI4000384243. 6.3.2019 päivätyn Consent solicitation memorandum -muistion mukaan Cramon ulkona oleviin 150 000 000 euron, 2,375 prosentin senior-ehtoisiin vakuudettomiin vuonna 2022 erääntyviin joukkovelkakirjoihin (ISIN: FI4000232509) liittyvä suostumusten hakumenettelyn täytäntöönpanopäivä on osittaisjakautumisen täytäntöönpanon seurauksena 30.6.2019.

MUUT ASIAT

Tehtävänsä ovat jättäneet 2.4.2019 Peter Bäckström, johtaja, kone- ja laitevuokraus, Skandinavia; toimitusjohtaja, Cramo AB sekä Mattias Rådström, johtaja, viestintä, markkinointi ja sijoittajasuhteet, kumpikin Cramo-konsernin johtoryhmän jäseniä.

Sohana Josefsson nimitettiin markkinoinnin ja viestinnän johtajaksi sekä Cramo-konsernin johtoryhmän jäseneksi 8.4.2019.

Skandinavia-segmentin johtajaksi, Cramo AB:n toimitusjohtajaksi sekä Cramo-konsernin johtoryhmän jäseneksi nimitettiin Henrik Norrbom. Hän aloitti tehtävässään 12.8.2019.

Petra Schedin Stergel, johtaja, henkilöstön kehittäminen, ja Cramo-konsernin johtoryhmän jäsen jätti yhtiön 20.8.2019.

MERKITTÄVÄT TAPAHTUMAT TILIKAUDEN JÄLKEEN

10.1.2020 Boels ilmoitti jatkavansa kaikkia Cramo Oyj:n osakkeita koskevan ostarjouksen voimassaoloaikaa 31.1.2020 asti. 9.1.2020 mennessä ostarjoukseen oli tarjottu noin 80,43 prosenttia kaikista Cramon osakkeista.

17.1.2020 Boels ilmoitti korottavansa ostarjouksenvastiketta 13,75 euroon osakkeelta

3.2.2020 ilmoitettiin Boelsin vapaaehtoisen Cramo Oyj:n hallituksen suositteleman Cramo Oyj:n kaikkia osakkeita koskevan julkisen käteisostotarjouksen alustava tulos. Ostarjoukseen tarjotut osakkeet edustivat noin 92,89 prosenttia kaikista Cramon

osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä.

5.2.2020 julkistettiin Boelsin vapaaehtoisen Cramo Oyj:n hallituksen suositteleman Cramo Oyj:n kaikkia osakkeita koskevan julkisen käteisostotarjouksen lopullinen tulos, jonka mukaan Boels toteutti ostarjouksen ja aloitti jälkikäteisen tarjousajan. Ostarjouksen lopullisen tuloksen mukaan tarjotut osakkeet edustavat noin 93,04 prosenttia kaikista Cramon liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä, mikä on enemmän kuin yhdeksänkymmentä prosenttia (90 %) kaikista Cramon osakkeista ja äänistä. Jälkikäteinen tarjousaika alkoi 6.2.2020 ja tulee päättyämään 20.2.2020.

6.2.2020 Cramo Oyj vastaanotti arvopaperimarkkinalain ("AML") 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen EQT Fund Management S.à r.l:ta (Luxemburg, Luxemburgin suurherttuakunta), joka toimii omissa nimissään sekä EQT Public Value Fundin hallinnointiyhtiönä sekä sen puolesta, jonka mukaan EQT Public Value Investments S.à r.l.:n osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 6.2.2020 alittanut kymmenen (10) ja viiden (5) prosentin liputusrajat. Ilmoituksen mukaan ilmoituksen perusteena oli osakkeiden tai äänioikeuksien luovutus. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö ei omistanut Cramon osakkeita, rahoitusvälineitä tai ääniä.

6.2.2020 Cramo Oyj vastaanotti arvopaperimarkkinalain ("AML") 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen Peter Bernard Marcel Boelsilta (Maaseik, Belgia), jonka mukaan Boels Topholding B.V.:n osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 6.2.2020 ylittänyt yhdeksänkymmenen (90) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen mukaan ilmoituksen perusteena oli osakkeiden tai äänioikeuksien hankinta. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 41.574.765 kpl, vastaten 93,03 % osakkeista ja äänistä.

6.2.2020 Cramo Oyj ilmoitti vuonna 2022 erääntyvän joukkovelkakirjalainan haltijoille määräsvallan vaihtumisesta, viitaten Cramon 28.2.2022 erääntyvään 150 miljoonan euron 2,375 prosentin kiinteäkorkoiseen joukkovelkakirjalainaan. Cramon tulee 9.4.2020 toteuttaa sellaisten joukkovelkakirjojen lainapääoman ja kertyneiden korkojen ennenaikainen takaisinmaksu (ilman preemioita tai sopimussakkoa), joiden haltijat ovat viimeistään 19.3.2020 kirjallisella ilmoituksella vaatineet hallussaan olevien joukkovelkakirjojen ennen aikaista takaisinmaksua. Jos yli seitsemänkymmentäviisi (75) prosenttia joukkovelkakirjalainan

kokonaispääomasta on 9.4.2020 lunastettu ennakkoon joukkovelkakirjalainan ehtojen kohdan 10 mukaisesti, Cramolla on oikeus maksaa ennenaikaisesti takaisin kaikki jäljelle jääneet ulkona olevat joukkovelkakirjat korkoineen (ilman preemiota tai sopimussakkoa).

7.2.2020 Cramo Oyj ilmoitti, että Boels Topholding B.V. aloittaa lunastusmenettelyn koskien Cramo Oyj:n jäljellä olevia vähemmistöosakkeita. Toteutukseen osakkeiden lunastuksen tarjouksentekijä tulee saattamaan vireille osakeyhtiölain mukaisen väliesmenettelyn. Tarjouksentekijä tulee vaatimaan, että osakkeiden lunastushinnaksi vahvistetaan lunastusmenettelyssä 13,75 euroa osakkeelta vähennettynä mikä hyvänsä varojenjaon määrällä, mikäli tällaisen varojenjaon täsmäytyspäivä on ennen kuin lunastuksen kohteena olevat osakkeet ovat siirtyneet Boelsille, mikä vastaa tarjouksentekijän ostotarjouksessa tarjouksen ehtojen mukaisesti maksamaa vastiketta. Tarjouksentekijän odotetaan myöhemmin aloittavan toimet Cramon osakkeiden poistamiseksi Nasdaq Helsingin Oyj:n pörssilistalta.

LIIKETOIMINTAMALLI

Cramo on yksi Euroopan johtavista kone- ja laitevuokrauksen palvelutarjoajista. Yhtiön palveluksessa oli keskimäärin 2 611 (2 566) henkilöä vuonna 2019.

Cramo tarjoaa kone- ja laitevuokrauspalveluja, jotka koostuvat rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokrauksesta sekä vuokraukseen liittyvistä palveluista. Liitännäisiä palveluja ovat muun muassa työmaa- ja asennuspalvelut. Kone- ja laitevuokraustoimintaa harjoitettiin katsauskauden lopussa 279 (301) toimipisteen kautta 11 eri maassa.

Cramo-konserniin kuuluivat katsauskauden päättyessä konsernipalveluja tarjoava emoyhtiö Cramo Oyj sekä liike-toimintaa harjoittavina yhtiöinä sen täysin omistamat yhtiöt Suomessa, Ruotsissa, Norjassa, Virossa, Liettuassa, Puolassa, Tsekin tasavallassa, Slovakiassa, Saksassa, Itävallassa ja Unkarissa. Cramo Oyj omistaa myös konsernipalveluja tarjoavan yhtiön Ruotsissa.

Lisäksi Cramo omistaa 50 prosenttia Venäjällä ja Ukrainassa toimivasta tasapuolisesti omistetusta yhteisyrityksestä, Fortrent Oy:stä, Ramirent Oyj:n kanssa. Ukrainan liiketoiminta on lopetettu vuoden 2019 aikana.

STRATEGIA SEKÄ TALOUDELLISET JA KESTÄVÄN KEHITYKSEN MITTARIT JA TAVOITTEET

12.9.2019 Cramo julkisti uuden strategiansa ja uudet taloudelliset tavoitteensa vuoteen 2023 asti. Uuden Cramo NXT -strategian ydin perustuu visioon "Your productivity partner in rental and beyond". Uusi strategia keskittyy kasvuun, operatiivisen tehokkuuden parantamiseen edelleen, markkina-aseman vahvistamiseen teollisuussegmentissä, palveluvalikoiman laajentamiseen ja asiakkaiden tehokkuutta lisäävien innovatiivisten digitaalisten ratkaisujen kehittämiseen.

Uuden strategian päätavoitteet ovat:

- Huipputason suorituskyky – toiminnan tehokkuuden parantaminen
- Vahva asema teollisuussegmentissä – liiketoiminnan laajentaminen ja syklisyyden tasapainottaminen
- Johtava kumppani palveluissa – pitkän aikavälin asiakaskumppanuuksia edistävän erottuvan palveluvalikoiman tarjoaminen
- Alan digijohtaja – asiakkaidemme tuottavuuden parantaminen digitaalisilla ratkaisuilla

Vuosien 2019–2023 uudet taloudelliset tavoitteet ovat:

- kaksinumeroinen EPS-kasvu vuosien 2019–2023 aikana
- operatiivinen ROCE > 15 % vuoden 2023 loppuun mennessä
- nettovelka/käyttökate alhaisempi kuin 3,0x
- osingonjakosuhte > 50 % osakekohtaisesta tuloksesta (EPS).

Kestävän kehityksen mittarit ja pitkän aikavälin tavoitteet ovat:

- Asiakastytyväisyysindeksi >75
- Sähköllä toimivien yksiköiden osuus energiaa kuluttavasta kalustosta >90%
- Tapaturmataajuus (LTIR) 0
- Oikeudellisiin seuraamuksiin johdaneiden tapahtumien määrä (ihmisoikeudet, korruptio, ympäristö) 0
- CO₂-päästöt (scope 1 ja 2 suhteutettuna liikevaihtoon) <15 tonnia/M€

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Rakennusmarkkinoiden kysynnän kasvu tasaantui monissa Cramon toimintamaissa vuonna 2019. Maakohtaiset erot olivat verrattain suuria. Myös kilpailu kiristyi monissa maissa. Markkinatutkimuslaitos Euroconstructin arvion mukaan kasvu vuodelle 2019 oli -2,2 prosenttia Suomessa, -0,3 prosenttia Ruotsissa ja

+4,6 prosenttia Norjassa. Saksassa ja Itävallassa rakentamisen arvioitiin kasvavan 2,6 prosenttia ja 0,8 prosenttia. Kasvu oli nopeaa Tsekin tasavallassa, Slovakiassa, Unkarissa ja Puolassa, joissa markkinat kasvoivat keskimäärin 7,4 prosenttia. Foreconin ennusteen mukaan Virossa rakennusmarkkinat kasvoivat 1 prosentin ja Liettuassa 4 prosenttia.

European Rental Association (ERA) ennusti kone- ja laitevuokrausmarkkinan kasvaneen vuonna 2019 kaikissa ERA:n ennusteiden piirissä olevissa maissa, joissa Cramolla on toimintaa. Foreconin kone- ja laitevuokrauksen kasvuennuste oli -1 prosenttia Suomen, 0 prosenttia Ruotsin, 8 prosenttia Viron ja 9 prosenttia Liettuan markkinoille.

LIIKETOIMINTAKATSAUS

Cramon liiketoimintasegmentit ovat Kone- ja laitevuokraus Skandinavia, Suomi ja Itä-Eurooppa sekä Keski-Eurooppa.

Skandinaviassa liikevaihto laski edellisvuodesta 8,4 prosenttia (5,5 prosenttia paikallisessa valuutassa) ja oli 339,4 (370,5) miljoonaa euroa. Orgaaninen liikevaihdon kasvu oli 5,5 prosenttia. Valuuttakurssin epäsuotuisan kehityksen vaikutus liikevaihtoon oli -11,4 miljoonaa euroa, ja tärkein syy oli Ruotsin kruunun heikentyminen. Ruotsissa liikevaihto laski 9,9 prosenttia (6,9 prosenttia paikallisessa valuutassa), mikä johtui pääasiassa suurten teollisuusprojektien ajoittumisesta ja siitä, että uusien projektien vaikutus vuoden 2019 liikevaihtoon oli vielä vähäinen. Norjassa liikevaihto kasvoi paikallisessa valuutassa 0,8 prosenttia, mikä johtui hyvästä kysynnästä ja kalustomäärän kasvattamisesta. Vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto laski 18,0 prosenttia ja oli 60,1 (73,3) miljoonaa euroa. Lasku johtui pääasiassa Ruotsin liikevaihdon heikkenemisestä, ja osittain sitä tasapainottivat matalammat kiinteät kustannukset. Norjassa kannattavuus pysyi edellisvuoden tasolla. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä oli -2,1 miljoonaa euroa, ja ne liittyivät konserninlaajuisesta tuloskehityksen tehostamisohjelmasta johtuviin uudelleenjärjestelykustannuksiin Ruotsissa ja Norjassa.

Suomessa ja Itä-Euroopassa liikevaihto laski 2,1 prosenttia (2,0 prosenttia paikallisissa valuutoissa) ja oli 144,0 (147,0) miljoonaa euroa. Segmentin liikevaihdon orgaaninen kasvu oli -2,0 prosenttia. Liikevaihdon kasvu Liettuassa tasapainotti merkittävästi muiden maiden liikevaihdon laskua. Vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto laski 15,2 prosenttia ja oli 19,4 (22,9) miljoonaa euroa eli 13,5 (15,6) prosenttia liikevaihdosta.

Vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto laski kaikissa maissa paitsi Liettuassa. Lasku johtui pääasiassa liikevaihdon laskusta ja suorien kulujen kasvusta Suomessa vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Kiinteiden kustannusten pieneneminen tasapainotti sitä osittain.

Suomi ja Itä-Eurooppa -segmentin EBITA-liikevoitto sisältää Cramon osuuden sen Venäjällä ja Ukrainassa toimivan yhteisyrityksen Fortrentin nettotuloksesta. Ukrainan liiketoiminta lopetettiin vuoden 2019 aikana. Fortrentin liikevaihto oli 29,8 miljoonaa euroa vuonna 2019. Fortrentin nettotulos oli 0,4 (1,0) miljoonaa euroa. Cramon osuus siitä oli 0,2 (0,6) miljoonaa euroa. Ukrainan liiketoiminnan 3,4 miljoonan euron lopettamiskustannukset vaikuttivat nettotulokseen heikentävästi. Cramon osuus niistä oli 1,6 miljoonaa euroa, jotka on raportoitu vertailukelpoisuuteen vaikuttavina erinä.

Keski-Euroopan liikevaihto nousi 13,1 prosenttia (13,2 prosenttia paikallisissa valuutoissa) ja oli 129,4 (114,4) miljoonaa euroa. Liikevaihdon kasvuun vaikutti positiivisesti KBS Infran hankinta. Segmentin orgaaninen liikevaihdon kasvu oli vahva 7,9 prosenttia, ja kasvua tuki KBS Infra. Tsekin tasavallan ja Itävallan liikevaihto kasvoi tilikaudella. Saksassa vuokrausliikevaihdon kehitys jatkui odotuksia heikompana. Uusien koneiden jälleenmyynnin kasvu kompensoi vuokrausliikevaihdon alenemistä. Muutos liikevaihdon rakenteessa kuitenkin laski kannattavuutta alhaisemman myyntikatteen vuoksi. Segmentin orgaaninen vuokrausliikevaihto kasvoi 4,8 prosenttia.

Segmentin vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto laski 5,5 (8,9) miljoonaan euroon. Poikkeukselliset, KBS Infran organisaatiomuutokseen liittyvät kulut heikensivät tilikaudella kannattavuutta -0,8 miljoonaa euroa. Vertailukaudella KBS Infran nettomääräiset satunnaiset erät olivat 0,6 miljoonaa euroa. Alhainen vuokrausliikevaihto ja odotettua korkeampi uusien koneiden jälleenmyynti Saksassa laskivat kannattavuutta alhaisemman myyntikatteen vuoksi. KBS Infran kannattavuuden kasvu etenee suunnitelmien mukaan, ja sitä tukevat laajennusinvestoinnit.

LIKEVAIHTO JA TULOS

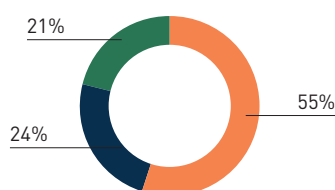
Alla olevat luvut ja kommentit kuvailevat vain Cramo-konsernin jatkuvia toimintoja ja toimintasegmenttejä Kone- ja laitevuokrauksessa vuosilta 2018 ja 2019.

Cramo-konsernin koko vuoden liikevaihto laski 3,0 prosenttia (kasvua -1,2 prosenttia paikallisissa valuutoissa) ja oli 612,6 (631,9) miljoonaa euroa. KBS Infra, joka hankittiin 28.2.2018, vaikutti positiivisesti liikevaihdon kasvuun. Valuuttakurssien vaikutus liikevaihtoon oli -11,5 miljoonaa euroa, mikä johtui pääasiassa Ruotsin kruunun heikentymisestä. Konsernin orgaaninen liikevaihdon kasvu oli -14,1 miljoonaa euroa (-2,3 prosenttia). Liikevaihto laski Skandinaviassa ja Suomi ja Itä-Eurooppa segmentissä, mutta nousi Keski-Eurooppa segmentissä.

Cramo-konsernin vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto laski 21,1 prosenttia ja oli 72,7 (92,1) miljoonaa euroa.

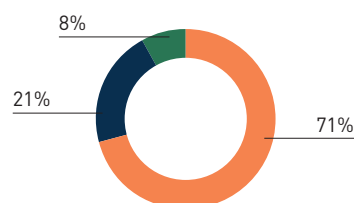
Vertailukelpoinen EBITA-liikevoittomarginaali oli 11,9 (14,6) prosenttia liikevaihdosta. EBITA-liikevoitto ja EBITA-liikevoittomarginaali laskivat kaikissa segmenteissä. Liikevaihdon laskun vaikutusta kannattavuuteen tasapainotti vielä vain osittain kiinteiden kustannusten pieneneminen. Kiinteät kustannukset pienenivät viimeisellä vuosineljänneksellä 2,8 miljoonaa euroa verrattuna edellisvuoteneen tulosehdityksen tehostamisohjelman johdosta. Skandinaviassa kannattavuus heikkeni pääasiassa Ruotsin liikevaihdon heikentymisen vuoksi, joka johtui pääosin suurten teollisuusprojektien ajoituksesta. Loppuvuodesta 2019 aloitettujen uusien projektien positiivinen vaikutus liikevaihtoon jäi vielä vähäiseksi. Suomen ja Itä-Euroopan haastavammat markkinaolosuhteet vaikuttivat Suomen liikevaihtoon ja katteisiin kielteisesti. Keski-Euroopassa kannattavuus heikkeni pääasiassa siksi, ettei laitevuokrauksen liikevaihto kehittynyt Saksassa tyydyttävästi.

Tilikauden vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät EBITA-liikevoitossa olivat -7,0 miljoonaa euroa. Vertailukauden EBITA-liikevoitto sisälsi -0,9 miljoonaa euroa vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eräiä, jotka liittyivät KBS Infran hankinnan transaktiokuluihin. Tilikauden EBITA-liikevoitto oli 65,7 (91,2) miljoonaa euroa. Liikevoitto oli 61,5 (87,4) miljoonaa euroa. Rahoituskulut (netto) olivat 12,8 (10,2) miljoonaa euroa. Tulos ennen veroja oli 48,8 (77,2) miljoonaa euroa ja katsauskauden tulos 36,7 (61,3) miljoonaa euroa.

OSUUS KONSERNIN LIKEVAIHDOSTA 2019 (2018), M€

■ Skandinavia 339,4 (370,5)
 ■ Suomi ja Itä-Eurooppa 144,0 (147,0)
 ■ Keski-Eurooppa 129,4 (114,4)

OSUUS KONSERNIN EBITA-LIIVEVOITOSTA 2019 (2018), M€

■ Skandinavia 58,0 (73,3)
 ■ Suomi ja Itä-Eurooppa 17,5 (22,9)
 ■ Keski-Eurooppa 6,2 (8,1)

M€	Liikevaihto			EBITA-liikevoitto		
	2019	2018	Muutos %	2019	2018	Muutos %
Skandinavia	339,4	370,5	-8,4	58,0	73,3	-20,8
Suomi ja Itä-Eurooppa	144,0	147,0	-2,1	17,5	22,9	-23,5
Keski-Eurooppa	129,4	114,4	13,1	6,2	8,1	-23,6
Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	-0,1	0,0	-5,7	-16,0	-13,0	
Konserni yhteensä	612,6	631,9	-3,0	65,7	91,2	-28,0

VERTAILUKELPOISUUTEEN VAIKUTTAVAT ERÄT EBITA-LIIKEVOITTOSSA (M€)

	2019	2018
Skandinavia ¹	-2,1	0,0
Suomi ja Itä-Eurooppa ²	-1,9	0,0
Keski-Eurooppa ³	0,7	-0,9
Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit ⁴	-3,8	0,0
Konserni yhteensä	-7,0	-0,9

1 Skandinavian EBITA-liikevoiton vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat 2019 -2,1 miljoonaa euroa liittyen konserninlaajuisen kustannussäästöohjelman aiheuttamiin uudelleenjärjestelykuluihin. Vertailukaudella ei kirjattu vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä.

2 Suomi ja Itä-Euroopan EBITA-liikevoiton vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat vuonna 2019 -1,9 miljoonaa euroa ja liittyivät Fortrent yhteisyrityksen Ukrainan toimintojen lopetukseen (-1,7 miljoonaa euroa) ja kustannussäästöohjelman uudelleenjärjestelykuluihin (-0,2 miljoonaa euroa).

3 Keski-Euroopan EBITA-liikevoiton vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat vuonna 2019 0,7 miljoonaa euroa liittyen KBS Infran hankintaan liittyvän hankintamenon ehdollisen osan vastuun vapauttamiseen (1,9 miljoonaa euroa) ja KBS Infran hankintaan liittyvien erien selvittämistä koskeviin kuluihin (-1,0 miljoonaa euroa) ja uudelleenjärjestelykuluihin (-0,2 miljoonaa euroa). Vuonna 2018 EBITA-liikevoiton vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat -0,9 miljoonaa euroa liittyen KBS Infran hankinnan neuvonanto- ja transaktiokuluihin.

4 Kohdistamattomien erien EBITA-liikevoiton vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät olivat -1,8 miljoonaa euroa liittyen jatkuvien toimintojen strategiaproessin neuvonantokuluihin ja -1,2 miljoonaa euroa liittyen konserninlaajuisen kustannussäästöohjelman aiheuttamiin uudelleenjärjestelykuluihin sekä -0,7 miljoonaa euroa liittyen Cramo-konsernin julkisen ostotarjousproessin neuvonantokuluihin.

VERTAILUKELPOINEN EBITA-LIIKEVOITTO (M€)

	2019	2018	Muutos %
Skandinavia	60,1	73,3	-18,0
Suomi ja Itä-Eurooppa	19,4	22,9	-15,2
Keski-Eurooppa	5,5	8,9	-39,0
Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	-12,3	-13,0	-5,9
Konserni yhteensä	72,7	92,1	-21,1

Konsernin poistot ja arvonalentumiset käyttöomaisuudesta vuonna 2019 olivat 130,2 (94,2) miljoonaa euroa. Eryteisesti IFRS16-standardin käyttöönotto kasvatti poistojen määrää. Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot ja arvonalentumiset olivat yhteensä 4,1 (3,8) miljoonaa euroa. Vuonna 2019 vuosittaisessa arvonalentumistestauksessa tulevaisuuden rahavirtojen nettonykyarvo ylitti sitoutuneen pääoman määrän eikä liikearvoon, aineettomiin hyödykkeisiin tai aineelliseen käyttöomaisuuteen kohdistunut tarvetta tehdä alaskirjauksia testauksen perusteella. Liikearvon yhteismäärä katsauskauden lopussa oli 118,1 (293,0) miljoonaa euroa. Lasku johtui Cramon osittaisjakautumisesta, sillä vertailukausi sisältää Adapteolle siirtyneen liikearvon.

Tilikauden vertailukelpoinen osakekohtainen tulos oli 0,99 (1,39) euroa ja osakekohtainen tulos 0,82 (1,38) euroa. Vertailukelpoinen oman pääoman tuotto (viimeiseltä 12 kuukaudelta) oli 10,9 prosenttia ja oman pääoman tuotto (viimeiseltä 12 kuukaudelta) oli 9,1 prosenttia.

INVESTOINNIT JA RAHAVIRTA

Konsernin investoinnit tilikaudella olivat 89,3 (185,1) miljoonaa euroa jatkuvissa

toiminnoissa ja laskivat kaikissa segmenteissä. Vertailukaudella KBS Infran hankinnan vaikutus investointeihin oli 43,6 miljoonaa euroa.

Tilikauden liiketoiminnan rahavirta oli 212,9 (195,5) miljoonaa euroa ja rahavirta investointien jälkeen oli 110,8 (-150,4) miljoonaa euroa, jossa vertailukauden luku sisälsi -43,6 miljoonaa euroa liittyen KBS Infran hankintaan jatkuvissa toiminnoissa ja -140,3 miljoonaa euroa Nordic Modular Groupin hankintaan lopetetuissa toiminnoissa. IFRS 16:n käyttöönotto muutti rahavirtalaskelman rivien välistä esitystapaa, sillä vuokrasopimusvelan vuokramaksut esitetään rahoituksen rahavirrassa, mikä parantaa liiketoiminnan rahavirtaa ja rahavirtaa investointien jälkeen 41,0 miljoonaa euroa. Nämä kassavirtaluvut sisältävät sekä jatkuvat että lopetetut toiminnot.

TALOUDELLINEN ASEMA JA TASE

Alla esitetyt taloudellista asemaa ja tasetta koskevat vertailutiedot sisältävät lopetetut toiminnot.

Korollinen nettovelka 31.12.2019 oli 375,9 (703,5) miljoonaa euroa. Nettovelkaantumistasite tilikauden päättyessä oli 93,0 (117,9) prosenttia ja nettovelat/käyttökate 1,92 (2,88), jossa vertailukauden luku sisältää jatkuvien toimintojen

käyttökateen ja nettovelkojen osalta myös Adapteo Oyj:n osuuden veloista.

Konsernin vaihtuvakorkoisista veloista oli 31.12.2019 suojattu koronvaihtosopimuksilla 130,0 (130,0) miljoonaa euroa, johon sovelletaan täysimääräisesti suojauslaskentaa. Cramo-konsernilla oli tilikauden päättyessä käyttämättömiä sitovia rahoituslimiittejä (pois lukien leasingliimitit) yhteensä 251,7 (258,5) miljoonaa euroa, josta pitkäaikaisia rahoituslimiittejä oli 175,0 (235,0) miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia rahoituslimiittejä 76,7 (23,5) miljoonaa euroa.

Aineellisten käyttöomaisuus-hyödykkeiden määrä taseessa oli katsauskauden lopussa 641,7 (976,8) miljoonaa euroa. Taseen loppusumma oli 963,2 (1 606,3) miljoonaa euroa. Oma-varaisuusaste oli 41,9 (37,8) prosenttia. Konsernin investointisitoumukset olivat 10,8 (36,4) miljoonaa euroa.

LOPETETUT TOIMINNOT

Cramo Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 17.6.2019 Cramo Oyj:n hallituksen 18.2.2019 allekirjoittaman jakautumissuunnitelman ja päätti osittaisjakautumisesta jakautumissuunnitelman mukaisesti. Osittaisjakautumisen tarkoituksena oli toteuttaa Cramon Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan eriyttäminen siten, että se muodostaa uuden itsenäisen yritysryhmän. Jakautumissuunnitelman mukaan Cramo jakautui siten, että kaikki Siirtokelpoiset tilat -liiketoimintaan liittyvät varat, velat ja vastuut siirtyivät selvitysmenettelyttä osittaisjakautumisessa perustetulle yhtiölle, Adapteo Oyj:lle. Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan nettotulos on raportoitu erillään jatkuvasta liiketoiminnasta tuloslaskelman erässä "Lopetettujen toimintojen tulos" kaikkien esitettyjen kausien osalta. Lisäksi lopetettujen toimintojen jakautumistuotot, jakautumiskulut ja tuloverot on raportoitu lopetetuissa toiminnoissa.

Cramo Oyj:n hallitus päätti 28.6.2019 ilmoittaa Cramon osittaisjakautumisen täytäntöönpanon rekisteröitäväksi kaupparekisteriin 30.6.2019. Cramon osakkeenomistajat saivat osittaisjakautumisen täytäntöönpanon yhteydessä jakautumisvastikkeena yhden (1) Adapteon osakkeen jokaista omistamaansa Cramon osaketta kohden. Jakautumisvastiketta ei annettu Cramon hallussa oleville omille osakkeille. Kaupankäynti Adapteon osakkeilla alkoi 1.7.2019 Nasdaq Tukholman päämarkkinalla.

Osittaisjakautumisen jälkeen Adapteo ja sen tytäryhtiöt muodostivat uuden, riippumattoman konserniyhtiön, joka on erillinen Cramosta.

Jakautuminen on kirjattu luovutukseksi omistajille IFRIC 17:n, ”Muiden kuin käteisvarojen jakaminen omistajille”, mukaisesti. Tähän perustuen Cramon Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero Cramon konsernitaseessa on kirjattu tulosvaikutteisesti jakautumisvoitoksi tulokseen. Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan käypä arvo jakautumisen yhteydessä on määritetty kertomalla Adapteo Oyj:n osakkeiden päätöskurssi 12,61 euroa (133 Ruotsin kruunua) Nasdaq Tukholman pörssissä 1.7.2019 (listauspäivä) Adapteo Oyj:n jakautumisen yhteydessä annettujen osakkeiden lukumäärällä (44 682 697). Siirtokelpoiset tilat liiketoiminnan käyväksi arvoksi muodostui näin ollen 563,6 miljoonaa euroa. Omistajille jaettujen nettovarojen vertailukelpoinen kirjanpitoarvo oli 193,8 miljoonaa euroa ja bruttomääräinen jakautumisvoitto oli

369,8 miljoonaa euroa.

Rahavirtalaskelmaa ei ole oikaistu, vaan se sisältää sekä jatkuvat että lopetetut toiminnot kaikilta esitetyiltä kausilta. Lopetettu Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminta tuotti 47,9 miljoonaa euroa liiketoiminnan nettorahavirtaan 45,6 miljoonaa euroa investointien nettorahavirtaan ja -6,9 miljoonaa euroa rahoituksen nettorahavirtaan vuoden 2019 ensimmäisellä puoliskolla. Lopetettujen toimintojen operatiivinen tulos verojen jälkeen oli 16,0 miljoonaa euroa syntyen vuoden 2019 ensimmäisellä puoliskolla. Lopetettujen toimintojen nettotulos sisältää positiivisia jakautumiskuluja 0,7 miljoonaa euroa. Summa koostuu sekä lopetettujen toimintojen jakautumiskuluista ensimmäisen vuosipuoliskon ajalta että jakautumissuunnitelman mukaisesta oikeudesta siirtää suurin osa jakautumiskuluista Adapteolle jakautumispäivänä, millä oli summaan positiivinen vaikutus. Jakautumisvoitto oli 369,8 miljoonaa euroa. Lisäksi Cramon Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan lopettamisen seurauksena

konsernitilinpäätöksen omaan pääomaan sisältyneet noin -5,9 miljoonan euron muuntoerot kirjattiin kuluiksi toisen neljänneksen konsernitilinpäätökseen.

HENKILÖSTÖ

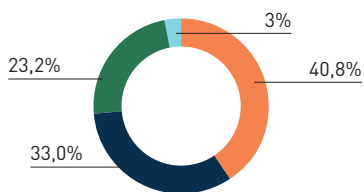
Alla olevat henkilöstötiedot koskevat vain jatkuvia toimintoja ja segmenttejä Kone- ja laitevuokrauksessa-

Konsernin henkilöstömäärä oli katsauskaudella keskimäärin 2 611 (2 566). Lisäksi konsernissa työskenteli keskimäärin noin 207 (208) henkilöä vuokratyövoimana. Henkilöstön määrä henkilötyövuosina oli kauden lopussa 2 589 (2 563).

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina katsauskauden lopussa jakaantui segmentteittäin seuraavasti:

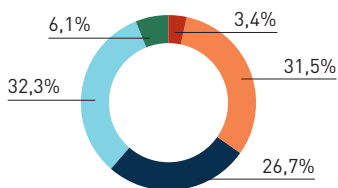
1 056 (1 088) Skandinavia, 854 (845) Suomi ja Itä-Eurooppa, 602 (562) Keski-Eurooppa ja 77 (68) konsernitoiminnot.

Tilikauden palkkojen ja palkkioiden yhteissumma oli 115,9 (109,2) miljoonaa euroa.

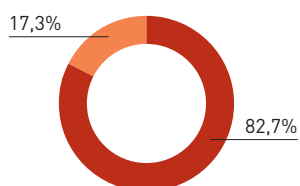
HENKILÖSTÖ SEGMENTEITTÄIN 2019 (2018)

- Skandinavia 1,056 (1,088)
- Suomi ja Itä-Eurooppa 854 (845)
- Keski-Eurooppa 602 (562)
- Konsernitoiminnot 77 (68)

HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA 2019 (2018)

- -23 89 (103)
- 24-35 816 (800)
- 36-45 690 (695)
- 46-59 837 (817)
- 60-157 (147)

HENKILÖSTÖN SUKUPUOLIJAKAUMA 2019 (2018)

- Miehet 2 142 (2 143)
- Naiset 447 (419)

HENKILÖSTÖ HENKILÖTYÖVUOSINA SEGMENTEITTÄIN VUODEN LOPUSSA

	Henkilömäärä (HTV)	
	2019	2018
Skandinavia	1 056	1 088
Suomi ja Itä-Eurooppa	854	845
Keski-Eurooppa	602	562
Konsernitoiminnot	77	68
Konserni yhteensä	2 589	2 563

HENKILÖSTÖN IKÄJAKAUMA

	Henkilömäärä (HTV)	
	2019	2018
-23	89	103
24-35	816	800
36-45	690	695
46-59	837	817
60-	157	147
Konserni yhteensä	2 589	2 563

HENKILÖSTÖN SUKUPUOLIJAKAUMA

	Henkilömäärä (HTV)	
	2019	2018
Miehiä	2 142	2 143
Naisia	447	419
Konserni yhteensä	2 589	2 563

JOHTO

Cramo-konsernin liiketoimintasegmentit ovat Kone- ja laitevuokraus Skandinavia, Suomi ja Itä-Eurooppa ja Keski-Eurooppa

Cramo Oyj:n johtoryhmässä oli tilikauden päättyessä toimitusjohtaja Leif Gustafssonin lisäksi seuraavat henkilöt: Aku Rumpunen, talous- ja rahoitusjohtaja; Hartwig Finger, johtaja, Keski- Eurooppa ja Cramo AG:n toimitusjohtaja; Tatu Hauhio, johtaja, Suomi ja Itä-Eurooppa; Henrik Norrbom, johtaja Skandinavia ja Cramo AB:n toimitusjohtaja; Martin Holmgren, johtaja, kalustonhallinta; Sohana Josefsson, johtaja, viestintä ja markkinointi; ja Mika Kouhi, johtaja, M&A ja Corporate Development.

VOIMASSA OLEVAT KANNUSTINJÄRJESTELMÄT

Lokakuussa 2018 Cramo Oyj:n hallitus päätti vuonna 2012 perustetun One Cramo Osakeohjelman uudesta säästökaudesta 2019. Kannustinjärjestelmän uusi säästökausi alkoi 1.1.2019 ja päättyi 31.12.2019. Säästökauden kaikkien säästöjen kokonaismäärä saa olla enintään neljä miljoonaa euroa.

One Cramo Osakeohjelma -kannustinjärjestelmässä konsernin vakituinen työntekijä voi säästää enintään viisi prosenttia palkastaan siten, että kertyneillä säästöillä ostetaan yhtiön osakkeita. Ohjelman neljäs säästökausi päättyi 30.9.2016, ja siihen liittyvät lisäosakkeet luovutettiin toukokuussa 2019. One Cramo Osakeohjelmassa henkilöllä on mahdollisuus saada yksi lisäosake jokaista hankkimaansa kahta osaketta kohden.

Cramon konsernin johtoryhmän ja avainhenkilöiden osakepohjaisessa kannustinjärjestelmässä ovat ansaintajaksoina kalenterivuodet alkaen vuodesta 2015. Ansaintajaksojen 2015–2018 palkkiot perustuvat osakekohtaiseen tulokseen (EPS) ja oman pääoman tuottoon (ROE). Helmikuussa 2019 Cramo Oyj:n hallitus päätti uudesta osakepohjaisesta kannustinjärjestelmästä. Uudessa osakepalkkiojärjestelmässä 2019 on kolme ansaintajaksoa, kalenterivuodet 2019, 2020 ja 2021. Yhtiön hallitus päättää järjestelmän ansaintakriteerit ja tavoitteet kullekin ansaintajaksolle erikseen. Järjestelmän mahdollinen palkkio ansaintajaksolta 2019 perustuu Cramo-konsernin osakekohtaiseen tulokseen (EPS) ja oman pääoman tuottoon (ROE).

Konsernin johtoryhmän ja avainhenkilöiden osakepohjainen

kannustinjärjestelmä tarjoaa mahdollisuuden ansaita Cramon osakkeita ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta. Jokaista ansaintajaksoa seuraa kahden vuoden sitouttamisjakso ennen palkkioiden maksamista. Järjestelmän kohderyhmään kuuluu noin 65 Cramon avainhenkilöä.

Jos asetetut tavoitteet toteutuvat täysimääräisinä ansaintajaksojen 2015–2018 ja 2019 osalta, ansaitut palkkiot vastaavat yhteensä enintään noin 1 535 000 Cramo Oyj:n osaketta sisältäen myös rahana maksettavan osuuden.

Palkkiot vuodelta 2016 maksettiin tammikuussa 2019. Osakkeita jaettiin maksuttomana suunnattuna osakeantina 102 691 kappaletta, minkä lisäksi palkkioita maksettiin käteisenä 1 425 164,90 euroa.

Cramon osittaisjakautumisen seurauksena Cramon hallitus päätti muuttaa käynnissä olevien ja suunniteltujen pitkän aikavälin kannustinjärjestelmien (Performance Share Plans) ja One Cramo Osakeohjelmien ehtoja. Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiin tehtiin muutoksia, joiden mukaan ohjelmiin osallistujilla on jokaisen Cramo-osakkeen lisäksi oikeus saada yksi (1) Adapteo Oyj:n osake. One Cramo Osakeohjelman osallistujilla on oikeus saada yksi (1) Adapteo Oyj:n lisäosake jokaisen sellaisen Cramon lisäosakkeen lisäksi, joka liittyy ennen 30.6.2019 tapahtunutta osittaisjakautumista hankittuihin Cramon säästöosakkeisiin. Ohjelmien muut ehdot pysyvät ennallaan.

Huhti–joulukuussa 2019 säästetyillä varoilla ostettiin Cramon osakkeita. Lisäosakkeista päätetään vastaavasti.

Omistajanvaihdokseen liittyen Cramon hallitus on tehnyt päätöksen lopettaa osakepohjaiset kannustinjärjestelmät ja One Cramo osakeohjelmat. Vahvistetut ja ansaitut palkkiot sekä lisäosakkeet tullaan maksamaan nopeutetun aikataulun mukaisesti rahaksi muutettuna, koskien Cramon osakkeita ostotarjouksen arvostettuna, ja koskien Adapteon osakkeita aikavälin 1.7.2019 ja omistajanvaihdospäivän kaupankäyntivolyymilla painotettuun keskihintaan.

Vuosien 2017–2019 palkkiot vastaavat noin 403 924 Cramon osakkeen arvoa ja 389 189 Adapteon osakkeen arvoa. Nämä koostuvat osakepohjaisten kannustinjärjestelmien 356 100 Cramon osakkeesta ja 356 100 Adapteon osakkeesta sekä One Cramo osakesäästöohjelmien 47 824 Cramon osakkeesta ja 33 089 Adapteon osakkeesta.

KESTÄVÄ KEHITYS JA EI-TALOUDELLINEN INFORMAATIO

Cramo-konsernin toiminta perustuu sen arvoihin, visioon ja missioon. Työtä

ohjaavat Cramon strategia, periaatteet ja ohjeet sekä toimintaperiaatteet (Code of Conduct).

Cramo-konserni on YK:n Global Compactin jäsen, ja tukee sen kymmentä periaatetta, jotka liittyvät ihmisoikeuksiin, työelämään, ympäristöön ja korruption vastaisuuteen.

Vuonna 2017 päätettiin, että kaikkien markkinoidemme tulee olla ISO 9001-, ISO 14001- ja ISO 45001 -standardien tai vastaavien standardien mukaisiksi. Työ jatkui vuoden 2019 aika ja se saadaan suunnitelman mukaan päätökseen vuonna 2023. Vuonna 2019 Cramo konsernin toiminnoista oli sertifioitu ISO 9001 laadunhallintastandardin mukaisesti 77 (80) prosenttia. Lasku johtuu Cramon osittaisjakautumisesta 2019 ja KBS Infran hankkimisesta 2018. KBS Infra sisältyy ensi kertaa vuoden 2019 katsauskauteen.

Cramo-konsernin kestävä kehityksen strategia on yhteensopiva liiketoimintastrategian kanssa, ja ne tukevat toisiaan. Strategia perustuu sitoumuksiin ja periaatteisiin, jotka sisältyvät Cramo-konsernin eettisiin toimintaperiaatteisiin ja toimittajien eettisiin toimintaperiaatteisiin, YK:n Global Compact -hankkeeseen sekä Kansainvälisen standardisoitijajärjestön ISO:n standardeihin.

Kestävä kehitys vaikuttaa suoraan Cramon sisäiseen arvontuontiin liiketoiminnan kasvun, pääoman tuoton ja riskienhallinnan kautta. Toimimalla kestävästi Cramo tuottaa arvoa myös asiakkaille ja muille sidosryhmille parantuneen kustannustehokkuuden, turvallisuus- ja ympäristöstandardien mukaisten ratkaisujen helpomman saatavuuden sekä ympäristövaikutusten vähenemisen kautta. Cramo luo lisäksi arvoa vastuullisena työnantajana ja veronmaksajana. Se tarjoaa työpaikkoja ja liiketoimintamahdollisuuksia ja rakentaa siten epäsuorasti hyvinvointia paikallisesti.

Vuokraaminen on omistamiseen verrattuna resurssitehokasta ja mahdollistaa ympäristön kannalta merkittäviä parannuksia, kuten kuljetusten optimoinnin sekä päästöjen ja jätteiden vähentämisen. Tuomalla nykyaikaisia koneita ja laitteita helposti asiakkaiden saataville juuri tarvetta vastaavaksi ajaksi, Cramo auttaa asiakkaita kestävä kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa ja vähentää yleisesti resurssien kulutusta maailmassa.

Lisätietoja Cramo-konsernista ja kestävästä kehityksestä on saatavissa Cramon vuosikatsauksesta ja nettisivuilta.

OLENNAISET NÄKÖKOHDAT

ASIAKKAISTA VÄLITTÄMINEN

- asiakastyytyväisyys
- terveys ja turvallisuus
- resurssitehokkuus
- liiketoimintaetiikka
- vastuulliset toimittajat

TYÖNTEKIJÖISTÄ VÄLITTÄMINEN

- henkilöstöytyvyisyys
- terveys ja turvallisuus
- osaamisen kehittäminen
- monimuotoisuus ja tasa-arvo

YMPÄRISTÖVASTUU

- resurssitehokkuus
- ympäristöjalanjäljen pienentäminen
- kiertotalouden lisääminen

SOSIAALINEN VASTUU

- paikallinen osallistuminen
- liiketoimintaetiikka

KESTÄVÄN KEHITYKSEN STRATEGIA

Cramo konsernin kestävä kehitysstrategia perustuu olennaisuustarkasteluun, jonka avulla on määritetty sidosryhmien mielestä tärkeimmät kestävä kehityksen alueet ja Cramon toiminnan merkittävimmät vaikutukset koko arvoketjussa. Cramon merkittävimmät kestävä kehitykseen liittyvät vaikutukset toteutuvat yhtiön suoran hallinnan ulkopuolella.

Strategiset tavoitteet neljälle eri olennaisuusalueelle ovat: Toimialan tyytyväisimmät asiakkaat (Asiakkaista välittäminen), Nollataso työtaturmissa (Työntekijöistä välittäminen), Nollataso päästöissä (Ympäristövastuu) and Huipusijoitus liiketoiminnan eettisyydessä (Social Care).

Vuonna 2019 asiakastyytyväisyydelle asetettu tavoite, Asiakastyytyväisyysindeksi >75, saavutettiin ja oli 75 [75].

Kestävä kehityksen strategian avainalueet:

#1 Kohti kiertotaloutta

- Käsitteen kuluttaja korvaaminen käsitteellä käyttäjä
- Uusiutumattomien polttoaineiden korvaaminen uusiutuvalla energialla
- Kestävä hankinta
- Laitteidemme ja koneidemme eliniän ja käyttöasteen parantaminen

#2 Cramo Care – vastuullisen liiketoiminnan mallimme.

Kestävyysstrategian mahdollistavat tekijät:

#1 Arvoa luovina tavoitteina on sekä taloudellisia että muita tavoitteita.

#2 Kokonaisvastuu on konsernin johtoryhmällä, kun taas operatiivinen vastuu ja vastuu työntekijöiden sitoutumisesta ovat maajohtajilla.

#3 Merkityksellisyttä ja jatkuvaa kehittymistä vahvistetaan aktiivisella vuoropuhelulla kaikkien sidosryhmien kesken sekä kumppanuuden kehittämishankkeilla yhteistyössä eturivin toimijoiden kanssa.

Strategia osoittaa selkeät tavoitteet ja tulosten seuraamisen välineet sekä asettaa päätavoitteet Cramon johtamisjärjestelmälle. Lisäksi se määrittelee strategian ja politiikkojen kehittämistä, tavoiteasetantaa, strategian toteuttamista sekä jatkuvan parantamisen varmistamista koskevat vastuut.

Cramo Care politiikka kattaa ne kestävä kehityksen alueet, jotka ovat olennaisia Cramolle ja sen sidosryhmille ja määrittelee konsernin painopisteet, tavoitteet ja keinot Asiakkaista välittämisen, Työntekijöistä välittämisen, Ympäristövastuun ja Sosiaalisen vastuun suhteen.

YMPÄRISTÖ

Vuokraustoimialaan kohdistuu yhä enemmän laillisia velvoitteita ja asiakasvaatimuksia, jotka koskevat resurssitehokkuutta ja ilmastovaikutusten vähentämistä. Kyvyttömyys vastata näihin vaatimuksiin vahingoittaisi Cramon mainetta ja saattaisi johtaa asiakkaiden ja liiketoimintamahdollisuuksien menetykseen. Siitä saattaisi myös seurata vahinkoa ympäristölle sekä oikeustoimia konsernia vastaan.

Kyvyttömyys resurssien optimoimiseen kasvattaisi toiminnan kustannuksia.

Keskeinen osa konsernin kestävä kehitykseen liittyvää työtä on energian käytön vähentäminen kuljetuksissa, valaistuksessa ja lämmityksessä. Kuljetusreittien optimointi ja paremmat ajokäytännöt auttavat vähentämään kuljetusten kestoa ja määrää, ja vähentävät siten myös päästöjä. Toinen tärkeä näkökohta on liikematkustuksen vähentäminen.

Vuonna 2019 Cramo otti Ruotsissa käyttöön uuden energiankäytön seurantajärjestelmän. Järjestelmä kertoo reaaliaikaisesti poikkeamista sähkönkulutuksessa ja lämmityksessä ja mahdollistaa nopeat korjaustoimet ongelmatilanteissa. Sen avulla voidaan myös seurata reaaliaikaisesti, millainen teho tehdyillä toimenpiteillä on.

Yhtiö tekee jatkuvasti työtä ilmastomuutoksen hillitsemiseksi vähentämällä energiankäyttöä ja siirtymällä uusiutuviin energianlähteisiin. Vuonna 2019 Saksassa ja Itävallassa siirryttiin kokonaan uusiutuvan energian käyttöön, mikä kasvatti uusiutuvan energian osuutta konsernin energiankäytöstä 75 prosentista 82 prosenttiin.

Cramo-konserni lisää systemaattisesti materiaalihokkuutta ja vähentää jätettä, erityisesti sekajätettä ja kaatopaikalle päätyvää jätettä. Etusijalla on ongelmajätteen käsittely ja kierrätykseen päätyvän jätteen määrän kasvattaminen. Vuonna 2019 sekajätteen osuus pieneni ja oli 23 [28] prosenttia.

ISO 14001 -standardi on otettu käyttöön Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Virossa.

Vuonna 2019 konsernille ei esitetty ympäristöasioihin liittyviä oikeudellisia vaatimuksia.

SOSIAALISET ASIAT JA TYÖNTEKIJÄT

Terveys ja turvallisuus ovat Cramon asiakkaille ja henkilöstölle olennaisen tärkeitä. Kyvyttömyys vastata ulkoisiin tai sisäisiin työturvallisuutta koskeviin vaatimuksiin vahingoittaisi Cramon mainetta, saattaisi johtaa asiakasmenetyksiin ja vähentäisi houkuttelevuutta työnantajana. Siitä saattaisi myös seurata vakavia henkilövahinkoja sekä oikeustoimia konsernia vastaan.

Cramon henkilöstölupaus ”We Are Shapers” korostaa päätöstämme keskittyä työntekijöihimme ja kertoo siitä, että pidämme heitä olennaisena tekijänä yhtiön tulevan menestyksen ja jatkuvan kasvun kannalta. Henkilöstölupaus esittää selkeästi, mitä Cramon työntekijä voi odottaa työsuhteeltaan.

Järjestelmällinen ja ennalta ehkäisevä turvallisuusyhtiö, johon sisältyvät sekä riskiarvioinnit että potentiaalisten uhkien tunnistaminen, on Cramon toiminnassa aina etusijalla.

LTIR (vähintään yhden päivän poissaolo johtaneiden työtaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohden) oli 9,7 (8,8).

Cramo on ottanut ISO 45001 -viitekehyksen mukaisen tai sitä vastaavan työterveys- ja turvallisuusjärjestelmän käyttöön Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Tavoite on, että sertifiointi kattaisi toiminnat kaikissa Cramo-maissa.

Vuonna 2019 Cramo ei ollut osapuolena oikeudellisissa prosesseissa terveyteen ja turvallisuuteen liittyen.

IHMISOIKEUKSIEN KUNNIOITTAMINEN

Ihmisoikeuksien suojeleminen on Cramolle tärkeä perusarvo. Ihmisoikeusrikkomuksista aiheutuisi haittaa Cramon maineelle ja työnantajamielikuvulle, mikä saattaisi johtaa asiakasmenetyksiin. Seurauksena voisi olla myös vahinkoja yksityishenkilöille sekä oikeustoimia konsernia vastaan.

Konsernin toimintaperiaatteet osoittavat selkeästi Cramon kannan kaikkia syrjintään ja häirintään luokiteltavia toimia sekä pakkotyötä vastaan. Toimintaperiaatteet määrittävät myös kaikkien työntekijöiden oikeuden turvalliseen ja terveelliseen työpaikkaan, vapaavalintaiseen ammattiyhdistykseen kuulumiseen tai sellaisen perustamiseen sekä vapauteen neuvotella kollektiivisesti tai yksityisesti. Uudistettujen toimintaperiaatteiden käyttöönotto alkoi vuonna 2017 ja jatkui vuonna 2019. Whistleblowing-palvelun kautta kaikki työntekijät voivat raportoida epäilyistä väärinkäytöksistä.

Toimintaperiaatteet toimittajille edellyttävät turvallisia ja terveellisiä työolosuhteita, syrjinnän, pakkotyön, lapsityövoiman käytön ja epävarman työllistämisen vastaisuutta sekä oikeudenmukaista palkkatasoa, yhdistymisvapautta ja oikeutta osallistua työehtoneuvotteluihin. Toimintaperiaatteet toimittajille sisällytettiin kaikkiin uusiin konsernitason toimittajasopimuksiin vuonna 2019.

Cramo haluaa tarjota eri ikäisille ja erilaisista taustoista tuleville miehille ja naisille yhtäläiset kehittymismahdollisuudet. Uusi konserninlaajuinen monimuotoisuuspolitiikka laadittiin vuonna 2017. Sen käyttöönottoa jatkettiin vuonna 2019 tavoitteena monimuotoisuusnäkökulman integroiminen kaikkiin Cramon strategioihin ja prosesseihin.

Vuonna 2019 Cramon sisällä ei raportoitu yhtään ihmisoikeuksien loukkaustapausta kuten syrjinnän tai seksuaalisen häirinnän tapausta.

KORRUPTION JA LAHJONNAN VASTAISUUS

Cramon eettiset toimintaperiaatteet varmistavat, että asiakkaat ja työntekijät sekä yhteiskunta voivat luottaa siihen, että Cramo hoitaa liiketoimintaa eettisesti, läpinäkyvästi ja lakeja kunnioittaen. Lakien tai säädösten rikkominen voisi johtaa maineen sekä asiakkaiden, henkilöstön ja muiden sidosryhmien

luottamuksen menettämiseen. Siitä saattaisi seurata myös oikeustoimia konsernia vastaan.

Toimintaperiaatteista viestitään ja ne jalkautetaan konserninlaajuisesti, ja lisäksi koko henkilöstö koulutetaan konsernin arvojen mukaiseen toimintaan. Cramo on ottanut käyttöön whistleblowing-palvelun, jonka kautta työntekijät voivat raportoida toimintaperiaatteita koskevista rikkomusepäilyistä. Toimittajia arvioidaan toimittajia koskevien toimintaperiaatteiden pohjalta, ja ne sisällytetään kaikkiin uusiin konsernitason sopimuksiin.

Whistleblowing- eli ilmiantojärjestelmämme kautta ilmoitettujen tapausten määrä kasvoi vuonna 2019. Kun vuonna 2018 tapauksia oli viisi, nyt niitä oli kahdeksan. Kaikki tapaukset tutkittiin ja tarvittaviin toimenpiteisiin ryhdyttiin. Yksikään tapaus ei johtanut oikeustoimiin. Whistleblowing-palvelun kautta raportoitujen tapausten lisääntyminen osoittaa, että työntekijöiden tietoisuus epäiltyjen väärinkäytösten raportoinnin tärkeydestä on kasvanut. Cramon whistleblowing-kanava on varhaisen vaiheen varoitusjärjestelmää riskien vähentämiseen ja tärkeä työkalu korkealuokkaisen hallinnoinnin ja ohjauksen varmistamiseen ja luottamuksen säilyttämiseen Cramon toimintaa kohtaan.

Järjestelmän kautta ilmoitettujen tapausten lisäksi Cramon toiminnossa ilmoitettiin vuonna 2019 yhdestä vilp-pitapauksesta. Yhtiö tutki tapauksen, ryhtyi toimiin ja myös ilmoitti siitä viranomaisille.

Vuonna 2019 konsernille ei esitetty epäeettiseen käyttäytymiseen, kuten lahjontaan, liittyviä oikeudellisia vaatimuksia.

OLENNAISET KESTÄVÄN KEHITYKSEN AIHEET JA KESKEISET TUNNUSLUVUT

Aiheet	Suorituskykymittari	Tavoitteet	2019 (2018) tulokset	Edistyminen ¹
Ympäristö	Sähkökäyttöisen kaluston osuus käyttövoimaa hyödyntävästä kalustostamme ²	90 % vuoteen 2023 mennessä	85 % (n/a)	☐
	Työmaatilojen vuokrausenaikainen energiankulutus	220 kWh/m ² vuoteen 2023 mennessä ³	229 (231) kWh/m ²	☐
	Dieselmääräysten lämmityslaitteiden osuus kaikista lämmityslaitteista.	9,6 % vuoteen 2020 mennessä (vastaa 40 %:n vähennystä v. 2016 verrattuna)	11,2 % (11,3 %)	☐
	Stage I – III dieselmääräysten osuus kaikista dieselmääräystekoneista.	16,8 % vuoteen 2020 mennessä (vastaa 70 %:n vähennystä v. 2016 verrattuna)	18,3 % (25,2 %)	☐
	Oikeudellisiin seuraamuksiin johtaneiden tapausten määrä (ympäristö)	0 oikeudellisiin seuraamuksiin johtanutta tapausta	0 (0) oikeudellisiin seuraamuksiin johtanutta tapausta	☒
	CO ₂ -päästöt, scope 1 ja 2 ⁴ (suhteessa liikevaihtoon)	<15 tonnia/M€ vuoteen 2023 mennessä (vastaa >20 % vähennystä v. 2019 mennessä)	19,4 (15,6) ⁵ tonnia/M€	☐
	Uusiutuvan sähkön osuus ^{2,6}	>90 % vuoteen 2023 mennessä	82 % (75 %)	☐
	Energian käyttö, scope 1 ja 2 (suhteessa liikevaihtoon)	<100 MWh/M€ vuoteen 2023 mennessä (vastaa >10 % vähennystä v. 2019 mennessä)	113,7 (92,5) ⁷ MWh/M€	☐
	Sekajätteen osuus	<15 % vuoteen 2023 mennessä	23 % (28 %) ⁸	☐
	ISO 14001 -standardisoitujen toimintojen osuus (suhteessa liikevaihtoon)	Kaikki toiminnot ISO 14001 -standardin mukaisia vuoteen 2023 mennessä	75 % (80 %) ⁹	☐
Sosiaaliset asiat ja työntekijät	Cramon asiakkaille, alihankkijoille, toimittajille ja muille ulkoisille tahoille järjestämään turvallisuuskoulutukseen osallistuneiden henkilöiden määrä	10 %:n vuotuinen lisäys vuodesta 2018	11 433 (12 698) henkilöä, vähennystä 10 %	☒
	Turvallisuuskoulutusta ulkoisille tahoille tarjoavien maiden osuus (pois lukien maat, joissa on alle 3 toimipistettä)	Kaikki maat, joissa on yli 3 toimipistettä tarjoavat ulkoista turvallisuuskoulutusta vuoteen 2023 mennessä	78 % (78 %)	☐
	Oikeudellisiin seuraamuksiin johtaneiden tapausten määrä (terveys ja turvallisuus)	0 oikeudellisiin seuraamuksiin johtanutta tapausta	0 (0) oikeudellisiin seuraamuksiin johtanutta tapausta	☒
	LTIR (Vähintään yhden päivän poissaoloon johtaneet työtapaumat miljoonaa työtuntia kohden)	0 vuoteen 2023 mennessä	9,7 (8,8) ¹⁰	☒
	ISO 45001 tai vastaavien mukaisten toimintojen osuus (suhteessa liikevaihtoon)	Kaikki toiminnot ISO 45001 tai vastaavan piirissä vuoteen 2023 mennessä	64 % (61 %)	☐
	Naisten osuus työntekijöistä operatiivisessa toiminnassa (pois lukien pääkonttorin hallintotehtävät)	15 % vuoteen 2023 mennessä	11 % (11 %)	☒
	Johtotehtävissä toimivien naisten osuus	20 % vuoteen 2023 mennessä	17 % (16 %)	☐
Ihmisoikeudet sekä korruption ja lahjonnan vastaisuus	Niiden työntekijöiden osuus, jotka saivat eettisiä toimintaperiaatteita koskevaa koulutusta ^{11,12}	100 %	74 % (33 %)	☐
	Niiden työntekijöiden osuus, jotka ovat vahvistaneet kirjallisesti luke-neensa ja ymmärtäneensä eettiset toimintaperiaatteet ^{2,11}	100 %	74 % (n/a)	☐
	Toimittajien eettisten toimintaperiaatteiden kattamien hankintojen osuus hankintamenoista ^{2,11}	>60 % vuoteen 2023 mennessä	30 % (n/a)	☐
	Osuus konsernin hankinnan vastuulla olevista keskeisistä toimittajista, jotka ovat läpäisseet korruption vastaisuutta, ihmisoikeuksien kunnioitusta, työterveyttä ja -turvallisuutta sekä ympäristöriskejä koskevan arvioinnin ²	25 % vuoteen 2023 mennessä	0 % (n/a) ¹³	☐
	Oikeudellisiin seuraamuksiin johtaneiden tapausten määrä (ihmisoikeudet mukaan lukien syrjintä ja seksuaalinen häirintä)	0 oikeudellisiin seuraamuksiin johtanutta tapausta	0 (1) ¹⁴ oikeudellisiin seuraamuksiin johtanutta tapausta	☒
	Oikeudellisiin seuraamuksiin johtaneiden tapausten määrä (lahjonta)	0 oikeudellisiin seuraamuksiin johtanutta tapausta	0 (0) oikeudellisiin seuraamuksiin johtanutta tapausta	☒

- 1 Käynnissä – edistyy erinomaisesti tai Tavoite saavutettu
 Käynnissä – edistyy suunnitellusti
 Käynnissä – ei edisty suunnitellusti
- 2 Uusi mittari vuodesta 2019 alkaen.
- 3 Cramon osittaisjakautumisen jälkeen päivitetty tavoite.
- 4 Markkinapohjaista menetelmää käytetään sähkön CO₂e-päästöjen laskemiseen.
- 5 Hiilidioksidipäästöjen kasvu (suhteessa liikevaihtoon) soveltamisaloilla 1 ja 2 johtuu Adapteen jakautumisesta 2019 ja KBS Infran hankkimisesta 2018. KBS sisältyy ensi kertaa vuoden 2019 katsauskauteen.
- 6 Alkuperätakuulla tai vastaavalla järjestelmällä sertifioitu sähkö.
- 7 Energian kulutuksen kasvu (suhteessa liikevaihtoon) soveltamisaloilla 1 ja 2 johtuu Adapteen jakautumisesta 2019 ja KBS Infran hankkimisesta 2018. KBS sisältyy ensi kertaa vuoden 2019 katsauskauteen.
- 8 Vuonna 2018 Itävalta, Saksa ja Unkari jätettiin pois, koska toimittajilta vaadittuja tietoja oli vaikea saada, mutta vuonna 2019 ne ovat mukana.
- 9 ISO 14001 -standardin kattamien toimintojen osuuden lasku (suhteessa liikevaihtoon) johtuu Adapteen jakautumisesta 2019 ja KBS Infran hankkimisesta 2018. KBS sisältyy ensi kertaa vuoden 2019 katsauskauteen.
- 10 Vuoden 2018 tulosta on korjattu 9,5:stä 8,8:aan työtuntimäärien tarkistamisen seurauksena.
- 11 Cramon toimintaperiaatteet sekä Toimintaperiaatteet toimittajille kattavat ympäristö-, terveys ja turvallisuus- sekä ihmisoikeusasiat ja lahjonnan ja korruption vastaisuuden liittyvät asiat.
- 12 Luvussa on mukana henkilöstö, joka on saanut eettisiä toimintaperiaatteita koskevaa koulutusta viimeisten kahden vuoden aikana.
- 13 Korruption vastaisuutta, ihmisoikeuksia, työterveyttä ja -turvallisuutta sekä ympäristöriskejä koskevaa arviointia varten kehitetään vuonna 2020 malli, jonka toteutus alkaa 2021.
- 14 Vuonna 2018 Cramon sisällä raportoitii yksi seksuaalisen häirinnän tapaus. Yhtiö tutki tapauksen ja ryhtyi toimenpiteisiin, ja sitä myös kuultiin oikeudessa. Yhtiö ei ollut osapuolena oikeudellisissa prosesseissa.

OSAKKEET JA OSAKEPÄÄOMA

Cramo Oyj:n 31.12.2019 kaupparekisteriin merkitty osakepääoma oli 14 834 753,09 euroa ja osakkeiden lukumäärä 44 690 554. Osittaisjakautumisen seurauksena Cramon osakepääoma aleni Adapteen osakepääomaa vastaavalla määrällä.

Cramo Oyj:n hallussa oli tilikauden päättyessä 7 857 omaa osaketta. Cramo-konsernin henkilöstölle luovutettiin 17.1.2019 yhteensä 102 691 osaketta suunnatussa maksuttomassa osakeannissa Cramo-konsernin osakepohjaisen kannustinjärjestelmän 2015 perusteella. Yhtiön hallussa oleva osakemäärä pieneni 16.5.2019 yhteensä 6 033 osakkeella, mikä johtui Cramo-konsernin henkilöstölle suunnatusta One Cramo Osakeohjelmaan 2015 perustuvasta maksuttomasta osakeannista.

MUUTOKSET OMISTAJAKUNNASSA

Cramo vastaanotti tilikauden aikana seuraavat arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 pykälän mukaiset ilmoitukset omistusosuuden muutoksista:

Cramo Oyj sai 30.12.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 27.12.2019 alittanut viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.085.232 kpl, vastaten 4,67 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02%

osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 4,69% osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 18.12.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 17.12.2019 ylittänyt viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.501.015 kpl, vastaten 5,60 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 5,62% osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 17.12.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 16.12.2019 alittanut viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.101.542 kpl, vastaten 4,70 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 4,72% osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 29.11.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 28.11.2019 ylittänyt viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.242.493 kpl, vastaten 5,01 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 5,03%

osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 28.11.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 27.11.2019 alittanut viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.229.834 kpl, vastaten 4,99 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 5,01% osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 27.11.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 26.11.2019 ylittänyt viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.407.875 kpl, vastaten 5,38 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 5,40 % osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 26.11.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 25.11.2019 alittanut viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.233.343 kpl, vastaten 4,997 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 5,01% osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 20.11.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 19.11.2019 ylittänyt viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.338.818 kpl, vastaten 5,23 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 5,25 % osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 18.11.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 13.11.2019 alittanut viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.214.474 kpl, vastaten 4,95 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 4,97 % osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj sai 14.11.2019 ilmoituksen Norges Bankilta (The Central Bank of Norway), jonka mukaan Norges Bankin osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 13.11.2019 ylittänyt viiden (5) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 2.265.334 kpl, vastaten 5,07 % osakkeista ja äänistä ja 7.400 osaketta, 0,02% osakkeista ja äänistä rahoitusvälineiden kautta, yhteenlaskettu osuus 5,09 % osakkeista ja äänistä.

YHTIÖKOKOUS 2019 JA HALLITUKSEN VALTUUDET

Cramo Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidettiin Helsingissä torstaina 28.3.2019. Yhtiökokous vahvisti konsernitilinpäätöksen ja emoyhtiön tilinpäätöksen tilikaudelta 2018 ja myönsi vastuuvapauden hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle. Yhtiökokous päätti hallituksen ehdotuksen mukaisesti, että yhtiön jakokelpoisista varoista maksetaan osinkoa 0,90 euroa osakkeelta tilikaudelta 1.1.2018–31.12.2018. Osinko maksettiin osakkeenomistajille, jotka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 1.4.2019 olivat merkittyinä Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon. Osinko maksettiin 8.4.2019.

Hallituksen jäsenten lukumääräksi vahvistettiin seitsemän (7) varsinaista jäsentä. Hallitukseen valittiin uudelleen varsinaisen yhtiökokouksen 2020 loppuun saakka AnnaCarin Grandin, Peter Nilsson, Joakim Rubin, Veli-Matti Reinikka ja Raimo Seppänen sekä uusina jäseninä Andrew P. Studdert ja Christian Bubenheim.

Yhtiökokous vahvisti hallituksen puheenjohtajan palkkioksi 85 000 euroa vuodessa ja muiden jäsenten palkkioksi 37 500 euroa vuodessa. Palkkiot maksettiin käteisenä. Hallituksen jäsenten osakeomistusta koskevan ohjeen mukaan niiden hallituksen jäsenten, jotka eivät omista Cramon osakkeita sellaista määrää, joka vastaa vähintään yhden vuoden hallituspalkkioiden euromäärää (ennen veroja), pois lukien mahdolliset valioikuntapalkkiot, tulee neljä (4) vuotta kestävä ajankäytön kuluessa hallitusjäsenyyden alkamisesta hankkia Cramon osakkeita vähintään edellä esitetty määrä. Nimitystoimikunta seuraa vuosittain osana omaa prosessiaan hallituksen jäsenten yhtiön osakeomistuksen määrää sekä arvioi, että osakeomistus on ohjeen edellyttämällä tasolla.

Lisäksi päätettiin maksaa kaikille hallituksen jäsenille 1 000 euron suuruisen kokouspalkkio kustakin tarkastusvaliokunnan ja palkitsemisvaliokunnan kokouksesta, johon he osallistuvat, minkä lisäksi kustakin M&A-valiokunnan kokouksesta maksetaan osallistuville hallituksen jäsenille 500 euron suuruisen kokouspalkkio. Tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittavalle hallituksen jäsenelle suoritetaan lisäksi 5 000 euron vuosipalkkio. Kohtuulliset matkakustannukset korvataan laskun mukaan.

Yhtiökokous päätti, että tilintarkastajille maksetaan kohtuullinen palkkio yhtiön hyväksymän laskun mukaan. Cramo Oyj:n tilintarkastajaksi valittiin seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen loppuun saakka tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Toni Aaltonen.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään yhtiön omien osakkeiden hankkimisesta ja/tai pantiksi ottamisesta seuraavasti: Hankittavien ja/tai pantiksi otettavien omien osakkeiden lukumäärä on yhteensä enintään 4 400 000 osaketta, mikä vastaa noin 10 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Yhtiö ei kuitenkaan voi yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa omistaa ja/tai pitää panttina millään hetkellä enempää kuin 10 prosenttia kaikista yhtiön osakkeista. Omia osakkeita voidaan valtuutuksen nojalla hankkia vain vapaalla omalla pääomalla. Omia osakkeita voidaan hankkia hankintapäivänä Nasdaq Helsinki Oy:n järjestämässä julkisessa kaupankäynnissä muodostuvaan hintaan tai muuten markkinoilla muodostuvaan hintaan. Hallitus päättää, miten osakkeita hankitaan ja/tai otetaan pantiksi. Hankinnassa voidaan käyttää muun muassa johdannaisia. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin

osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa (suunnattu hankinta). Omia osakkeita voidaan hankkia ja/tai ottaa pantiksi muun muassa mahdollisten yrityskauppojen yhteydessä toteutettavien osakeantien aiheuttaman laimennusvaikutuksen rajoittamiseksi, yhtiön pääomarakenteen kehittämiseksi, luovutettavaksi mahdollisten yrityskauppojen yhteydessä, käytettäväksi yhtiön kannustinjärjestelmissä tai mitätöitäväksi edellyttäen, että hankinta on yhtiön ja sen osakkeenomistajien etujen mukaista. Tämän valtuutuksen perusteella yhtiön hankkimia osakkeita voidaan käyttää kuitenkin enintään 400 000 kappaletta yhtiön kannustinjärjestelmiin. Valtuutus kumoaa aikaisemmassa yhtiökokouksessa päätetyn valtuutuksen koskien omien osakkeiden hankkimista. Valtuutus on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättämiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2020 asti.

Yhtiökokous valtuutti hallituksen päättämään osakeannista sekä optio-oikeuksien ja muiden osakeyhtiölain 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta seuraavasti: Valtuutuksen nojalla annettavat osakkeet ovat yhtiön uusia tai yhtiön hallussa olevia osakkeita. Valtuutuksen nojalla annettavien osakkeiden lukumäärä voi olla yhteensä enintään 4 400 000 osaketta, mikä vastaa noin 10 prosenttia yhtiön kaikista osakkeista. Osakkeita tai osakkeisiin oikeuttavia erityisiä oikeuksia voidaan antaa yhdessä tai useammassa erässä. Valtuutuksen nojalla hallitus voi myös päättää uusien osakkeiden antamisesta yhtiölle itselleen, kuitenkin niin, että yhtiö ei yhdessä tytäryhteisöjensä kanssa omista millään hetkellä enempää kuin 10 prosenttia kaikista yhtiön rekisteröidyistä osakkeista. Hallitus valtuutetaan päättämään kaikista osakeannin ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisen ehdoista. Osakeanti ja osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antaminen voi tapahtua suunnatusti eli osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketen edellyttäen, että tälle on painava taloudellinen syy. Valtuutusta voi käyttää optio-oikeuksien antamista lukuun ottamatta myös kannustinjärjestelmiä varten, ei kuitenkaan enempää kuin 400 000 osaketta. Valtuutus kumoaa aikaisemmissa yhtiökokouksissa päätetyt ja rekisteröidyt valtuutukset, jotka liittyvät osakeantiin, optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamiseen sekä omien osakkeiden luovuttamiseen. Valtuutus

on voimassa seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen saakka, kuitenkin enintään 30.6.2020 asti.

YLIMÄÄRÄINEN YHTIÖKOKOUS 2019

Cramo Oyj:n 17.6.2019 pidetty ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi jakautumissuunnitelman ja päätti Cramon osittaisjakautumisesta jakautumissuunnitelman mukaisesti. Yhtiökokous päätti myös Cramon hallituksen ehdotusten mukaisesti Adapteo Oyj:n hallituksen jäsenten lukumäärästä, kokoonpanosta ja palkkioista, Adapteon tilintarkastajan valinnasta ja palkkioista sekä Adapteon osakkeenomistajien nimitystoimikunnan perustamisesta.

Yhtiökokous hyväksyi jakautumissuunnitelman ja päätti osittaisjakautumisesta jakautumissuunnitelman mukaisesti. Jakautumissuunnitelman mukaan Cramo jakautuu osittaisjakautumisella siten, että kaikki Cramon Siirtokelpoiset tilat liiketoimintaan liittyvät varat, velat ja vastuut siirtyvät selvitysmenettelyttä osittaisjakautumisessa perustettavalle yhtiölle, Adapteolle. Cramon Kone- ja laitevuokraus -liiketoiminta, joka koostuu pääasiassa rakennuskoneiden ja kaluston vuokrauksesta ja vuokraukseen liittyvistä palveluista, jää Cramolle. Osittaisjakautumisen jälkeen Adapteo muodostaa Cramosta erillisen uuden itsenäisen konsernin. Jakautumisen täytäntöönpanon rekisteröintiajankohta oli 30.6.2019.

Osana osittaisjakautumista koskevaa päätöstä yhtiökokous vahvisti Adapteon yhtiöjärjestyksen ja päätti osittaisjakautumisen yhteydessä alentaa Cramon osakepääomaa Adapteon osakepääomaa vastaavalla määrällä eli 24 834 753,09 eurosta 14 834 753,09 euroon. Määrä, jolla Cramon osakepääomaa alennetaan, käytetään varojen jakamiseksi Adapteolle. Samalla yhtiökokous päätti osittaisjakautumisen yhteydessä muuttaa Cramon yhtiöjärjestyksen toimialaa koskevaa 2 §:ää jakautumissuunnitelmassa kuvatulla tavalla. Yhtiöjärjestyksen muutoksen pääasiallinen sisältö on se, että 2 §:stä poistetaan viittaukset siirtokelpoisiin tiloihin.

Osana osittaisjakautumista koskevaa päätöstä yhtiökokous päätti myös valtuuttaa Adapteon hallituksen päättämään osakeanneista sekä optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta siten, että valtuutuksen nojalla voidaan antaa enintään 4 500 000 Adapteon osaketta. Adapteon hallitus on valtuutettu päättämään osakeannista ja osakkeisiin

oikeuttavien erityisten oikeuksien antamisesta suunnatusti osakkeenomistajien etuoikeudesta poiketen. Lisäksi yhtiökokous päätti valtuuttaa Adapteon hallituksen päättämään omien osakkeiden hankkimisesta ja omien osakkeiden pantiksi ottamisesta siten, että hankittavien tai pantiksi otettavien omien osakkeiden kokonaismäärä on yhteensä enintään 4 500 000 Adapteon osaketta. Omia osakkeita voidaan hankkia muuten kuin osakkeenomistajien omistamien osakkeiden suhteessa. Omia osakkeita voidaan hankkia säännellyllä markkinalla, jolla Adapteon osakkeet ovat kaupankäynnin kohteena hankintapäivänä muodostuvaan hintaan tai muuten markkinoilla muodostuvaan hintaan. Valtuutukset on kuvattu yksityiskohtaisesti Jakautumissuunnitelman kohdissa 17.1 ja 17.3, ja ne ovat voimassa Adapteon seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti, kuitenkin enintään 30.6.2020 asti.

Yhtiökokous päätti Adapteon hallituksen jäsenten lukumääräksi viisi (5) ja päätti valita Adapteon hallituksen puheenjohtajaksi Peter Nilssonin ja hallituksen jäseniksi Carina Edblad, Outi Henrikssonin, Andreas Philipsonin ja Joakim Rubinin. Adapteon hallituksen jäsenten toimikausi alkaa osittaisjakautumisen täytäntöönpanon rekisteröimisestä ja päättyy Adapteon ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Yhtiökokous päätti myös seuraavista palkkioista Adapteon hallituksen jäsenille: hallituksen puheenjohtajalle 85 000 euroa vuodessa ja muille hallituksen jäsenille kullekin 37 500 euroa vuodessa. Lisäksi yhtiökokous päätti, että Adapteon hallituksen jäsenille suoritetaan 1 000 euron suuruinen kokouspalkkio kustakin Adapteon hallituksen valiokunnan kokouksesta, johon he osallistuvat. Lisäksi tarkastusvaliokunnan puheenjohtajaksi valittavalle hallituksen jäsenelle suoritetaan 5 000 euron vuosipalkkio. Kohtuulliset matkakustannukset korvataan laskun mukaan, ja palkkiot maksetaan rahana.

Yhtiökokous päätti valita Adapteon tilintarkastajaksi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab:n, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Toni Aaltonen, Adapteon ensimmäisen varsinaisen yhtiökokouksen päättymiseen asti. Yhtiökokous päätti myös, että tilintarkastajalle maksetaan kohtuullinen palkkio Adapteon hyväksymän laskun mukaan.

Yhtiökokous päätti perustaa Adapteolle osakkeenomistajien nimitystoimikunnan valmistelevaan vuosittain ja muutoin tarvittaessa ehdotukset Adapteon hallituksen kokoonpanosta

ja hallituksen jäsenten valinnasta ja palkkioista. Yhtiökokous päätti myös hyväksyä osakkeenomistajien nimitystoimikunnan työjärjestyksen Cramon hallituksen ehdotuksen mukaisesti. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta koostuu neljästä (4) jäsenestä eli Adapteon hallituksen puheenjohtajasta ja kolmesta (3) jäsenestä, jotka edustavat Adapteon suurimpia osakkeenomistajia seuraavaa varsinaista yhtiökokousta edeltävän syyskuun viimeisenä pankkipäivänä Euroclear Finlandin ylläpitämän Adapteon osakasluettelon ja Euroclear Swedenin ylläpitämän osakkeenomistajarekisterin perusteella määriteltynä. Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan perustaminen ja osakkeenomistajien nimitystoimikunnan työjärjestys tulevat voimaan osittaisjakautumisen täytäntöönpanon rekisteröinnistä alkaen. Osakkeenomistajien nimitystoimikunta toimii siihen asti, kunnes se lakkautetaan Adapteon yhtiökokouksen päätöksellä.

HALLINTO JA TILINTARKASTAJAT

Cramo Oyj:n hallituksessa oli tilikauden päättyessä seuraavat jäsenet: Veli-Matti Reinikkala (puheenjohtaja), Peter Nilsson (varapuheenjohtaja), Christian Bubenheim, AnnaCarin Grandin, Joakim Rubin, Raimo Seppänen ja Andrew P. Studdert.

Tarkastusvaliokunnan muodostivat Joakim Rubin (puheenjohtaja), Christian Bubenheim ja AnnaCarin Grandin. M&A valiokunnan muodostivat Veli-Matti Reinikkala (puheenjohtaja), Andrew P. Studdert ja Joakim Rubin. Palkitsemisvaliokunnan muodostivat Veli-Matti Reinikkala (puheenjohtaja), Peter Nilsson ja Raimo Seppänen.

Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan muodostivat 28.11.2019 alkaen seuraavat jäsenet: Fredrik Åtting (EQT Fund Management), Ari Autio (Rakennusmestarien Säätiö), Annika Ekman (Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen) ja Veli-Matti Reinikkala, Cramon hallituksen puheenjohtaja. Nimitystoimikunnan puheenjohtaja on Fredrik Åtting.

Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2019 henkilökohtaisesti tai määräysvaltayhtiöidensä kautta yhteensä 78 240 Cramo Oyj:n osaketta.

Varsinaisena tilintarkastajana on toiminut tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab, päävastuullisena tilintarkastajanaan KHT Toni Aaltonen.

Cramo Oyj noudatti tilikauden päättymiseen asti 1.1.2016 voimaan astunutta

Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia ja 1.1.2020 alkaen Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia 2020. Cramo noudattaa sisäpiiritiedon hallinnassa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (Market Abuse Regulation, MAR) vaatimuksia, Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeita sekä Cramon hallituksen hyväksymää sisäpiiriohjetta.

Cramo Oyj:n hallituksen antama selvitys yhtiön hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2019 sekä palkka- ja palkkioselvitys vuodelta 2019 löytyvät Cramo Oyj:n verkkosivuilta.

OLENNAISET RISKIT JA EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Cramon liiketoiminnan merkittävimmät epävarmuustekijät liittyvät maailmanlaajuisen talouskehityksen lisäksi kunkin maan suhdanne- ja talouskehitykseen, korkotason ja valuuttakurssien vaihteluihin, rahoituksen saatavuuteen, luottotappioriskeihin, konsernin yritysostojen ja tietojärjestelmähankkeiden onnistumiseen, henkilöstöriskeihin, pätevä johdon saatavuuteen ja rekrytointiin liittyviin riskeihin, verotukseen liittyviin riskeihin sekä muihin liiketoiminnan riskeihin.

Talouden epävarmuus voi näkyä Cramon toiminnassa esimerkiksi kysynnän heikentymisenä joko yhdellä tai useammalla markkina-alueella, kilpailun kiristymisenä, vuokraushintojen alentumisena, rahoituskulujen nousuna tai asiakkaiden maksuvaikeuksina ja kasvavina luottotappioiden. Tämän lisäksi taloudellinen epävarmuus lisää tasearvoihin kohdistuvia arvonalentumisriskejä.

Geopoliittisista riskeistä kauppajoitteiden ja tariffien uhka ja niihin liittyvät epävarmuudet voivat vaikuttaa talouskehitykseen negatiivisesti maissa, joissa Cramo toimii. Myös taloudellisen kehityksen hiipumisen uhka Euroopassa ja Euroopan poliittinen epävarmuus ja Italian valtionvelkahaasteet, voivat vaikuttaa yleiseen talouskehitykseen ja sitä kautta rakentamiseen ja vuokrauspalveluiden kysyntään.

STRATEGISET RISKIT

Konsernin liiketoiminta on riippuvainen yleisestä talouskehityksestä ja rakentamis- ja kiinteistömarkkinoista. Kausivaihtelut ovat tyypillisiä rakennusteollisuudelle, ja konsernin liikevaihto ja tulos vaihtelevat vuosineljänneksittäin konevuokrausliiketoiminnalle tyypillisellä tavalla. Suhdannevaihteluiden vaikutusta pyritään vähentämään myös

vuokrauskaluston käyttöasteen jatkuvalla optimoinnilla.

Laajentuminen ja liiketoiminnan kehitys perustuvat osittain yritysostoihin. Yritysostojen riskit liittyvät muun muassa paikallisten markkinoiden ja sääntelyn tuntemukseen, asiakkaisiin, avainhenkilöihin ja toimittajiin. Riskit pyritään ottamaan huomioon huolellisella valmistelulla ja yrityskauppojen kohteiden integrointiin panostamalla.

Investointien määrään, kohdentamiseen ja ajoitukseen sekä muihin strategisen tason liiketoimintapäätöksiin liittyy riskejä. Tavoitteena on hallita investointeihin liittyviä riskejä muun muassa huolellisella investointien hyväksymismenettelyllä, optimoimalla kaluston käyttöä konserninlaajuisesti, sekä hyödyntämällä tulevaa markkinakehitystä ennustavia ulkoisia ja sisäisiä mittareita. Näitä tulevaisuutta luotaavia mittareita seurataan maayhtiökohtaisesti kuukausittain.

OPERATIIVISET JA TOIMINNALLISET RISKIT

Konsernin operatiivisista riskeistä merkittävimmät ovat liiketoimintaan ja henkilöstöön liittyvät riskit, sopimusriskit, työturvallisuusriskit, ympäristöriskit, tietotekniikkaan liittyvät riskit, yleisten lakien ja säädösten noudattamiseen liittyvät riskit sekä konsernin hallinnointiperiaatteisiin liittyvät riskit. Merkittävempien strategisten ja operatiivisten riskien hallinnoimiseksi konsernilla ja sen tytäryhtiöillä on omat valmiussuunnitelmansa.

Pätevä henkilöstö on edellytys Cramon strategisten ja liiketoimintatavoitteiden saavuttamiselle. Cramo tarjoaa kaikille työntekijöilleen turvallisen ja innostavan työpaikan, jossa erilaisista taustoista tulevat ja eri ikäryhmiä edustavat miehet ja naiset saavat yhtäläiset mahdollisuudet kehittyä henkilökohtaisesti ja ammatillisesti.

Järjestelmällinen ja ennalta ehkäisevä lähestyminen työturvallisuuteen sekä sisäisesti että asiakkaiden luona on Cramon toiminnassa etusijalla. Cramo on ottanut ISO 45001 -standardin tai sitä vastaavan työterveys- ja turvallisuusjärjestelmän käyttöön Suomessa, Ruotsissa ja Virossa.

Cramo pyrkii järjestelmällisesti vähentämään ympäristövaikutuksiaan. Keinoina ovat muun muassa energiankulutuksen ja päästöjen vähentäminen, uusiutuvien energialähteiden käyttö, materiaalihokkuuden ja kierrätyksen lisääminen, jätteiden määrän

vähentäminen sekä ongelmajätteiden asianmukainen käsittely. ISO 14001 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä on otettu käyttöön Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Virossa.

Cramon arvoista ja toimintaperiaatteista, joihin sisältyvät myös ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja liiketoiminnan eettisyys, viestitään järjestelmällisesti ja ne integroidaan päivittäiseen toimintaan kaikkialla konsernissa. Työntekijöillä on mahdollisuus raportoida rikkomusepäilyistä nimettömästi whistleblowing-palvelun avulla. Toimintaperiaatteet toimittajille sisällytetään kaikkiin uusiin sopimuksiin.

Konsernin liiketapahtumariskejä ovat muun muassa kaluston vuokraamiseen ja toiminnan häiriöttömään jatkumiseen liittyvät riskit, joita hallinoidaan vakuutuksin.

TALOUDELLISET, RAHOITUS- JA VERORISKIT

Taloudellisten ja rahoituksen liittyvien riskien hallinnan tavoitteena on turvata yhtiön korkeatasoinen ulkoinen ja sisäinen taloudellinen raportointi, rahoituksen saatavuus sekä minimoida toimintaympäristön ja rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen ja taloudelliseen asemaan.

Konsernin pääasiallisia rahoitusriskejä ovat rahavirran korkoriski, valuuttakurssiriski, luottoriski ja likviditeettiriski. Korkoriskin hallitsemiseksi konsernin lainanotto ja sijoitukset on hajautettu kiinteisiin ja vaihtuvakorkisiin instrumentteihin. Korkoriskin hallitsemiseksi käytetään johdannaissovimuksia kuten koronvaihotosopimuksia. Valuuttakurssiriski muodostuu pääasiassa nettosijoituksista ulkomaisiin yksiköihin sekä valuuttamääräisistä lainoista, joihin liittyvän riskin suojausinstrumentteina on käytetty valuuttatermiinejä.

Konsernin rahoituspolitiikassa on määritelty rahoitustoiminnon vastuut ja menettelytavat sekä suojaustoiminnan tavoitteet ja periaatteet. Konsernin maakohtainen rahoitus hoidetaan keskitetysti pääsääntöisesti konsernin sisäisillä lainoilla.

Verotusympäristö on Euroopassa kiristymässä. Uusia verolakeja säädetään ja nykyisten lakien tulkintoja kiristetään. Verovaihtelujen ennakoiminen heikentymisen voi aiheuttaa odottamattomia haasteita myös Cramolle.

NÄKYMÄT VUODELLE 2020

European Rental Association (ERA) ennustaa kone- ja laitevuokrauksen lisääntyvän noin 4–6 prosenttia vuonna 2020 kaikissa maissa, joissa Cramolla on toimintaa, paitsi Puolassa ja Tsekin tasavallassa, joissa sen ennustetaan lisääntyvän 8 ja 6 prosenttia. Forecon arvioi, että vuonna 2020 kone- ja laitevuokrauksen markkina pysyy Ruotsissa edellisvuoden tasolla ja kasvaa Virossa 4 prosenttia, Suomessa 5 prosenttia ja Norjassa sekä Liettuassa 6 prosenttia.

Kone- ja laitevuokrauksessa kysynnän muutokset seuraavat yleensä rakennusmarkkinoita viiveellä. Euro-construct ennustaa marraskuun 2019 arvioissaan rakentamisen kokonaismarkkinan pienentyvän Ruotsissa 2 prosenttia ja pysyvän Suomessa edellisvuoden tasolla. Ruotsin rakennusteollisuus (Sveriges Bygginindustrier) ennakoii uusimassa lokakuun 2019 arviossaan, että paikallinen rakennusmarkkina pienenee 2 prosenttia vuonna 2020. Norjassa rakennusmarkkinan odotetaan kasvavan 2 prosenttia. Saksassa ja Itävallassa kasvun arvioidaan olevan -0,6 ja 1,3 prosenttia.

Kone- ja laitevuokrauksen kysyntä seuraa yleensä rakentamista viiveellä. Kysyntään vaikuttavat rakentamisen määrän lisäksi teollisuuden investoinnit ja vuokrauksen penetraatioasteen kasvu. Tiukentuva ympäristölainsäädäntö ja vaatimukset rakentamisen tehostamiselle ja laadun parantamiselle lisäävät tarvetta erilaisille vuokraukseen liittyville palveluille. Cramo uskoo, että myös megatrendit, kuten kaupungistuminen, jakamistalous ja kestävä kehityksen korostuminen, tukevat pitkän aikavälin kysynnän kasvua.

OHJEISTUS VUODELLE 2020

Cramo arvioi, että sen vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto ylittää 75 miljoonaa euroa vuonna 2020.

HALLITUKSEN VOITONJAKO-EHDOTUS

5.2.2020 julkistettiin Boelsin vapaaehtoisen Cramo Oyj:n hallituksen suositteleman Cramo Oyj:n kaikkia osakkeita koskevan julkisen käteisostotarjouksen lopullinen tulos, jonka mukaan Boels toteutti ostotarjouksen ja aloitti jälkikäteen tarjousajan. Ostotarjouksen lopullisen tuloksen mukaan tarjotut osakkeet edustavat noin 93,04 prosenttia kaikista Cramon liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä, mikä on enemmän kuin yhdeksänkymmentä prosenttia (90 %) kaikista Cramon osakkeista ja äänistä.

Cramo Oyj:n jakokelpoiset varat 31.12.2019 olivat 115.662.718,28, joka sisälsi jakamattomia voittovaroja 39.428.869,64 euroa. Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 1.1.–31.12.2019 ei jaeta osinkoa.

Varsinainen yhtiökokous pidetään kesäkuun 2020 loppuun mennessä hallituksen myöhemmin ilmoittamana ajankohtana.

TUNNUSLUVUT**Oman pääoman tuotto (%)**

$$= \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin tilikauden aikana)}} \times 100$$

Sidotun pääoman tuotto, ROCE (%)

$$= \frac{\text{Liikevoitto (rullaava 12 kk)}}{\text{Sidottu pääoma tilikaudella (12 kk keskiarvo)}} \times 100$$

Omavaraisuusaste (%)

$$= \frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Korollinen nettovelka

= Korolliset velat - rahavarat

Nettovelkaantumisaste (%)

$$= \frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma yhteensä}} \times 100$$

Henkilöstö keskimäärin

= Tilikauden kalenterikuukausien lopussa palveluksessa olleen henkilökunnan lukumäärän keskiarvo, oikaistuna osa-aikaisten henkilöiden lukumäärällä

Tulos / osake

= Tilikauden tulos (emoyhtiön omistajille kuuluva osuus) / Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikaudella keskimäärin

Oma pääoma / osake

= Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma / Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa

Osinko / osake

= Tilikaudelta jaettava osinko / Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa tilikauden lopussa

Osinko / voitto (%)

$$= \frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Tulos / osake}} \times 100$$

Efektiiivinen osinkotuotto (%)

$$= \frac{\text{Osinko / osake}}{\text{Osakeantioikaistu päätöskurssi tilikauden lopussa}} \times 100$$

Hinta / voitto -suhde (P/E)

= Osakeantikorjattu päätöskurssi tilikauden lopussa / (Tulos / osake)

Osakekannan markkina-arvo

= Tilikauden lopun osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen päätöskurssilla tilikauden lopussa

VAIHTOEHTOISET TUNNUSLUVUT

Cramon käyttämien vaihtoehtoisten tunnuslukujen määritelmät ovat seuraavat:

EBITA-liikevoitto

= Liikevoitto + yrityshankinnoista aiheutuneet aineettomien hyödykkeiden poistot ja arvonalentumiset

Käyttökate (EBITDA)

= EBITA + poistot ja arvonalentumiset

Nettovelat / Käyttökate (EBITDA)

= $\frac{\text{Kauden lopun nettovelat}}{\text{Viimeisen 12 kuukauden käyttökate (EBITDA)}}$

Vertailukelpoinen EBITA-liikevoitto

= EBITA-liikevoitto - vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät

Vertailukelpoinen tulos/osake

= $\frac{\text{Tilikauden tulos oikaistuna vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikaudella keskimäärin}}$

Vertailukelpoinen oman pääoman tuotto%

= $\frac{\text{Tilikauden voitto oikaistuna vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin tilikauden aikana)}} \times 100$

Vertailukelpoinen sidotun pääoman tuotto%

= $\frac{\text{Tilikauden voitto oikaistuna vertailukelpoisuuteen vaikuttavilla erillä}}{\text{Sidottu pääoma yhteensä (keskimäärin tilikauden aikana)}} \times 100$

Orgaaninen (vuokraus)liikevaihdon kasvu, %

= (Vuokraus)liikevaihdon kasvu liiketoiminnoista, jotka ovat olleet yhtiön omistuksessa koko kuluvan ja vertailukauden ajan (pois lukien yritysostot, -myynnit sekä valuuttakurssien vaikutus)

Bruttomarginaali, %

= $\frac{\text{Liikevaihto - materiaalit ja palvelut}}{\text{Liikevaihto}}$

European Securities and Markets Authority (ESMA) on julkaissut ohjeistuksen liittyen vaihtoehtoisin tunnuslukuihin. Cramo esittää vaihtoehtoisia tunnuslukuja parantaakseen liiketoiminnan analysointia ja vertailukelpoisuutta eri kausien välillä. Vaihtoehtoiset tunnusluvut eivät ole IFRS-raportoinnissa käytettäviä tunnuslukuja eikä niitä tulisi pitää korvaavina mittareina verrattuna IFRS-tilinpäätösnormistossa määriteltyihin tunnuslukuihin.

Liiketoiminnan keskeiset tunnusluvut

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT		2019	2018	2017	2016	2015
Liikevaihto ²	M€	612,6	631,9	729,5	712,3	667,9
Muutos-%	%	-3,05	-13,4	+2,4	+6,6	+2,5
Liikevoitto ²	M€	61,5	87,4	117,3	98,7	76,7
% liikevaihdosta	%	10,0	13,8	16,1	13,9	11,5
Voitto ennen veroja ²	M€	48,8	77,2	105,2	86,9	63,8
% liikevaihdosta	%	8,0	12,2	14,4	12,2	9,6
Tilikauden voitto, jatkuva liiketoiminta ²	M€	36,7	61,3			
% liikevaihdosta	%	6,0	9,7			
Tilikauden voitto, lopetetut toiminnot	%	386,0	23,4			
Tilikauden voitto	%	422,7	84,7	84,2	68,6	49,7
% liikevaihdosta	%			11,5	9,6	7,4
Oman pääoman tuotto ²	M€	9,1	14,7	15,6	13,6	10,5
Sijoitetun pääoman tuotto ²	%	7,9	10,8	12,7	11,2	9,0
Omavaraisuusaste	M€	41,9	37,8	47,4	45,6	45,7
Bruttoinvestoinnit ²	M€	89,3	185,1	213,9	207,3	175,0
% liikevaihdosta	M€	14,6	29,3	29,3	29,1	26,2
josta liiketoimintahankinnat	%	0,0	43,6	9,4	4,4	9,8
Oma pääoma	M€	402,8	597,0	557,4	519,7	490,7
Korolliset nettovelat	M€	375,9	703,5	382,3	387,0	368,4
Nettovelkaantumisaste	%	93,3	117,2	68,6	74,5	75,1
Henkilöstö keskimäärin ²	No.	2 611	2 546	2 538	2 550	2 486

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

Tulos/osake, jatkuva liiketoiminta ²	€	0,82	1,38			
Tulos/osake, lopetetut toiminnot	€	8,64	0,53			
Tulos/osake	€	9,46	1,90	1,89	1,54	1,13
Tulos/osake, laimennettu ^{1,2}	€	0,82	1,37	1,88	1,53	1,12
Oma pääoma/osake	€	9,01	13,39	12,53	11,69	11,05
Osinko/tulos	%		47,40	44,90	48,60	57,6
Osinko/osake	€	0,00*	0,90	0,85	0,75	0,65
Osakkeiden vaihto	No.	33 604 772	23 876 494	27 064 057	18 385 238	33 659 526
% lukumäärästä	%	75	53	61	41	75
Osakkeiden keskimääräinen oikaistu lukumäärä	No.	44 676 527	44 568 393	44 479 685	44 444 804	44 067 946
Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa	No.	44 682 697	44 573 973	44 486 824	44 451 131	44 395 004
Hinta/voitto -suhde (P/E)		16,1	7,9	10,4	15,4	16,9
Efektiiivinen osinkotuotto	%		6,0	4,3	3,2	3,4
Osakekannan markkina-arvo	M€	591,6	665,0	879,1	1057,5	848,4
Keskikurssi	€	12,52	17,29	22,2	20,27	17,08
Tilikauden viimeinen kaupankäyntikurssi	€	13,24	14,92	19,76	23,79	19,11
Alin kaupankäyntikurssi	€	6,82	14,54	17,75	15,59	11,77
Ylin kaupankäyntikurssi	€	21,3	20,82	27,17	25,13	20,88

* Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että osinkoa ei jaeta.

1 Optioiden ja osakeohjelmien laimennusvaikutuksella oikaistuna.

2 Tilikausilta 2019 ja 2018 luvut on esitetty jatkuvien toimintojen osalta IFRS 5 standardin mukaisesti.

CRAMON OSAKKEEN HINTAKEHITYS JA VAIHTOMÄÄRÄ

Konsernitase

1 000 €	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VARAT			
Pitkäaikaiset varat			
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	4	641 737	976 796
Liikearvo	5	118 073	293 010
Muut aineettomat hyödykkeet	5	53 866	88 209
Osuudet yhteisyrityksissä	8	9 104	6 024
Laskennalliset verosaamiset	9	6 840	14 527
Lainasaamiset	12	5 081	8 918
Myyntisaamiset ja muut saamiset	12	2 465	8 111
Pitkäaikaiset varat yhteensä		837 165	1 395 595
Lyhytaikaiset varat			
Vaihto-omaisuus	13	8 965	14 769
Myyntisaamiset ja muut saamiset	12	103 781	181 412
Tuloverosaamiset		4 350	6 238
Johdannaisinstrumentit	11	1 691	1 894
Rahavarat	14	7 257	6 391
Lyhytaikaiset varat yhteensä		126 043	210 704
VARAT YHTEENSÄ		963 209	1 606 299
OMA PÄÄOMA JA VELAT			
Oma pääoma			
Osakepääoma		14 835	24 835
Muut rahastot		260 915	327 863
Suojausrahasto		-4 972	-5 762
Muuntoerot		-73 060	-67 399
Kertyneet voittovarot		205 060	317 432
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma		402 778	596 969
Oma pääoma yhteensä	15	402 778	596 969
Pitkäaikaiset velat			
Korolliset velat	16	221 178	597 697
Leasing velat		62 576	906
Johdannaisinstrumentit	11	6 053	7 202
Laskennalliset verovelat	9	50 885	99 919
Eläkevelat	17	1 868	1 868
Muut pitkäaikaiset velat	18	2 434	1 632
Varaukset		79	
Pitkäaikaiset velat yhteensä		345 072	709 224
Lyhytaikaiset velat			
Korolliset velat	16	63 767	109 810
Leasing velat		35 647	1 517
Johdannaisinstrumentit	11	1 001	407
Osto- ja muut velat	19	108 026	179 979
Tuloverovelat		6 917	7 476
Varaukset			917
Lyhytaikaiset velat yhteensä		215 358	300 106
Velat yhteensä		560 430	1 009 330
OMA PÄÄOMA JA VELAT YHTEENSÄ		963 209	1 606 299

Konsernin laaja tuloslaskelma

1 000 €	Liite	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liikevaihto	2, 21	612 637	631 894
Liiketoiminnan muut tuotot	22	18 115	17 269
Materiaalit ja palvelut	23	-203 118	-204 394
Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut	24	-153 134	-147 877
Liiketoiminnan muut kulut	25	-78 833	-111 945
Poistot ja arvonalentumiset käyttöomaisuudesta	27	-130 184	-94 239
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot ja arvonalentumiset	27	-4 116	-3 800
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	8	181	516
Liikevoitto		61 547	87 423
Rahoitustuotot		9 758	7 866
Rahoituskulut		-22 552	-18 090
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	28	-12 794	-10 224
Voitto ennen veroja		48 752	77 199
Tuloverot	29	-12 100	-15 878
Tilikauden voitto, jatkuva liiketoiminta		36 652	61 321
Tilikauden voitto, lopetetut toiminnot		386 026	23 378
Tilikauden voitto, konserni yhteensä		422 679	84 699
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille, jatkuva liiketoiminta		36 652	61 321
Emoyhtiön omistajille, lopetetut toiminnot		386 026	23 378
Emoyhtiön omistajille, konserni yhteensä		422 679	84 699
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton, jatkuva liiketoiminta €	30	0,82	1,38
Laimennusvaikutuksella oikaistu, jatkuva liiketoiminta €	30	0,82	1,37
Laimentamaton, lopetetut toiminnot €	30	8,64	0,53
Laimennusvaikutuksella oikaistu, lopetetut toiminnot €	30	8,60	0,52
Laimentamaton, konserni yhteensä €	30	9,46	1,90
Laimennusvaikutuksella oikaistu, konserni yhteensä €	30	9,42	1,89
MUUT LAAJAN TULOKSEN ERÄT			
Tilikauden voitto		422 679	84 699
Muut laajan tuloksen erät	29		
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi:			
Eläkevelvoitteiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät, verojen jälkeen		-41	-35
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi yhteensä		-41	-35
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi:			
Suojausrahaston muutos, verojen jälkeen		790	534
Käypään arvoon laajan tuloksen kautta kirjattavat erät			
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä		3 265	-1 778
Siirretty tulokseen likvidoinnin seurauksena (välillinen muuntoero)			
Muuntoerojen vaikutus	11	-8 113	-14 522
Kauden muut laajan tuloksen erät verojen jälkeen yhteensä, lopetetut toiminnot		-6 713	2 675
Erät, jotka saatetaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi yhteensä		-10 771	-13 091
Muut laajan tuloksen erät yhteensä, verojen jälkeen		-10 812	-13 126
Tilikauden laaja tulos		411 867	71 573
Jakautuminen			
Emoyhtiön omistajille		411 867	71 573

Tuloslaskelma on esitetty vain jatkuvista toiminnoista IFRS 5 standardin mukaisesti, sillä siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta on luokiteltu lopetuiksi toiminnoiksi.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

1 000 €	Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma						Oma pääoma yhteensä
	Osake- pääoma	Muut rahastot	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Suojaus- rahasto	Muuntoerot	Kertyneet voittovarajat	
1.1.2018	24 835	186 926	140 253	-6 296	-53 775	265 442	557 384
Muuntoerot					-13 625		-13 625
Eläkevelvoitteiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät						-35	-35
Suojausrahasto				534			534
Tilikauden tulos						84 699	84 699
Laaja tulos				534	-13 625	84 664	71 573
Omien osakkeiden luovutus			684			-684	
IFRS9 siirtymä						2 499	2 499
IFRS15 siirtymä						255	255
IFRS2 siirtymä						3 181	3 181
Osingonjako						-37 883	-37 883
Osakeohjelmien velan maksu						-1 303	-1 303
Osakeperusteiset maksut						2 771	2 771
Muut muutokset						-1 511	-1 511
31.12.2018	24 835	186 926	140 937	-5 762	-67 399	317 432	596 969
1.1.2019	24 835	186 926	140 253	-5 762	-67 399	317 432	596 969
Muuntoerot					-11 561		-11 561
Eläkevelvoitteiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät						-41	-41
Suojausrahasto				790			790
Tilikauden tulos, jatkuvat toiminnot						36 652	36 652
Tilikauden tulos, lopetetut toiminnot						386 026	386 026
Laaja tulos				790	-11 561	422 637	411 866
Omien osakkeiden luovutus			852			-852	
Jakautumisessa siirtyneet varat, käypä arvo						-563 566	-563 566
Jakautumisen vaikutus	-10 000		-67 800		5 900	71 063	-837
Osingonjako						-40 209	-40 209
Osakeohjelmien velan maksu						-1 625	-1 625
Osakeperusteiset maksut						180	180
31.12.2019	14 835	186 926	73 989	-4 972	-73 060	205 060	402 778

Lisätietoja osakepääomasta ja oman pääoman rahastoista on esitetty liitetiedossa 15.

Konsernin rahavirtalaskelma

1 000 €	Liite	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta			
Voitto ennen veroja*		438 174	105 268
Oikaisut:			
Poistot ja arvonalentumiset		154 822	124 754
Osuus yhteisyritysten tuloksesta	8	-181	-503
Muut ei-rahavirtavaikutteiset oikaisut	31	-382 706	-12 423
Rahoitustuotot ja -kulut		16 660	14 228
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		226 769	231 325
Käyttöpääoman muutos			
Vaihto-omaisuuden muutos		-1 199	550
Myynti- ja muiden saamisten muutos		22 420	-2 007
Osto- ja muiden velkojen muutos		-4 329	2 460
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		243 661	232 328
Maksetut korot		-16 621	-13 245
Saadut korot		923	770
Muut rahoituserät		-249	-7 314
Maksetut verot		-14 767	-17 050
Liiketoiminnan nettorahavirta		212 947	195 489
Investointien rahavirta			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-124 094	-212 735
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynti		22 690	26 917
Tytäryhtiö- ja liiketoimintahankintojen nettorahavirta	7	-756	159 165
Investointien nettorahavirta		-102 160	344 982
Rahoituksen rahavirta			
Korollisten saamisten muutos		23 573	3 048
Leasingvelan lyhennykset	32	-40 982	-2 395
Korollisten velkojen lisäys	32	118 000	270 721
Korollisten velkojen vähennys	32	-170 193	-80 155
Maksetut osingot		-40 148	-37 878
Rahoituksen nettorahavirta		-109 750	153 340
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 1.1.		6 391	2 595
Jakautumisen seurauksena siirtyneet rahavarat		-80	
Kurssierot		-90	-51
Rahavarat 31.12.		7 257	6 391

* Tulos ennen veroja koostuu seuraavista eristä:

Tulos ennen veroja, jatkuvat toiminnot	48 753
Lopetettujen toimintojen voitto verojen jälkeen	386 026
Lisättynä lopetettujen toimintojen tuloveroilla	3 395
Voitto ennen veroja	438 174

Konsernitilinpäätöksen liitetiedot

1. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

YRITYKSEN PERUSTIEDOT

Cramo Oyj on palveluyritys, joka tarjoaa kone- ja laitevuokrauspalveluja. Kone- ja laitevuokraus koostuu muun muassa rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokrauksesta sekä vuokraukseen liittyvistä palveluista. Cramo toimii 11 maassa Pohjoismaissa sekä Keski- ja Itä-Euroopassa 279 toimipisteessä ja sillä on 2 652 työntekijää. Raportoivat segmentit tilikaudella 2019 olivat Kone- ja laitevuokraus Skandinavia, Kone- ja laitevuokraus Keski-Eurooppa ja Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa. Siirtokelpoiset tilat segmentti on raportoitu erikseen lopetettuna toimintona, seuraten osittaisjakautumisen hyväksymistä ylimääräisessä yhtiökokouksessa 17.6.2019. Jakautuminen rekisteröitiin 30.6.2019.

Konsernin emoyhtiö Cramo Oyj on suomalainen, Suomen lakien mukaan perustettu julkinen osakeyhtiö, jonka Y-tunnus on 0196435-4. Yhtiön kotipaikka on Vantaa ja sen rekisteröity osoite on Kalliosolantie 2, 01740 Vantaa. Cramo Oyj:n osakkeet on listattu Nasdaq Helsinki Oy:n päälistalla.

Jäljennös konsernitilinpäätöksestä on saatavissa Internet-osoitteesta www.cramogroup.com tai konsernin emoyrityksen pääkonttorista osoitteesta Kalliosolantie 2, 01740 Vantaa.

Cramo Oyj:n hallitus on hyväksynyt tämän tilinpäätöksen 11.2.2020. Suomen osakeyhtiölain mukaan osakkeenomistajilla on mahdollisuus hyväksyä tai hylätä tilinpäätös sen julkistamisen jälkeen pidettävässä yhtiökokouksessa. Yhtiökokouksella on myös mahdollisuus tehdä päätös tilinpäätöksen muuttamisesta.

LOPETETUT TOIMINNOT

Cramo Oyj:n jakautumisen rekisteröintipäivä Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämään kaupparekisteriin oli 30.6.2019, jolloin kaikki Siirtokelpoiset tilat -liiketoimintoihin liittyvät varat, velat ja vastuut siirtyivät Cramolta Adapteo Oyj:lle. Adapteo Oyj:n osakkeen listaus alkoi Nasdaq Tukholman pörssilistalla

1.7.2019. Jakautuminen on käsitelty konsernitilinpäätöksessä varojen jakamisena omistajille IFRIC 17, Muiden kuin käteisvarojen jakaminen omistajille, mukaisesti. Tämän mukaisesti Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan käyvän arvon ja sen Cramon konsernitilinpäätökseen sisältyneen kirjanpitoarvon erotus on kirjattu jakautumisvoittona tuloslaskelmaan. Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan tulos 30.6.2019 asti on esitetty tuloslaskelmassa rivillä "Tulos lopetetuista toiminnoista" erillään jatkuvien toimintojen tuloksesta kaikilla esitetyillä kausilla. Tämän lisäksi lopetetuissa toiminnoissa raportoidaan jakautumiseen liittyvien omaisuuserien arvostamisesta kirjattu tulos sekä jakautumiseen liittyvät kulut ja verot. Cramon konsernitase 31.12.2018 päättyneeltä vertailuvuodelta sisältää lopetettuihin liiketoimintoihin liittyvät varat ja velat. Lisätietoja esitetään liitetiedoissa 3 Lopetetut toiminnot. Luopumisten seurauksena segmentit Kone- ja laitevuokraus Skandinavia, Kone- ja laitevuokraus Keski-Eurooppa ja Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa muodostavat Cramon jatkuvat toiminnot.

LAATIMISPERUSTA

Cramon konsernitilinpäätös on laadittu EU:ssa sovellettavaksi hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS) mukaisesti, ja sitä laadittaessa on noudatettu 31.12.2019 voimassa olevia IAS- ja IFRS-standardeja sekä SIC- ja IFRIC-tulkintoja. Kansainvälisillä tilinpäätösstandardeilla tarkoitetaan Suomen kirjanpitolaisissa ja sen nojalla annetuissa säännöksissä EU:n asetuksessa (EY) N:o 1606/2002 säädetyn menettelyn mukaisesti EU:ssa sovellettaviksi hyväksytyjä standardeja ja niistä annettuja tulkintoja. Konsernitilinpäätöksen liitetiedot ovat myös suomalaisten, IFRS-säännöksiä täydentävien kirjanpito- ja yhteisöainsäädännön vaatimusten mukaiset.

Konsernitilinpäätös on laadittu alkupe- räisiin hankintamenoihin perustuen lukuun ottamatta johdannaisinstrumentteja, osakeperusteisia maksuja sekä etuuspo- haisia eläkejärjestelyjä. Tilinpäätöstiedot esitetään tuhansina euroina.

Tilinpäätöksen laatiminen IFRS stan- dardien mukaisesti edellyttää konsernin johdolta tiettyjen arvioiden tekemistä

ja tietoa harkintaan perustuvista rat- kaisuista, joita johto on tehnyt. Tietoa harkintaan perustuvista ratkaisuista, jota johto on käyttänyt konsernin noudattamia tilinpäätöksen laadintaperiaatteita sovel- taessaan ja joilla on eniten vaikutusta tilinpäätöksessä esitettäviin lukuihin, on esitetty laadintaperiaatteiden kohdassa "Johdon harkintaa edellyttävät laadin- taperiaatteet ja arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät".

KONSOLIDOINTIPERIAATTEET

TYTÄRYRITYKSET

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty Cramo Oyj:n lisäksi tytäryhtiöt, joissa konsernilla on määräysvalta. Määräys- valta syntyy, kun konserni on osallisena sijoituskohteessa ja altistuu sijoitus- kohteen muuttuvalle tuotolle tai on oikeutettu sen muuttuvaan tuottoon ja se pystyy vaikuttamaan tähän tuottoon käyttämällä sijoituskohdetta koskevaa valtaansa. Määräysvaltaa arviotaessa on otettava huomioon kaikki tosiseikat. Jos on viitteitä siitä, että tosiseikoissa tai olo- suhteissa on tapahtunut muutoksia, tulee määräysvaltaa sijoituskohteessa arvioida uudelleen. Vallalla tarkoitetaan oikeuk- sia, jotka tarkasteluhetkellä tuottavat sijoittajalle kyvyn ohjata merkityksellisiä toimintoja, ts. toimintoja, joilla on mer- kittävä vaikutus sijoituskohteen tuottoon. Hankitut tytäryritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä hetkestä lähtien, kun konserni on saanut määräys- vallan, ja luovutetut tytäryritykset siihen saakka, jolloin määräysvalta lakkaa. Kon- sernilla on 100 % määräysvalta kaikissa tytäryrityksissä. Tytäryhtiöt on lueteltu liitteessä 35 Konserniyritykset.

Liiketoimintojen yhdistäminen on käsitelty hankintamenetelmällä. Tytäryri- tyksen hankinnasta maksettava vastike on määritetty luovutettujen varojen, vastat- tavaksi otettujen velkojen ja liikkeeseen laskettujen oman pääoman ehtoisten instrumenttien hankintahetken käypään arvoon. Mahdollinen ehdollinen lisäkaup- pahinta on arvostettu käypään arvoon hankintahetkellä ja se on luokiteltu joko velaksi tai omaksi pääomaksi. Velaksi luokiteltu lisäkauppahinta arvostetaan käypään arvoon jokaisen raportointikauden päättymispäivänä ja tästä syntyvä voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti. Han- kinnan kohteen yksilöitävissä olevat varat,

velat ja ehdolliset velat arvostetaan hankinta-ajankohdan käypään arvoon, josta ei ole vähennetty määräysvallattomien omistajien osuutta. Liikearvona kirjataan määrä, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Jos määrä on pienempi kuin hankinnan kohteen yksilöitävissä oleva nettovarallisuuden käypä arvo ja kyseessä on edullinen kauppa, kirjataan erotus suoraan laajaan tuloslaskelmaan.

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat ja realisoitumattomat voitot sekä sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitilinpäätöstä laadittaessa. Realisoitumattomia tappioita ei eliminoida siinä tapauksessa, että tappio johtuu arvonalentumisesta.

YHTEISYRITYKSET

Konsernitilinpäätökseen on sisällytetty yhtiöt, joissa konsernilla on yhteinen määräysvalta (50/50). Yhteisyritysten tilinpäätöstiedot on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmää käyttäen. Konsernin omistusosuuden mukainen osuus yhteisyrityksien tilikauden tuloksista esitetään omana eränä liikevoiton yläpuolella. Konsernin investoinnit yhteisyrityksiin hankinta-ajankohtana, mukaan lukien yhteisyritysten oman pääoman muutokset hankinta-ajankohdan jälkeen, on esitetty taseessa kohdassa "Osuudet yhteisyrityksissä".

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISTEN ERIEN MUUTTAMINEN

Konsernin yksiköiden tulosta ja taloudellista asemaa koskevat luvut määritetään siinä valuutassa, joka on kunkin yksikön pääasiallisen toimintaympäristön valuutta ("toimintavaluutta"). Konsernitilinpäätös on esitetty euroina, joka on konsernin emoyrityksen toiminta- ja esittämisvaluutta.

ULKOMAAN RAHAN MÄÄRÄISET LIIKETAPAHTUMAT

Ulkomaan rahan määräiset liiketapahtumat on kirjattu toimintavaluutan määräisinä käyttäen tapahtumapäivänä vallitsevaa kurssia. Käytännössä käytetään usein kurssia, joka likimain vastaa tapahtumapäivän kurssia. Ulkomaan rahan määräiset monetaariset erät on muutettu toimintavaluutan määräisiksi raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen. Ulkomaan rahan määräiset ei-monetaariset erät, jotka on arvostettu käypiin arvoihin, on muutettu toimintavaluutan

määräisiksi käyttäen käyvän arvon määrittämispäivän kurssia. Muutoin ei-monetaariset erät on arvostettu tapahtumapäivän kurssiin. Ulkomaan rahan määräisistä liiketapahtumista ja mone-taaristen erien muuttamisesta syntyneet voitot ja tappiot on käsitelty tulosvaikutteisesti. Liiketoiminnan kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät vastaaviin eriin liikevoiton yläpuolelle. Valuuttamääräisten lainojen kurssivoitot ja -tappiot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

ULKOMAISTEN KONSERNIYRITYSTEN TILINPÄÄTÖSTEN MUUNTAMINEN

Ulkomaisten konserniyritysten tuloslaskelmat on muunnettu euroiksi tilikauden painotettua keskimurssia käyttäen ja taseet raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen. Tilikauden tuloksen muuntaminen eri kursseilla laajassa tuloslaskelmassa ja taseessa aiheuttaa taseessa omaan pääomaan kirjattavan muuntoeron, jonka muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Ulkomaisten tytäryritysten hankintamenojen eliminoinnista sekä hankinnan jälkeen kertyneiden oman pääoman erien muuttamisesta syntyneet muuntoerot kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun määräysvalta tytäryrityksessä muuttuu, kertyneet muuntoerot siirretään tulosvaikutteiseksi osana myyntivoittoa tai -tappiota. Ulkomaisten yksikköjen hankinnasta syntyvä liikearvo ja kyseisten ulkomaisten yksikköjen varojen ja velkojen kirjanpitoarvoihin hankinnan yhteydessä tehtävät käypien arvojen oikaisu on käsitelty paikallisessa valuutassa kyseisten ulkomaisten yksikköjen varoina ja velkoina. Ne muunnetaan euroiksi raportointikauden päättämispäivän kurssia käyttäen.

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

LIKEARVO

Liiketoimintojen yhdistämisissä syntyvä liikearvo kirjataan määrään, jolla luovutettu vastike, määräysvallattomien omistajien osuus hankinnan kohteessa ja aiemmin omistettu osuus yhteen laskettuina ylittävät hankitun nettovarallisuuden käyvän arvon. Liikearvoista ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta, ja aina kun esiintyy jokin viite siitä, että arvo saattaa olla alentunut. Tätä tarkoitusta varten liikearvo on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille. Liikearvo arvostetaan

alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä arvonalentumisilla.

ASIAKASSUHTEET JA TOIMIPISTEVERKKO

Liiketoimintojen yhdistämisissä on kohdistettu kauppahintaa asiakassuhteille ja toimipisteverkolle. Asiakassuhteiden arvostuksessa on sovellettu Multi-Period Excess Earnings –menetelmää. Toimipisteverkko on arvostettu perustuen siihen hyötyyn, jonka toimiva toimipiste tuottaa suhteessa itse perustettavaan toimipisteeseen.

BRÄNDI JA CO-BRÄNDI

Brändit ja co-brändit ovat muodostuneet liiketoimintojen yhdistämisissä. Konsernin pääbrändi on "Cramo", jonka taloudellinen vaikutusaika on arvioitu rajoittamattomaksi, koska sen on arvioitu vaikuttavan rahavirtojen kerryttämiseen määrittelemättömän ajan. Cramo-brändistä ei kirjata poistoja, vaan se testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta. Brändi on konsernin yhteinen omaisuus, joka testataan varten kohdistetaan uudelleen rahavirtaa tuottaville yksiköille liikevaihdon suhteessa. Omaisuuserien kohdistaminen yksiköille on esitetty liitteessä 6. Brändi arvostetaan alkuperäiseen hankintamenoon vähennettynä mahdollisilla arvonalentumisilla.

Liiketoimintojen hankinnan yhteydessä konsernin omistukseen siirtyneet brändit arvostetaan tuottoperusteisella "relief-from-royalty" –menetelmällä riippumatta siitä aikooko konserni ottaa brändin käyttöönsä. Nämä co-brändit ovat kuitenkin luonteeltaan väliaikaisia ja ne poistetaan 1-10 vuoden aikana. Poistot ovat etupainotteisia heijastaen co-brändin suurempaa merkitystä heti hankinnan jälkeen. Co-brändit kohdistetaan samalle segmentille, johon vastaava liiketoimintojen hankinta kuuluu.

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISMENOT

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi kaudelle, jolla ne syntyvät. Kehittämismenot aktivoidaan silloin, kun on todennäköistä, että kehityshanke tuottaa vastaista taloudellista hyötyä ja menot voidaan luotettavasti mitata. Muut kehittämismenot kirjataan kuluksi.

Konsernin tämänhetkiset kehityshankkeet eivät täytä aktivointikriteereitä ja siten kehittämismenot kirjataan kuluksi niiden syntyessä.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

Aineeton hyödyke merkitään taseeseen alun perin hankintamenoon, kun on todennäköistä, että omaisuuserä tuottaa vastaista taloudellista hyötyä ja sen hankintameno on määritettävissä luotettavasti. Ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajallinen taloudellinen vaikutusaika, kirjataan tasapoistoina kuluiksi niiden tunnetun tai arvioidun taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Aineettomista hyödykkeistä, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, ei kirjata poistoja, vaan ne testataan vuosittain arvonalentumisen varalta.

Aineettomien hyödykkeiden poistoajat ovat seuraavat:

Asiakassuhteet	3–10 vuotta
Toimipisteverkko	10–20 vuotta
Co-brändit	1–10 vuotta
Muut aineettomat hyödykkeet	2–8 vuotta

Aineettomien hyödykkeiden poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi, ts. sellaisessa sijaintipaikassa ja kunnossa, että se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla.

AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet on arvostettu hankintamenoon vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumistappioilla. Hankintameno sisältää hankinnasta välittömästi aiheutuvat kustannukset. Liiketoimintojen hankinnan yhteydessä konsernin omistukseen siirtyneet aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet arvostetaan hankintahetken käypään arvoon. Myöhemmin syntyneet menot sisällytetään hyödykkeen kirjanpitoarvoon tai kirjaan erillisenä hyödykkeenä vain, kun on todennäköistä, että ne tuottavat vastaista taloudellista hyötyä ja niiden hankintameno on määritettävissä luotettavasti. Korjaus- ja ylläpitomenot kirjataan tulosvaikutteisesti sille kaudelle, jona ne ovat toteutuneet.

Hyödykkeistä tehdään tasapoistot seuraavien arvioidun taloudellisten vaikutusajankuluissa:

Rakennukset ja rakennelmat	10–35 vuotta
Vuokrattavat:	
Työmaatilat	10–15 vuotta
Siirtokelpoiset tilat	10–20 vuotta
Koneet ja laitteet	3–10 vuotta
Palvelutuotannon koneet ja kalusto	6–10 vuotta
Oman käytön koneet ja kalusto	3–6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	3–10 vuotta

Poistojen tekeminen aloitetaan, kun omaisuuserä on valmis käytettäväksi, ts. sellaisessa sijaintipaikassa ja kunnossa, että se pystyy toimimaan johdon tarkoittamalla tavalla. Poistot vuokrattavista koneista ja laitteista aloitetaan, kun ne ovat vuokrattavissa asiakkaille.

Omaisuuserän jäännösarvo ja taloudellinen vaikutusaika tarkistetaan vähintään jokaisen tilikauden lopussa ja tarvittaessa oikaistaan kuvastamaan taloudellisen hyödyn odotuksissa tapahtuneita muutoksia.

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden luovutuksista syntyvät myyntivoitot ja -tappiot kirjataan tulosvaikutteisesti ja ne esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Käyttöoikeusomaisuuseriä on käsitelty näiden Laadintaperiaatteiden osiossa "Vuokrasopimukset".

Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta irtaantui konsernista 30.6.2019, joten vain vähäisiä kyseisiä aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä jäi Baltian liiketoimintoihin.

JULKISET AVUSTUKSET

Julkiset avustukset on kirjattu aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden kirjanpitoarvojen vähennyksiksi silloin, kun on kohtuullisen varmaa, että ne tullaan saamaan ja että konserni täyttää avustuksen saamisen ehdot. Avustukset tuloutuvat pienempien poistojen muodossa omaisuuserän käyttöaikana. Tutkimus- ja kehittämismenoja koskevat avustukset sekä sellaiset avustukset, jotka on saatu korvauksiksi jo toteutuneista kuluista, kirjataan tulosvaikutteisesti sillä kaudella, jonka aikana oikeus avustuksen saamiseen syntyy. Tällaiset avustukset esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

AINEELLISTEN JA AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENTUMINEN

Konserni arvioi jokaisena raportointikauden päättymispäivänä, onko viitteitä siitä, että jonkin omaisuuserän arvo on alentunut. Jos viitteitä ilmenee, arvioidaan kyseisestä omaisuuserästä kerryttävissä oleva rahamäärä. Kerryttävissä oleva rahamäärä arvioidaan lisäksi vuosittain seuraavista omaisuuseristä riippumatta siitä, onko arvonalentumisesta viitteitä: liikearvo, taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomat aineettomat hyödykkeet sekä keskeneräiset aineettomat hyödykkeet. Arvonalentumistarvetta tarkastellaan rahavirtaa tuottavien yksikköjen tasolla, eli sillä alimmalla

yksikkötasolla, joka on pääosin muista yksiköistä riippumaton, ja jonka rahavirrat ovat erotettavissa ja pitkälle riippumattomia muiden vastaavien yksiköiden rahavirroista. Kerryttävissä oleva rahamäärä on omaisuuserän käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla tai käyttöarvo sen mukaan, kumpi niistä on suurempi. Käyttöarvolla tarkoitetaan kyseisestä omaisuuserästä tai rahavirtaa tuottavasta yksiköstä saatavissa olevia arvioituja vastaisia nettorahavirtoja, jotka diskontataan nykyarvoonsa. Diskonttaus korkona käytetään ennen veroa määritettyä korkoa, joka kuvastaa markkinoiden näkemystä rahan aika-arvosta ja omaisuuserän liittyvistä erityisriskeistä.

Arvonalentumistappio kirjataan, kun omaisuuserän kirjanpitoarvo on suurempi kuin siitä kerryttävissä oleva rahamäärä. Arvonalentumistappio kirjataan välittömästi tulosvaikutteisesti. Mikäli arvonalentumistappio kohdistuu rahavirtaa tuottavaan yksikköön, se kohdistetaan ensin vähentämään rahavirtaa tuottavalle yksikölle kohdistettua liikearvoa ja tämän jälkeen vähentämään muita yksikön omaisuuseriä. Arvonalentumistappion kirjaamisen yhteydessä poistojen kohteena olevan omaisuuserän taloudellinen vaikutusaika arvioidaan uudelleen. Muusta omaisuuserästä kuin liikearvosta kirjattu arvonalentumistappio peruutetaan siinä tapauksessa, että on tapahtunut muutos niissä arvioissa, joita on käytetty määrittäessä omaisuuserästä kerryttävissä olevaa rahamäärää. Arvonalentumistappiota ei kuitenkaan peruta enempää, kuin mikä omaisuuserän kirjanpitoarvo olisi ilman arvonalentumistappion kirjaamista. Liikearvosta kirjattua arvonalentumistappiota ei peruta missään tilanteessa.

VUOKRASOPIMUKSET

Konserni on soveltanut IFRS 16-standardia 1.1.2019 alkaen, minkä mukaisesti vuokralle ottajaa (jäljempänä tässä kappaleessa) ja vuokralle antajaa (Tuloutusperiaatteet-osiossa) koskevat laskentaperiaatteet on esitetty raportointikautta 2019 koskien. Vertailukauden 2018 osalta on edelleen ollut käytössä aiempi Vuokrasopimukset-standardi IAS 17 ja ottaen huomioon, että konserni ei ole oikaissut vertailutietoja, IAS 17:n mukaiset vuokralle ottajan ja vuokralle antajan laskentaperiaatteet on myös esitetty alla.

Konsernin ottamien vuokrasopimusten luonne on operatiivinen. Arvokkaimmat vuokrasopimukset liittyvät vuokrauspalvelu- ja toimitilasopimuksiin, vaikkakin

myös muunlaisia vuokrasopimustyypppejä on, kuten henkilö- ja palveluautoihin, kone- ja laitevuokraukseen, toimisto ja -varastolaitteisiin ja vastaaviin liittyen. Vuokraus tarjoaa konsernille mahdollisuuden joustavaan toimintamalliin tietyillä alueilla ja vuokrasopimusten taloudellista ja toiminnallista puolta arvioidaan jatkuvasti. Konsernin vuokrasopimukseen ei liity olennaisia rajoitteita tai altistumisia merkittävälle riskille – kuin myöskään kovenantteja näissä ei ole. Vaihtelut toimialakäytäntöön nähden voisivat liittyä lähinnä vuokratun ja oman edelleenvuokrattavan kaluston suhteelliseen osuuteen, joka vaihtelee yhtiöstä toiseen. Myynti- ja takaisinvuokraustransaktiot, jotka ovat yksittäisiä ja epätavallisia konsernille, raportoitaisiin IFRS 16:n mukaisesti.

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA – 2019 (IFRS 16)

IFRS 16 sisältää vain yhden vuokrasopimuksen määritelmän. Vuokrasopimus, tai sopimus joka sisältää vuokratuotteen, määritellään vuokraksi jos se johtaa oikeuteen määrätä määritellyn omaisuuserän käytöstä tietyn ajanjakson ajan tiettyä korvausta vastaan. Sopimuksessa, joka sisältää sekä vuokratuotteita että muita komponentteja kuten omaisuuserän vuokrauksen ja huolto- ja ylläpitopalvelun, konserni allokoii maksetun hinnan vastaavien erillisen arvostettavien hintojen suhteessa. Vuokrauksen alkamishetkellä konserni vuokralle ottajana kirjaa käyttöoikeusomaisuuserän ja vuokratuotteen.

Käyttöoikeusomaisuuserä kirjataan ja arvostetaan alun perin vuokratuotteen määrään lisäten siihen mahdolliset alkuvaiheen suorat kustannukset, jotka konsernille ovat syntyneet. Oikaisutarpeita syntyy vuokratuotteen ennakkomaksuista ennen vuokrauksen alkamista tai sillä hetkellä ja ennallistamisvelvoitteista tai vastaavista asioista. Vuokrauksen alkamishetken jälkeen konserni arvostaa käyttöoikeusomaisuuserän hankintamallilla. Kustannusperusteisen mallin perusteella käyttöoikeusomaisuuserät on arvostettu kustannukseen vähennettynä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Konsernin tämän hetkiset operaatiot sisältävät vain kustannusperusteisella mallilla laskettuja käyttöoikeusomaisuuseriä. Alkuperäisen kirjaamisen ja arvostamisen jälkeen tapahtuvat uudelleenarvostukset käsitellään oikaisuina käyttöoikeusomaisuuseriin.

Vuokratuotteet arvostetaan alun perin vuokratuotteen maksettavaksi tulevien

vuokramaksujen nykyarvoon, käyttäen vuokrasopimuksen sisäistä korkokantaa diskonttaukseen mikäli sellainen on siellä määritetty. Jos kyseistä diskonttokorkoa ei ole määritetty, konserni käyttää lisäluoton korkoa. Konsernilla on pääasiallisesti käytössä lisäluoton korot, joissa on huomioitu olennaisuuden periaatteella vastaavat vuokratuotteiden pituudet, vastaavat vakuudet, vastaavat varat jotka tulisi olla vastaavan alla olevan omaisuuserän hankkimiseksi sekä vastaava taloudellinen toimintaympäristö. Muuttuvat vuokramaksut, joiden vaihtelu riippuu indeksi- tai muusta vastaavasta ehdosta, on sisällytetty vuokratuotteisiin ja alun perin arvostettu käyttäen indeksiä tai vastaavaa ehtoa, joka oli voimassa alkamispäivänä. Summat, jotka odotetaan maksettavan jäännösarvoastuiden perusteella, sisältyvä myös vuokratuotteeseen. Konsernin vuokrasopimuksen on usein sidottu indekseihin tai muihin vastaaviin ehtoihin, mutta jäännösarvotakuut ovat harvinaisia. Vuokratuotteen uudelleenarvostetaan jälkikäteisesti heijastamaan muutoksia vuokratuotteen (päivitetty diskonttokorko), osto-option käytön todennäköisyydessä (päivitetty diskonttokorko), jäännösarvotakuiden määrän muutoksissa (muuttumaton diskonttokorko) tai tulevaisuudessa olevissa indeksiin tai muuhun vastaavaan ehtoon pohjaavassa tulevien vuokramaksujen muutoksissa (muuttumaton diskonttokorko). Vuokrasopimusmuutokset voivat aiheuttaa vuokratuotteen uudelleenarvostustilanteen, ellei niitä käsitellä erillisinä vuokrasopimuksina.

Muuttuvat vuokramaksut, jotka eivät sisälly vuokratuotteen arvostukseen, on kirjattu tuloslaskelmalle sillä kaudella, jolla tapahtuma tai olosuhde tapahtuu, joka aiheuttaa maksun. Konsernin Rental Sharing-sopimusten maksut on käsitelty tällaisina muuttuvina taseen ulkopuolisina vuokramaksuina, kuten on kuvailtu Konserni vuokralle antajana-osiossa.

Koskien IFRS 16:n sallimia helputuksia, konserni on päättänyt kirjata kyseiset vuokramaksut tasaeräisinä kuluina vuokratuotteen yli, koostuen seuraavista: 1) vuokrasopimukset, joiden vuokratuote on 12 kuukautta tai vähemmän ja eivät sisällä osto-optioita – tämä valinta on mahdollista tehdä alla olevan omaisuuseräluokan tasolla ja konserni on päättänyt hyödyntää tätä kaikkien muiden omaisuuseräluokien paitsi Maa-alueiden ja Rakennusten osalta; ja 2) vuokrasopimukset, joiden alla olevan omaisuuserän arvo on vähäinen (5000 Yhdysvaltain dollaria, kuten tietokoneet tai pienet toimistokalusteet) – tämä valinta on mahdollista tehdä vuokrasopimustasolla ja konserni on päättänyt hyödyntää tätä kokonaisuudessaan.

Vuokratuote on määräävä tekijä alkuperäisen tai jälkikäteisen arvostuksen osalta vuokratuotteissa ja käyttöoikeusomaisuuserissä. Vuokratuote on ei-peruutettavissa oleva kausi, jonka ajan vuokralle ottajalla on oikeus käyttää alla olevaa omaisuuserää, ja lisäksi a) kaudet, jotka jatko-optio kattaa, mikäli tällaisen option toteuttaminen on todennäköisesti varmaa; ja b) kaudet, jotka päättämisoptio kattaa, mikäli tällaisen option käyttämättä jättäminen on todennäköisesti varmaa. Toistaiseksi voimassaoleville vuokrasopimuksille ilman kiinteää vuokratuotetta, jotka eivät ole suhteellisesti kovin olennaisia konsernille, on määritetty periaatteet jotka pääasiallisesti seuraavat johdon odotuksia vuokratuotteen pituudesta pohjaten operatiivisiin, taloudellisiin ja erityisesti strategiaan tekijöihin. Koskien jatko- ja päättämisoptioita, niiden olemassaolo ja käyttö ovat suhteellisen yleisiä erityisesti vuokrauspalvelupiste- ja toimitilasopimuksissa, mikä on johdonmukaista toimialakäytänteiden kanssa. Kyseisiä optioita voidaan hyödyntää, mikäli päätöksillä on operatiivisten, taloudellisten ja strategisten tekijöiden tuki. Näiden optioiden sisällyttäminen tai poislukeminen konsernin käyttöoikeusomaisuuseristä ja vuokratuotteista pohjautuu säännölliseen todennäköisyyksien arviointiin

KONSERNI VUOKRALLE OTTAJANA – 2018 (IAS 17)

Aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskevat vuokrasopimukset, joissa konsernilla on olennainen osa omistamiselle ominaisista riskeistä ja eduista, luokitellaan rahoitusleasingisopimuksiksi. Rahoitusleasingisopimuksella hankittu omaisuuserä merkitään taseeseen vuokra-ajan alkamisajankohtana vuokratuotteen hyödykkeen käypään arvoon tai vähimmäisvuokrien nykyarvoon sen mukaan, kumpi niistä on alempi. Rahoitusleasingisopimuksella hankitusta hyödykkeestä tehdään poistot hyödykkeen taloudellisen vaikutusajan tai mikäli omistusoikeuden hankkimisesta vuokratuotteen päättyessä ei ole täyttä varmuutta, sitä lyhyemmän vuokra-ajan kuluessa. Maksettavat leasingvuokrat jaetaan rahoitusmenoon ja velan lyhennykseen vuokra-aikana siten, että kullakin kaudella jäljellä olevalle velalle muodostuu saman suuruinen korkoprosentti. Vuokratuotteet sisältyvät rahoitusvelkoihin.

Vuokrasopimukset, joissa omistamiselle ominaiset riskit ja edut jäävät vuokralle antajalle, käsitellään muina vuokrasopimuksina. Muiden vuokrasopimusten perusteella

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

suoritettavat vuokrat kirjataan kuluiksi tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

RAHOITUSVARAT JA -VELAT

RAHOITUSVARAT

Rahoitusvarojen luokittelu perustuu konsernin liiketoimintamalliin rahoitusvarojen hallinnoimisesta ja niiden sopimusperusteisten rahavirtaominaisuuksien mukaisesti seuraaviin ryhmiin: a) jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat, b) käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat sekä c) käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat. Luokittelu tapahtuu liiketoimintamallin tavoitteen sekä sijoitusten sopimusperusteisten rahavirtojen perusteella tai soveltamalla käyvän arvon vaihtoehtoa alkuperäisen hankinnan yhteydessä. Varat luokitellaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä, Taseessa yli 12 kuukauden pituiset sijoitukset sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin ja alle 12 kuukauden pituiset lyhytaikaisiin varoihin.

- a) Jaksotettuun hankintamenoön kirjattavat rahoitusvarat ovat johdannaisvaroihin kuulumattomia varoja, joiden liiketoimintamallin tavoitteena on pitää hallussa rahoitusvarat eräpäivään asti sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi. Näiden erien rahavirrat koostuvat pelkästään pääomasta ja jäljellä olevaan pääomaan liittyvistä koroista. Ne sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin, lukuun ottamatta eräiä, joiden maturiteetti on tilinpäätöspäivästä lukien yli 12 kuukautta. Nämä sisältyvät pitkäaikaisiin varoihin. Lainasaamiset esitetään taseessa omana eränä ja muut saamiset luokitellaan taseessa myyntisaamiset ja muut saamiset ryhmään (liite 12 Pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset).
- b) Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat rahoitusvarat. Näihin varoihin sisältyvät sellaiset rahoitusvaroihin kuuluvat erät, joiden liiketoimintamallin tarkoituksena on pitää erää hallussa sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja myymiseksi. Lisäksi rahoitusvarojen rahavirrat koostuvat yksinomaan pääomasta ja jäljellä olevan pääoman koron maksusta.
- c) Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat merkitään

alun perin taseeseen käypään arvoon, ja transaktiomenot kirjataan tulosvaikutteisesti. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Lainat ja saamiset arvostetaan taseessa myöhemmin jaksotettuun hankintamenoön käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Rahoitusvarojen ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivänä eli päivänä, jolloin konserni sitoutuu ostamaan tai myymään kyseisen omaisuuserän. Rahoitusvarat merkitään alun perin taseeseen käypään arvoon sisältäen transaktiomenot lukuun ottamatta käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavia rahoitusvaroja.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat merkitään alun perin taseeseen käypään arvoon, ja transaktiomenot kirjataan tulosvaikutteisesti. Alkuperäisen kirjaamisen jälkeen käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat rahoitusvarat arvostetaan käypään arvoon. Lainat ja saamiset arvostetaan taseessa myöhemmin jaksotettuun hankintamenoön käyttäen efektiivisen koron menetelmää.

Rahoitusvarojen taseesta pois kirjaaminen tapahtuu silloin, kun konserni on menettänyt sopimusperusteisen oikeuden rahavirtoihin tai kun se on siirtänyt merkittävältä osin riskit ja tuotot konsernin ulkopuolelle.

ARVON ALENTUMINEN

Rahoitusvaroihin liittyvän luottotappion arvioimisessa ja kirjaamisessa sovelletaan IFRS 9:n mukaista odotettavissa olevan luottotappion lähestymistapaa. Mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi varojen kirjanpitoarvoja tarkastellaan säännöllisesti, vähintään vuosittain. Konserni arvioi jokaisena tilinpäätöspäivänä onko olemassa objektiivista näyttöä yksittäisen rahoitusvaroihin kuuluvan erän tai rahoitusvarojen ryhmän arvon alenemisesta. Arvon alentumistestauksessa otetaan huomioon niin ulkoiset lähteet, kuten merkittävä lasku markkina-arvossa, joka ei aiheudu ajan kulumisesta, normaalikäytöstä tai korkotason muutoksesta, kuin myös sisäiset lähteet kuten todiste varojen epäkuranttiudesta tai vauriosta. Myyntisaamisiin, sopimukseen perustuviin omaisuuseriin sekä vuokrasaamisiin sovelletaan IFRS 9:n mukaista yksinkertaistettua lähestymistapaa arvioitaessa odotettavissa olevan luottotappion määrää. Tässä lähestymistavassa saamisten arvonalennus perustuu kategoriakohtai-

sesti määriteltyihin arvonalennusprosentteihin, jotka perustuvat ulkoisiin lähteisiin sekä kokemuseräiseen tietoon.

RAHOITUSVELAT

Korolliset velat merkitään alun perin kirjanpitoon käypään arvoon transaktiomenoilla vähennettynä. Myöhemmin ne arvostetaan jaksotettuun hankintamenoön efektiivisen koron menetelmällä. Korollisia velkoja sisältyy pitkä- ja lyhytaikaisiin velkoihin. Ellei konsernilla ole ehdotonta oikeutta siirtää velan maksua vähintään 12 kuukauden päähän tilinpäätöspäivästä, luokitellaan korolliset velat lyhytaikaisiksi.

Vieraan pääoman menot kirjataan kuluiksi sillä tilikaudella, jonka aikana ne ovat syntyneet. Lainasitoumuksiin liittyvät järjestelypalkkiot kirjataan transaktiomenoiksi siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että koko lainasitoumus tai osa siitä tullaan nostamaan. Tällöin palkkio merkitään taseeseen, kunnes laina nostetaan. Lainan noston yhteydessä lainasitoumuksiin liittyvä järjestelypalkkio merkitään osaksi transaktiokuluja. Siltä osin kuin on todennäköistä, että lainasitoumusta ei tulla nostamaan, järjestelypalkkio kirjataan ennakkomaksuksi maksuvalmiuteen liittyvästä palvelusta ja jaksotetaan kuluksi lainasitoumuksen ajanjaksolle.

Kaikkien rahoitusvarojen ja -velkojen käypien arvojen määrittämisperiaatteet on esitetty liitetiedossa 10 Rahoitusvarojen ja -velkojen käyvät arvot.

JOHDANNAISSOPIMUKSET JA SUOJAUSLASKENTA

Johdannaisopimukset merkitään kirjanpitoon alun perin käypään arvoon sinä päivänä, kun konsernista tulee sopimusosapuoli ja ne arvostetaan myöhemmin edelleen käypään arvoon. Voitot ja tappiot, jotka syntyvät käypään arvoon arvostamisesta, käsitellään kirjanpidossa johdannaisopimuksen käyttötarkoituksen määräämällä tavalla. Konserni määrittää tietyt johdannaiset joko:

- taseeseen merkittyjen velkojen käyvän arvon suojausiksi (käyvän arvon suojaus); tai
- taseeseen merkittyjen velkojen sisältämän tietyn riskin tai ennakoitun erittäin todennäköisen liiketoimen suojausiksi (rahavirran suojaus).

Konserni soveltaa IFRS 9 standardia 1.1.2018 alkaen. Suojauslaskentaa aloitettaessa suojattavan kohteen ja suojausinstrumenttien välinen suhde sekä konsernin riskienhallintatavoitteet

ja suojaukseen ryhtymisen strategia dokumentoidaan. IFRS 9 edellyttää, että konserni varmistaa suojauslaskennan toteuttavan konsernin riskienhallinnan tavoitteita ja strategiaa. Suojauslaskennan tehokkuutta seurataan suojauksen alussa ja sen jälkeen kvantitatiivisesti sekä arvioimalla tulevaisuuden tehokkuutta. IFRS 9 tuo mukanaan myös uusia vaatimuksia suojaussuhteiden tasapainottamisesta ja se estää suojauslaskennan vapaaehtoisen lopettamisen.

Rahavirran suojauksen ehdot täyttävien johdannaisinstrumenttien tehokkaan osuuden käyvän arvon muutos kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Suojaussuhteen tehon osuus kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään laajan tuloslaskelman rahoituserissä. Omaan pääomaan kertyneet suojausvoitot ja -tappiot siirretään laajaan tuloslaskelmaan sillä tilikaudella, jolla suojaus erä kirjataan laajaan tuloslaskelmaan.

Voitto tai tappio, joka syntyy vaihtuvakorkoisia lainoja suojaavien koronvaihtosopimusten käyvän arvon muutosten tehokkaasta osasta, kirjataan muihin laajan tuloksen eriin. Kun rahavirran suojaukseksi hankittu suojausinstrumentti erääntyy tai se myydään tai kun suojauslaskennan kriteerit eivät enää täyty, suojausinstrumentista kertynyt voitto tai tappio jää omaan pääomaan siihen asti, kunnes ennakoitu liiketoimi toteutuu. Kuitenkin, jos ennakoitun suojatun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, omaan pääomaan kertynyt voitto tai tappio kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään laajan tuloslaskelman rahoituserissä.

Johdannaiset, jotka on tehty suojaamistarkoituksessa mutta joihin ei sovelleta tai ei voida soveltaa suojauslaskentaa, kirjataan käypään arvoon tulosvaikutteisesti luokiteltujen rahoitusvarojen mukaisesti. Tällaisten johdannaisinstrumenttien käypien arvojen muutokset kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään laajan tuloslaskelman rahoituserissä.

Suojausinstrumenttien käyvät arvot on esitetty liitetiedossa 11 Rahoitusriskien hallinta.

Suojausrahaston muutokset on esitetty laskelmassa konsernin oman pääoman muutoksista (liitetieto 15 Osakepääoma ja oman pääoman rahastot). Suojauslaskennassa olevien johdannaisten käyvät arvot on esitetty taseen pitkäaikaisissa varoissa tai veloissa, mikäli suojattavan erän maturiteetti on yli 12 kuukautta, muutoin ne sisältyvät lyhytaikaisiin varoihin tai velkoihin. Johdannaiset, joihin ei sovelleta suojauslaskentaa, esitetään taseen lyhytaikaisissa varoissa tai veloissa.

VAIHTO-OMAISUUS

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alhaisempaan nettorealisoitintarvoon. Hankintameno määritetään FIFO-menetelmällä. Valmiina hankittujen tuotteiden hankintameno luetaan kaikki ostomenot mukaan lukien välittömät kuljetus-, käsittely- ja muut menot. Nettoaralisoitintarvo on tavanomaisessa liiketoiminnassa saatava arvioitu myyntihinta, josta on vähennetty myynnistä aiheutuvat menot.

MYYNTISAAMISET

Sekä myyntisaamiset että vuokrasaamiset arvostetaan alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä transaktiohintaan, sillä niihin ei liity olennaista rahoituskomponenttia. Alkuperäisen arvostamisen jälkeen myyntisaamisista vähennetään luottotappiovaraus. Luottotappiovaraus on määrä, joka vastaa koko voimassaoloajalta odotettavissa olevia luottotappioita. Varaus muodostuu kahdesta komponentista, ensiksi käytetään konsernin yleistä mallia ja toiseksi tehdään paikallinen, saamis-kohtainen arvio sen kuranttiudesta.

Luottotappioriskiä arvioidaan niiden tietojen perusteella, joiden oletetaan ennustavan tulevaisuuden luottotappioita (mm. ulkopuoliset luottoluokitukset, tilinpäätös- ja muut taloudelliset tiedot, rahavirtaennusteet sekä asiakkaista saatavilla oleva julkinen tieto). Näiden tietojen perusteella tehdään kokemusperäinen luottotappioiden arviointi. Luottoluokitus määritellään niiden laadullisten ja määrällisten tekijöiden perusteella, joiden oletetaan indikoivan potentiaalista luottotappiota. Luottotappioaste määritellään sekä maantieteellisiin että liiketoiminnallisiin alueisiin perustuen. Odotettavissa olevan luottotappion määrä perustuu segmenttikohtaisesti arvioituun saamisen laiminlyöntiin sekä aiempien vuosien toteutuneisiin luottotappioihin. Ks. lisää kohta Rahoitusvarat ja -velat.

Luottotappiot kirjataan muihin liiketoiminnan kuluihin.

RAHAVARAT

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta ja lyhytaikaisista pankkitalletuksista, joiden maturiteetti on enintään kolme kuukautta hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimiitit esitetään lainojen ryhmässä taseen lyhytaikaisissa veloissa.

MYYTÄVÄNÄ OLEVAKSI LUOKITELUT PITKÄAIKAISET OMAISUUSERÄT JA LOPETETUT TOIMINNOT

Pitkäaikaiset omaisuuserät (tai luovutettavien erien ryhmät) luokitellaan myytävänä oleviksi, kun niiden kirjanpitoarvoa vastaava määrä tulee kertymään pääasiassa niiden myynnistä ja myynti on erittäin todennäköinen. Luokitteluhetkestä lähtien myytävänä olevat omaisuuserät tai luovutettavien erien ryhmän varat ja velat arvostetaan kirjanpitoarvoon tai käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuville menoilla sen mukaan, kumpi näistä on alempi. Poistot näistä omaisuuseristä lopetetaan luokitteluhetkellä.

Lopetettujen toimintojen tulos esitetään omana eränään konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Myytävänä olevat omaisuuserät, luovutettavien erien ryhmät, myytävänä oleviin omaisuuseriin liittyvät muihin laajan tuloksen eriin kirjatut erät sekä luovutettavien erien ryhmään sisältyvät velat esitetään taseessa erillään muista eristä.

Myytävänä olevaksi luokiteltuja pitkäaikaisia omaisuuseriä ei ole ollut tilinpäätöksessä esitetyillä tilikausilla. Lopetetut toiminnot koostuivat Siirtokelpoiset tilat -segmentistä, ja se esitettiin yllä kuvattujen soveltuvien periaatteiden sekä näiden Konsernitilinpäätöksen laadintaperiaatteiden kappaleen "Lopetetut toiminnot" mukaisesti.

OMA PÄÄOMA

Kantaosakkeet esitetään osakepääomana. Menot, jotka liittyvät oman pääoman ehtoisten instrumenttien liikkeeseenlaskuun tai hankintaan, esitetään oman pääoman vähennyseränä.

Jonkin konserniyhtiön hankkiessa emoyhtiön omia osakkeita niistä maksettu määrä sekä hankinnasta välittömästi aiheutuneet kustannukset (veroilla vähennettynä) vähennetään omasta pääomasta, kunnes omat osakkeet mitätöidään tai lasketaan uudelleen liikkeelle.

Optiojärjestelyissä osakemerkinnöistä saadut varat, mahdollisilla transaktiomenoilla oikaistuna, kirjataan järjestelyjen ehtojen mukaisesti sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

VARAUKSET JA EHDOLLISET VELAT

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite, maksuvelvoitteen toteutuminen on todennäköistä ja velvoitteen suuruus on arvioitavissa luotettavasti. Varaukset arvostetaan veloitteen kattamiseksi vaadittavien menojen nykyarvoon. Nykyarvon laskennassa käytetty diskonttaustekijä valitaan siten, että se kuvastaa markkinoiden näkemystä tarkasteluhetkellä rahan aika-arvosta ja veloitteeseen liittyvistä riskeistä. Jos osasta veloitetta on mahdollista saada korvaus kolmannelta osapuolelta, korvaus kirjataan erilliseksi omaisuuseräksi, kun korvauksen saaminen on käytännössä varmaa.

Ehdollinen velka on aikaisempien tapahtumien seurauksena syntynyt mahdollinen velvoite, jonka olemassaolo varmistuu vasta konsernin määräysvallan ulkopuolella olevan epävarman tapahtuman toteutuessa. Ehdolliseksi velaksi katsotaan myös sellainen olemassa oleva velvoite, joka ei todennäköisesti edellytä maksuvelvoitteen täyttämistä, tai jonka suuruutta ei voida määrittää luotettavasti. Ehdollinen velka on esitetty liitetiedossa 20 Vakuudet ja vastuusitoumukset.

TYÖSUHDE-ETUUKSET

ELÄKEVELVOITTEET

Eläkejärjestelyt luokitellaan etuuspohjaisiksi tai maksupohjaisiksi järjestelyiksi. Maksupohjaisissa järjestelyissä konserni suorittaa kiinteitä maksuja erilliselle yksikölle. Konsernilla ei ole oikeudellista eikä tosiasiallista veloitetta lisämaksujen suorittamiseen, mikäli maksujen saajataho ei pysty suoriutumaan kyseisten eläke-etuuskien maksamisesta. Kaikki sellaiset järjestelyt, jotka eivät täytä näitä ehtoja, ovat etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä. Maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin tehdyt suoritukset merkitään tulosvaikuttavasti sillä tilikaudella, jota veloitus koskee.

Konsernilla on ainoastaan sellaisia etuuspohjaisia eläkejärjestelyjä, joissa edunsaajat ovat jo eläkkeellä. Etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä esitetään taseessa nettovelka, jossa eläkevelvoitteen nykyarvosta on vähennetty eläkejärjestelyyn kuuluvat varat käypään arvoon arvostettuina. Konsernin eläkejärjestely on rahastoimaton ja etuuspohjainen eläkejärjestely on konsernin omalla vastuulla. Etuuspohjaisissa järjestelyissä eläkevelvoitteen nykyarvoa laskettaessa käytetään diskonttauskorkona yritysten liikkeeseen laskemien korkealaatuisten

joukkovelkakirjalainojen markkinatuottoa. Nettovelan nettokorko kirjataan tulosvaikutteisesti ja esitetään rahoituserissä. Nettovelan uudelleen määrittämisestä aiheutuvat erät kirjataan muihin laajan tuloksen eriin sillä tilikaudella, jona ne syntyvät.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Konsernilla on käytössä osakeperusteisina kannustinjärjestelminä osakepalkkiojärjestelmiä ja osakesäästöohjelmia.

Osakepalkkiojärjestelmissä ansaintajaksoina ovat kalenterivuodet ja kohderyhmälle maksetaan asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta palkkiona yhtiön osakkeita. Osa palkkiosta maksetaan rahana, joka käytetään palkkiosta aiheutuviin veroihin ja veronluonteisiin maksuihin. Palkkiot maksetaan kohderyhmälle noin kahden vuoden kuluttua palkkion vahvistamisesta, jos työssä-olovelvoite täyttyy. Sekä osakkeina että rahana maksettavien osuuksien käypä arvo määritetään palkkion myöntämishetkellä ja kirjataan kuluksi järjestelmän ansaintajaksolle. Vastaava muutos kirjataan omaan pääomaan. Kuluksi kirjattava määrä perustuu konsernin arvioon tulevien osakkeina maksettavien etuuksien määrästä ansaintajakson lopussa. Ei markkinaperusteisten ehtojen (EPS-tavoite) vaikutuksia ei sisällytetä etuuksien käypään arvoon, vaan ne otetaan huomioon niiden osakkeiden määrissä, joihin oletetaan syntyvän oikeus ansaintajakson lopussa. Konserni päivittää oletuksen lopullisesta osakkeiden määrästä jokaisena raportointipäivänä. Arvioiden muutokset kirjataan laajaan tuloslaskelmaan.

Osakesäästöohjelmassa konsernin henkilöstöllä on mahdollisuus säästää 12 kuukauden säästökautena aikana 2 - 5 % bruttokuukausipalkastaan ja säästetyllä määrällä ostetaan automaattisesti osallistujille yhtiön osakkeita markkinahintaan neljännesvuosittain tulosjulkistuksen jälkeen säästökautena aikana. Ohjelmaan osallistuva henkilö saa maksutta yhden lisäosakkeen kutakin kahta ostettua säästöosaketta kohden, jos hän omistaa säästökautella hankitut säästöosakkeet määrätyn omistusjakson päättämiseen saakka. Lisäksi lisäosakkeiden saamisen edellytyksenä on osallistujan työsuhteen voimassaolo omistusjakson päättämiseen asti. Ensimmäinen säästökauti alkoi 1.10.2012 ja sen palkkio-osakkeet maksettiin vuonna 2016. Lisäosakkeet maksettiin osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Rahalla pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja. Sekä omana

pääomana maksettavat lisäosakkeet että niihin liittyvä rahaosuus arvostetaan käypään arvoon säästöosakkeiden hankintahetkellä.

Käsittely on sama sekä oman pääoman että rahana maksettavan osuuden osalta, sillä ohjelmien rahaosuus käytetään palkkiosta aiheutuviin veroihin ja veronluonteisiin maksuihin.

Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan 30.6.2019 tapahtuneesta eriyttämisestä johtuen, osa osakkeista osakepalkkiojärjestelmissä ja osakesäästöohjelmissä koostuu Adapteon osakkeista, jotka ovat sellaisia rahoitusinstrumentteja, joita ei voi määrittellä yhtiön omiksi osakkeiksi, ja ne on täten uudelleenluokiteltu omasta pääomasta velaksi. Nämä osakkeet voidaan antaa joko Adapteon osakkeina tai vastavälikäteen määränä rahaa.

Boels Topholding B.V. ("Tarjouksentekijä") on 25.11.2019 aloittanut vapaaehtoisen Cramo Oyj:n hallituksen suositteleman julkisen käteisostotarjouksen kaikista Cramon liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista. Ostotarjouksen hyväksymisaika alkoi 25.11.2019 ja se oli suunniteltu päättyämään 9.1.2020.

Ostotarjoukseen 9.1.2020 mennessä tarjotut osakkeet edustivat noin 80,43 prosenttia kaikista Cramon osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä. Tämä tulos huomioiden, Tarjouksentekijä päätti jatkaa Ostotarjouksen tarjousaikaa siten, että se päättyy 31.1.2020 antaakseen myös jäljellä oleville osakkeenomistajille mahdollisuuden hyväksyä Ostotarjous. Tästä pidennyksestä ja Ostotarjouksen ehdollisuudesta johtuen, mitään oikaisuja tai muutoksia ei ole tehty nykyisiin osakeperusteisiin maksuihin Ostotarjouksen johdosta, kuten uudelleenarvostuksia tai uudelleenluokitteluita käteisperusteisiksi maksuiksi.

TULOUTUSPERIAATTEET

Konsernin tuotot muodostuvat pääasiassa rakennuskoneiden ja -laitteiden vuokratuotoista, vuokrauksen oheispalveluista sekä koneiden ja laitteiden myyntituotoista.

Vuokrauksen oheispalvelut sisältävät erityisesti asennus-, purku- ja kuljetuspalveluita, sekä työmaiden olosuhdehallinta- ja huoltopalveluita. Liikevaihtona esitetään tuotteiden ja palveluiden myynnistä saadut tuotot perustuen tuotteiden tai palveluiden suoritevelvoitteiden täyttymiseen määrään, joka vastaa yhtiön odotusta saamastaan korvauksesta välillisillä veroilla, alennuksilla ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla oikaistuna.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

Konsernin tuottojen jakamiseen eri suoritevelvoitteiden välillä voi liittyä harkintaa. Monesti transaktiohintaa koskee puhtaasti vuokraustoimintaa, jolloin se tuloutetaan vuokratuotona IFRS 16:n (2019) tai IAS 17:n (2018) mukaisesti. Joissakin tilanteissa laajan palvelutarjoaman yhtiönä konsernille voi kuitenkin syntyä tilanteita, joissa yhteen transaktiohintaan sisältyy erilaisia suoritevelvoitteita, esimerkiksi IFRS15:n perusteella tuloutettavia palvelutuottoja ja IFRS 16:n (2019) tai IAS 17:n (2018) mukaan tuloutettavaa vuokratuottoa. Tällaisissa tapauksissa transaktiohintaa arvioidaan suoritevelvoitteiden suhteellisen erillisarvostuksen mukaan, jolloin sitä allokoidaan näille komponenttien suhteessa.

VUOKRATUOTOT

Vuokratuotot koostuvat operatiivisista leasingosopimuksista kirjattavista vuokrasopimuksien liikevaihdosta IFRS 16:n mukaisesti vuonna 2019 ja IAS 17:n mukaisesti vuonna 2018. Vuokratuotot koneiden ja laitteiden vuokrasopimuksista kirjataan liikevaihtoon tasasuuruusina erinä vuokra-ajan kuluessa kyseisten standardien mukaisesti. Konserni säilyttää omistusoikeutensa vuokrattuihin omaisuuseriin. Molempien vuosien kirjanpidollinen käsittely eri standardien mukaan on kuvattu alla koskien konsernia vuokralle antajana.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA – 2019 (IFRS 16)

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden alla olevan hyödykkeen omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osin vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingosopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisina vuokrasopimuksen nettosijoitusarvoon. Rahoitusleasingosopimuksen mukainen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella vakioidun tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Operatiivisilla leasingosopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusajana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot kirjataan tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa IFRS 16 Vuokrasopimukset-standardin mukaisesti. Kaikki konsernin nykyiset vuokrasopimukset, joissa se toimii vuokralle antajana, on luokiteltu muiksi vuokrasopimuksiksi.

Konsernilla on myös rajoitettu määrä

tiettyjä vuokrasopimuksia, Rental Sharing-mallilla, joissa se toimii välittäjäagenttina ilman omaa riskiä saaden tietyn osuuden muuttuvasta vuokratuotosta. Nämä kulut ja tuotot on kirjattu tulosvaikutteisesti tasaerinä ilman vastaavia käyttöoikeusomaisuuseriä tai vuokravelkoja taseella. Näitä sopimuksia käytetään omien vuokrattavien koneiden ja laitteiden tarjoaman täydentämistarkoituksessa, ilman sitoutunutta pääomaa.

KONSERNI VUOKRALLE ANTAJANA – 2018 (IAS 17)

Konsernin vuokralle antamat hyödykkeet, joiden omistamiselle ominaiset riskit ja hyödyt ovat siirtyneet olennaisilta osin vuokralle ottajalle, käsitellään rahoitusleasingosopimuksina ja kirjataan taseeseen saamisina. Saaminen kirjataan alun perin vuokrasopimuksen nykyarvoon. Rahoitusleasingosopimuksen mukainen rahoitustuotto tuloutetaan vuokra-aikana siten, että jäljellä oleva nettosijoitus tuottaa kullakin kaudella samansuuruisen tuottoasteen vuokra-ajan kuluessa.

Operatiivisilla leasingosopimuksilla vuokralle annetut hyödykkeet sisältyvät taseen aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin. Niistä tehdään poistot taloudellisena vaikutusajana, kuten vastaavista omassa käytössä olevista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä. Vuokratuotot kirjataan tulosvaikutteisesti tasaerinä vuokra-ajan kuluessa.

VUOKRAUKSEEN LIITTYVÄ MYNTI

Sekä vuokraukseen liittyvien palveluiden että tavaroiden ja kaluston myynti tuloutetaan IFRS 15:n mukaisesti. Kaluston myyntiä koskevat suoritevelvoitteet täytetään tyypillisesti myyntihetkellä.

PALVELUTUOTOT

Vuokraukseen liittyvät myyntituotot ovat palveluita, jotka liittyvät läheisesti kaluston vuokraukseen. Näihin sisältyvät kuljetuspalvelut, kokoonpano- ja purkupalvelut sekä korjaus- ja ylläpitopalvelut.

Muut vuokraukseen liittyvät palvelut ovat erillisiä suoritevelvoitteita.

Asiakasta laskutetaan tyypillisesti, kun palvelu on suoritettu tai tavara luovutettu.

Konserni ei tee rahoituskomponentista johtuvaa oikaisua myynnin alkuperäiseen kirjaukseen niissä tapauksissa, joissa palvelun tai tavarantoimituksen ja niistä saadun suoritteiden välinen aika on alle yksi vuosi.

IFRS 15:n soveltamisessa käytetyt arviot liittyvät transaktiohinnan jakamiseen vuokratuoton ja vuokraukseen liittyvän myynnin kesken perustuen kyseisten komponenttien havainnoitavissa oleviin hintoihin.

SUORITEVELVOITTEIDEN TÄYTTÄMINEN PALVELUMYYNTIEN OSALTA

Konserni täyttää palvelumyyntiinsä liittyvät suoritevelvoitteensa sen ajan kuluessa, jolloin palvelu tarjotaan.

Silloin kun kokoonpano- tai purkupalvelut tapahtuvat asiakkaan työmailla, suoritevelvoitteiden täytyminen ja myynnin tuloutus tälle ajalle perustuu valmiusasteisiin, jotka saadaan vertaamalla projektin kertyneitä kokonaiskustannuksia arviointeihin kokonaiskustannuksiin. Muissa lyhytaikaisissa vuokraukseen liittyvissä palveluissa suoritevelvoite täytetään ja myynti tuloutetaan sinä ajanhetkenä, kun palvelu on luovutettu asiakkaalle.

UUSIEN JA KÄYTETTYJEN KONEIDEN JA LAITTEIDEN MYNTI

Uusien ja käytettyjen koneiden ja laitteiden myynti käsitellään joko yksikökohtaisena suoritevelvoitteena tai sitten usean laitteen yhdessä muodostamana suoritevelvoitteena.

Sekä uusista että käytetyistä koneista ja laitteista saatava myyntituotto tuloutetaan sinä hetkenä, kun määräysvalta myyntiin hyödykkeeseen on luovutettu asiakkaalle. Uusien hyödykkeiden myyntituotot esitetään liikevaihdossa ja käytettyjen puolestaan liiketoiminnan muissa tuotoissa.

KOROT JA OSINGOT

Korkotuotot on kirjattu efektiivisen koron menetelmällä ja osinkotuotot silloin, kun oikeus osinkoon on syntynyt.

ERITYISET TAKUUT JA VELVOITTEET

Konsernilla ei ole toimintamallissaan ja liiketoiminnan alassaan erityisesti palautus- tai takaisinmaksuvelvoitteita tai muita vastaavanlaisia velvoitteita.

Asiakkaalle tehdylle palvelulle voidaan myöntää konsernissa tavanomaisia takuita tai vastaavia velvoitteita voi syntyä, joiden määrä ei ole konsernin kannalta olennainen. Projektisopimuksiin voi liittyä myöhästymis- tai laatusanktioita, joiden määrä pyritään pitämään mahdollisimman pienenä projektien hyvällä operatiivisella hallinnalla.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

KAUDEN VEROTETTAVAAN TULOON PERUSTUVAT VEROT JA LASKENNALLISET VEROT

Verokulu muodostuu kauden verotettavaan tuloon perustuvasta verosta ja laskennallisesta verosta. Verot kirjataan tulosvaikutteisesti, paitsi kun ne liittyvät suoraan omaan pääomaan tai muihin laajan tuloslaskelmaan eriin kirjattuihin eriin. Tällöin myös vero kirjataan kyseisiin eriin. Kauden verotettavaan tuloon perustuva vero lasketaan verotettavasta tulosta kunkin maan voimassaolevan verokannan perusteella.

Laskennalliset verot lasketaan väliaikaisista eroista kirjanpitoarvon ja verotuksellisen arvon välillä. Laskennallista verovelkaa ei kuitenkaan kirjata, jos se johtuu omaisuuserän tai velan alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen eikä verotettavaan tuloon. Tytäryrityksiin ja yhteisyrityksiin tehdyistä sijoituksista kirjataan laskennallinen vero, paitsi kun konserni pystyy määräämään väliaikaisen eron purkautumisajankohdan eikä väliaikainen ero todennäköisesti purkautu ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa. Merkittävimmät väliaikaiset erot syntyvät aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden poistoista, johdannaissovimusten arvostamisesta käypään arvoon, käyttämättömistä verotuksellisista tappioista ja hankintojen yhteydessä tehdyistä käypiin arvoihin perustuvista oikaisuista.

Laskennalliset verot lasketaan käyttämällä raportointikauden päättymispäivään mennessä säädettyjä verokantoja tai jotka on käytännössä hyväksytty raportointikauden päättymispäivään mennessä. Laskennallinen verosaaminen kirjataan siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että tulevaisuudessa syntyy verotettavaa tuloa, jota vastaan väliaikainen ero voidaan hyödyntää.

OSINGONJAKO

Hallituksen yhtiökoukokselle esittämä osinkoa ei ole vähennetty omasta pääomasta, vaan osingot kirjataan yhtiökoukoksen päätöksen perusteella.

JOHDON HARKINTAA EDELLYTTÄVÄT LAADINTAPERIAATTEET JA ARVIOIHIN LIITTYVÄT KESKEISET EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöstä laadittaessa joudutaan tekemään tulevaisuutta koskevia arvioita ja oletuksia, joiden lopputulemat voivat poiketa tehdyistä arvioista ja oletuksista.

Lisäksi joudutaan käyttämään harkintaa tilinpäätöksen laadintaperiaatteiden soveltamisessa.

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEIDEN VALINTAAN JA SOVELTAMISEEN LIITTYVÄ JOHDON HARKINTA

Konsernin johto tekee harkintaan perustuvia ratkaisuja, jotka koskevat tilinpäätöksen laadintaperiaatteiden valintaa ja niiden soveltamista. Tämä koskee erityisesti niitä tapauksia, joissa voimassaolevassa IFRS-normistossa on vaihtoehtoisia kirjaamis-, arvostamis- tai esittämistapoja.

Merkittävin osa-alue, jossa johto on käyttänyt edellä kuvattua harkintaa, liittyy aineellisia käyttöomaisuushyödykkeitä koskeviin vuokrasopimuksiin (käsitelty konserni vuokralle ottajana kappaleen yhteydessä) sekä käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisiin pitoaikoihin.

ARVIOIHIN LIITTYVÄT EPÄVARMUUSTEKIJÄT

Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä tehdyt arviot pohjautuvat johdon parhaaseen näkemykseen raportointikauden päättymispäivänä. Arvioiden taustalla ovat aiemmat kokemukset sekä tulevaisuutta koskevat, tilinpäätöshetkellä todennäköisimpinä pidetyt oletukset, jotka liittyvät muun muassa konsernin taloudellisen toimintaympäristön odotettuun kehitykseen myynnin ja kustannustason kannalta. Konsernissa seurataan arvioiden ja oletusten toteutumista sekä näiden taustalla olevien tekijöiden muutoksia säännöllisesti yhdessä liiketoimintayksiköiden kanssa käyttämällä useita sekä sisäisiä että ulkoisia tietolähteitä. Mahdolliset arvioiden ja oletusten muutokset merkitään kirjanpitoon sillä tilikaudella, jonka aikana arviota tai oletusta korjataan, ja kaikilla tämän jälkeisillä tilikausilla.

Ne keskeiset tulevaisuutta koskevat oletukset ja sellaiset raportointikauden päättymispäivän arvioihin liittyvät keskeiset epävarmuustekijät, jotka aiheuttavat merkittävän riskin konsernin varojen ja velkojen kirjanpitoarvojen muuttumisesta olennaisesti seuraavan tilikauden aikana, on esitetty alla. Konsernin johto on katsonut näiden tilinpäätöksen osa-alueiden olevan keskeisimmät, sillä niitä koskevat laadintaperiaatteet ovat konsernin näkökulmasta monimutkaisimmat ja niiden soveltaminen edellyttää eniten merkittävien arvioiden ja oletusten käyttämistä esimerkiksi omaisuuserien arvostamisessa. Lisäksi näillä tilinpäätöksen osa-alueilla käytettyjen oletusten ja

arvioiden mahdollisten muutosten vaikutusten on arvioitu olevan suurimmat.

ARVONALENTUMISTESTAUS

Konsernissa testataan vuosittain mahdollisen arvonalentumisen varalta liikearvo, keskeneräiset aineettomat hyödykkeet ja ne aineettomat hyödykkeet, joilla on rajoittamaton taloudellinen vaikutusaika, sekä arvioidaan viitteitä arvonalentumisesta edellä laadintaperiaatteissa esitetyn mukaisesti. Rahavirtaa tuottavien yksiköiden kerrytettävissä olevat rahamäärät on määritetty käyttöarvoon perustuvien laskelmien avulla. Näissä laskelmissa rahavirrat perustuvat johdon hyväksymiin taloudellisiin suunnitelmiin, jotka kattavat 5 vuoden ajanjakson.

Lisätietoja kerrytettävissä olevan rahamäärän herkkyydestä käytettyjen oletusten muutoksille on annettu liitetiedossa 6 Liikearvon ja muiden taloudelliselta vaikutusajaltaan rajoittamattomien aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistestaus.

VUOKRAUSKALUSTON ARVON TESTAAMINEN

Vuokrauskaluston käyttöasteen optimointia ohjataan konsernitasoisesti. Vuokrauskaluston arvon testaaminen perustuu käyttöarvolaskelmiin, joissa huomioidaan kaluston siirtomahdollisuudet konsernin sisällä. Näiden laskelmien laadinta edellyttää arvioiden tekemistä.

LIIKETOIMINTOJEN YHDISTÄMISISSÄ HANKITTUJEN HYÖDYKKEIDEN KÄYVÄN ARVON MÄÄRITTÄMINEN

Aineellisten hyödykkeiden käypiä arvoja määritettäessä konsernin talousosasto ja tarvittaessa kalustonhallinta tekevät vertailuja vastaavien hyödykkeiden markkinahintoihin ja arvioivat myös hankittujen hyödykkeiden iästä, kulumisesta ja muista vastaavista tekijöistä aiheutuvaa arvon vähentymistä. Aineettomien hyödykkeiden käyvän arvon määrittäminen perustuu arvioihin hyödykkeisiin liittyvistä rahavirroista, sillä markkinoilta ei tyypillisesti ole saatavissa tietoja vastaavanlaisten hyödykkeiden kaupoista. Lisätietoa liiketoimintojen yhdistämisissä hankittujen aineettomien hyödykkeiden arvostamisesta on esitetty liitetiedossa 7 Liiketoimintahankinnat. Johto uskoo käytettyjen arvioiden ja oletusten olevan riittävän tarkkoja käyvän arvon määrittämisen pohjaksi. Hyvin merkittävässä liiketoimintojen yhdistämisissä konserni käyttää ulkopuolista neuvonantajaa arvioimaan aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

Lisäksi konsernissa käydään läpi vähintään jokaisena raportointikauden päättymispäivänä mahdolliset viitteet niin aineellisten kuin aineettomienkin hyödykkeiden arvonalentumisesta.

TULOVEROT

Konserni on verovelvollinen useissa maissa. Konsernin tuloverojen määrittäminen edellyttää merkittävien arvioiden tekemistä. Monien normaaliin liiketoimintaan liittyvien liiketapahtumien ja laskelmien lopullisen veron määrittäminen on epävarmaa. Laskennalliset verot on esitetty liitetiedossa 9 Laskennalliset verot.

OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Konsernilla on henkilöstölle suunnattuja osakeperusteisia kannustinjärjestelmiä. Osakepalkkiojärjestelmässä palkkio-osakkeiden käypä arvo määritetään osakkeen myöntämispäivän kurssin perusteella eikä siihen kohdistu siten arvionvaraisuutta. Sen sijaan osakesäästöohjelman palkkio-osakkeiden käyvän arvon määrittämiseen sisältyy oletuksia muun muassa tuleviin osinkotuottoihin sekä oman ja vieraan pääoman kustannukseen liittyen, mikä tekee niiden käyvän arvon arvioinnin vaikeammaksi. Oletuksia on kuvattu liitetiedossa 33 Osakeperusteiset maksut.

PÄÄTTYNEELLÄ TILIKAUDELLE SOVELLETUT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT SEKÄ TULKINNAT

Konserni on noudattanut vuoden 2019 alusta alkaen seuraavia voimaan tulleita uusia ja muutettuja standardeja:

- IFRS 16 Vuokrasopimukset. Uusi standardi korvasi aiemman IAS 17 -standardin ja siihen liittyvät tulkinnat. IFRS 16 -standardi edellyttää vuokralleottajilta vuokrasopimusten merkitsemistä taseeseen vuokranmaksuvelvoitteena sekä siihen liittyvänä omaisuuseränä. IFRS 16:n vuokralleottajia koskevien säännösten vaikutus on merkittävä, erityisesti kasvavan taseen omaisuuserien ja velkojen myötä, jotka vaikuttavat edelleen Cramon tunnuslukuihin, kuten sidotun pääoman tuottoon (ROCE) ja nettovelkaantumisasteeseen.

Taseeseen merkitseminen muistuttaa paljolti aiempaa IAS 17:n mukaista rahoitusleasingin kirjanpitokäsittelyä. Taseeseen merkitsemisestä oli kaksi helpotusta, jotka koskevat lyhytaikaisia enintään 12 kuukautta kestäviä vuokrasopimuksia sekä hyödykkeitä,

joiden arvo on enintään 5 000 Yhdysvaltain dollaria. Konserni otti käyttöön nämä kaksi helpotusta seuraavalla tavalla: lyhytaikaisten vuokrasopimusten osalta, joissa vuokraus on enintään 12 kuukautta (poikkeuksena vuokrauspalvelupiste- ja toimitilavuokrasopimukset, jotka on kirjattu taseelle maa-alueisiin ja rakennuksiin lyhytaikaisuudesta huolimatta), ja vähäarvoisten hyödykkeiden osalta eli niissä sopimuksissa, joiden arvo on enintään 5 000 Yhdysvaltain dollaria. Yllä kuvatut helpotukset ovat olleet käytössä standardiin siirtymishetkestä lähtien (huomioiden myös avaava tase 1.1.2019). Käytössä olevilla helpotuksilla ei arvioida olevan olennaista vaikutusta konsernille.

Vuokralleantajien kirjanpitokäsittely säilyi suurelta osin aiemman IAS 17:n mukaisena, eikä tähän sisältynyt sellaisia olennaisia muutoksia, jotka olisivat olleet konsernin kannalta merkityksellisiä.

Suurin osa konsernin vuokrasopimuksista on määräaikaista, ja niiden vuokraus on määritetty ei-peruutettavissa olevan jakson sekä mahdollisten odotettavissa olevien jatko- tai päättämisoptioiden perusteella. Toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia on suhteellisesti vähän, ja niiden vuokrauskauden määrittely perustuu odotettavissa olevaan vuokrauteen operatiivisten ja strategisten tekijöiden sekä kohdeomaisuuserän luonteen harkinnan pohjalta. Vuokrasopimukset sisältävät muun ohella vuokrauspalvelupiste- ja toimitilavuokrasopimuksia, ajoneuvoleasingsopimuksia sekä erilaisia käytössä tai vuokrattavana olevia koneita ja laitteita. Vuokrauspalvelupiste- ja toimitilavuokrasopimusten kirjaaminen taseelle aiheutti suurimman vaikutuksen IFRS 16 -standardin siirtymähetkellä.

IFRS 16:n käyttöönotolla on merkittävä vaikutus konsernin lukuihin, erityisesti taloudelliseen asemaan, mikä johtuu vuokrasopimusten merkitsemisestä taseeseen käyttöoikeusomaisuuseriksi ja vuokraveloiksi. Tämä koski muita kuin helpotusten piirissä olevia vuokrasopimuksia avaavasta taseesta lähtien. Merkittävää vaikutusta tulee olemaan konsernin tuloslaskelman raportointirivien välillä, ja kun otetaan huomioon vuokrasopimusten taseelle kirjaaminen, vaikutus konsernin tunnuslukuihin, kuten sidotun pääoman tuottoon (ROCE) ja nettovelkaantumisasteeseen, on

huomattava. Konsernin rahavirtalaskelmalla vaikutukset rajoittuvat liiketoiminnan rahavirran ja rahoituksen rahavirran välille, kun aiemmat vuokratulot esitetään nyt vuokravelan lyhennyksenä rahoituksen rahavirrassa ja korko-osuus rahoitustuotoissa ja -kuluissa liiketoiminnan rahavirrassa. Käyttöoikeusomaisuuserät ja vuokravelat sisältyvät vastaaviin riveihin taseella eli aineellisiin käyttöomaisuushyödykkeisiin ja korollisiin velkoihin. Poistot käyttöoikeusomaisuuseristä ja korot vuokraveloista on esitetty erikseen, ja ne sisältyvät vastaaviin riveihin tuloslaskelmalla eli poistoihin ja arvonalentumisiin käyttöomaisuudesta ja rahoituskuluihin.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

SIIRTYMÄ IFRS 16 STANDARDIIN

Alla oleva taulukko täsmäyttää siirtymän IAS 17 Vuokrasopimukset-standardista uuteen IFRS 16 Vuokrasopimukset standardiin per 1.1.2019.

Konserni päätti soveltaa IFRS 16 standardin sallimaa ei-takautuvaa siirtymäsääntöä, jonka mukaan konserni kirjasi 1.1.2019 IFRS 16:n siirtymävaikutuksen avaavaan taseeseen. 31.12.2018 konsernilla oli ei-peruutettavissa olevia käyttöleasingvastuita 126,8 miljoonaa euroa. IFRS 16 -oikaisu avaavaan taseeseen olivat 136,0 miljoonaa euroa liittyen käyttöoikeusomaisuuseriin ja 132,5 miljoonaa euroa liittyen vuokraveloihin. Sopimukset, joita käsiteltiin taseen ulkopuolisina vastuina, erosivat kuitenkin laskentaperiaatteiltaan IFRS 16 -säännösten mukaisesta kirjaamisesta, minkä vuoksi aiempien taseen ulkopuolisten vastuiden ja IFRS 16:n mukaisen avaavan taseen välillä on eriävä määrä. Merkittävimmät periaate-erot liittyvät ennen kaikkea seuraaviin seikkoihin: vuokravelojen diskonttaus verrattuna taseen ulkopuolisten vastuiden nimellisarvokäsittelyyn, vuokratkauden määritelmien erot erityisesti toistaiseksi voimassaolevien sopimusten sekä erilaisten jatko-optioiden käsittelyssä silloin, kun nämä ovat pääosin taseen ulkopuolisten vastuiden ulkopuolella, sekä IFRS 16:n salliman kahden helpon soveltaminen.

Käyttöoikeusomaisuuserien ja

vuokravelojen alkuperäinen kirjaaminen oli 1.1.2019, jolloin standardi tuli voimaan. Tuolloin ne laskettiin perustuen lisäluoton korkoihin. Mahdolliset muutokset sopimusten sisäisissä korkokannoissa otetaan huomioon muutosten tapahtuessa jälkikäteen. Lisäluoton korko on korko, jolla Cramo odottaisi ottavansa velkaa samanlaiselle ajanjaksolle, samanlaisin vakuuksin ja samanlaiselle käyttöoikeusomaisuuserälle samanlaisessa taloudellisessa ympäristössä. Nämä korot on määritelty Cramo-konsernin rahoitusfunktion operaatioiden perusteella ja ne pohjaavat analyysiin yhtiö- ja valuuttakohtaisista riskeistä, heijastaen Cramo-konsernin rahoituskustannuksia lisätyn sisäisillä marginaaleilla, jotka perustuvat yhtiöiden ja maiden vastaaviin riskiprofiileihin.

Ero avaavan taseen käyttöoikeusomaisuuserien ja vuokravelojen välillä johtui ennakkomaksuista, jotka maksettiin ennen standardin käyttöönottopäivää ja joilla ei ollut vaikutusta käyttöoikeusomaisuuseriin, mutta jotka lyhensivät vuokraveloja vastaavasti. Laskennallisia verosaamiaisia tai -velkoja ei standardin käyttöönottohetkellä kirjattu, sillä niiden kertyminen perustuu ajan myötä syntyviin väliaikaisiin verotuksen ja kirjanpidon eroihin käyttöoikeusomaisuuserien ja vuokravelojen välillä.

Cramo julkaisi IFRS:n ulkopuolista taloudellista lisäinformaatiota IFRS 16-standardin käyttöönoton vaikutuksista vuoteen 2018 pörssitiedotteella 29.3.2019.

- IFRIC 23 Tuloverokäsittelyjä koskeva epävarmuus. Tulkinta selventää kirjanpitokäsittelyä tilanteessa, jossa yhteisön verotuksellinen ratkaisu odottaa vielä veroviranomaisen hyväksymistä. Olenainen kysymys on arvioida, tuleeko veroviranomainen hyväksymään yhteisön veroilmoituksessaan tekemän ratkaisun. Tätä harkittaessa oletetaan, että veroviranomaisella on pääsy kaikkeen asiaan kuuluvaan tietoon arvioidessaan ratkaisua. Konsernissa on arvioitu tulkinna vaikutusta konsernitilinpäätökseen, eikä sillä tällä hetkellä ole vaikutuksia.
- Muutokset IFRS 9:ään, Ennen eräpäivää tapahtuvaa maksua koskevat ominaisuudet, joihin liittyy negatiivinen kompensatio. Muutokset mahdollistavat joidenkin, ennen eräpäivää tapahtuvan maksun mahdollistavien rahoitusinstrumenttien arvostamisen jaksotettuun hankintameno. Konsernissa on arvioitu tulkinna vaikutusta konsernitilinpäätökseen, eikä sillä tällä hetkellä ole vaikutuksia.
- Muutokset IAS 28:aan, Pitkäaikaiset osuudet osakkuus- ja yhteisyrityksissä. Muutokset selventävät, että sellaisiin pitkäaikaisiin osuuksiin osakkuus- ja yhteisyrityksissä, jotka muodostavat osan nettosijoituksesta osakkuus- tai yhteisyritykseen, sovelletaan IFRS 9 -standardia. Standardimuutoksella ei ole vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

VUOKRASITOUJUSTEN JA IFRS 16:N MUKAISTEN VUOKRAVELVOITTEIDEN TÄSMÄYTY

M€ 1,000	Raportoitu ¹ 1.1.2019
Operatiivisten vuokrasopimusten sitoumukset 31.12.2018 sis. lyhytaikaiset ja vähäarvoiset vuokrasopimukset	20,6
Painotettu keskimääräinen sisäinen korko 1.1.2019, %	2,5
Diskontatut vuokrasopimukset 31.12.2018	19,7
Toimitila- ja vuokrauspalvelusitoumukset	106,2
Painotettu keskimääräinen sisäinen korko 1.1.2019, %	2,5
Diskontatut vuokrasopimukset 31.12.2018	99,8
Yhteensä	119,4
Vähennetään:	
Lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät sitoumukset	-8,7
Lisätään:	
Rahoitusleasingopimuksiksi aiemmin luokitellut vuokrasopimukset	2,4
Jatko-optioiden ja toistaiseksi voimassaoleviin sopimuksiin liittyvät maksut sekä muut käsitellyt erot, joita ei ole kirjattu 31.12.2018	19,4
Vuokravelat 1.1.2019	132,5

1 Sisältää lopetetujen toimintojen vuokrasitoumukset suuruudeltaan 16,1 miljoonaa euroa.

- Vuosittaiset parannukset IFRS-standardeihin, muutuskokoelma 2015–2017 (sovellettava 1.1.2019 tai sen jälkeen alkavilla tilikausilla): Annual Improvements -menettelyn kautta standardeihin tehtävät pienet ja vähemmän kiireelliset muutokset kerätään yhdeksi kokonaisuudeksi ja toteutetaan kerran vuodessa. Muutokset koskevat IFRS 3, IFRS 11, IFRS 12, IAS 12 ja IAS 23 -standardeja. Standardimuutoksilla ei ole olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Muilla uusilla tai muutetuilla standardeilla ja tulkintoilla ei ole vaikutusta konsernin tilinpäätökseen.

TULEVILLA TILIKAUSILLA SOVELLETTAVIKSI TULEVAT UUDET JA MUUTETUT STANDARDIT SEKÄ TULKINNAT

Konserni ei ole vielä soveltanut seuraavia, IASB:n jo julkistamia uusia tai uudistettuja standardeja ja tulkintoja. Konserni ottaa ne käyttöön kunkin standardin ja tulkinnan voimaantulopäivästä lähtien, tai mikäli voimaantulopäivä on muu kuin tilikauden ensimmäinen päivä, voimaantulopäivää seuraavan tilikauden alusta lukien.

- Muutokset IFRS 3:een, Liiketoiminnan määritelmä. Muutos tulee voimaan 1.1.2020. Muutos esittelee laajemman liiketoiminnan määritelmän sen ratkaisemiseksi, onko transaktio omaisuuserä vai liiketoimintahankinta. Liiketoiminta koostuu panoksista ja näihin panoksiin sovellettavista prosesseista, joilla on kyvykkydet myötävaikuttaa tuotosten syntymiseen. Muutos tulisi soveltumaan ainoastaan tuleviin liiketoimintahankintoihin.

- Muutokset IAS 1:een ja IAS 8:aan, Olennaisuuden määritelmä. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2020. Muutokset selkeyttävät olennaisuuden määritelmää ja miten sitä tulisi soveltaa, sisältäen määrittelyohjeet jotka ovat aiemmin sisällyneet muihin IFRS-standardeihin. Määritelmän ympärillä olevia selitysosia on myös parannettu. Muutokset varmistavat, että olennaisuuden määritelmä on johdonmukainen IFRS-standardiston sisällä. Muutoksilla ei tule olemaan suoraa vaikutusta tilinpäätökseen, mutta sen pitäisi selkeyttää määritelmiä tulevaisuudessa.
- IFRS 17 Vakuutus sopimukset. Standardi tulee voimaan 1.1.2021. Koskien vakuutus- ja rahoituspalvelusektoria, IFRS 17 tarjoaa käyttökelpoista tietoa vakuutus sopimusten rahoitusinstrumentteja ja palvelusopimuksia yhdistävistä ominaisuuksista. Uusi standardi esittelee päivitettyt kirjaamis-, arvostus- ja esittämisperiaatteet, mukaan lukien uudet esittämisvaatimukset. Uudella standardilla ei odoteta olevan vaikutusta konsernille.

2. SEGMENTTIRAPORTOINTI

Konsernin johto on määritellyt toimintasegmentit perustuen raportointiin, jota konsernin ylin operatiivinen päätöksentekijä säännöllisesti seuraa. Konsernin johtoryhmä on määritellyt konsernin ylimmäksi operatiiviseksi päätöksentekijäksi. Segmenttirakenne noudattaa konsernin sisäistä raportointia, jossa kone- ja laitevuokrauksen liiketoimintaa tarkastellaan maantieteellisten alueiden tasolla. Segmentti-informaation lisäksi Cramo esittää tuotealuekohtaisia taloudellisia lisätietoja kone- ja laitevuokrauksen tuotealueista. Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta, joka siirrettiin Adapte-olle osittaisjakautumisella 30.6.2019, on luokiteltu lopetetuksi toiminnoksi. Täten se ei sisälly esitettyyn segmenttiraportointiin.

Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan osittaisjakautumisen myötä Cramo-konsernin liiketoiminta-alueet jakautuvat seuraaviin raportoitaviin segmentteihin:

- Skandinaavia
- Suomi ja Itä-Eurooppa¹
- Keski-Eurooppa

* Venäjällä ja Ukrainassa toimiva Fortrent-yhteisyrittäjä, jonka omistajuus ja hallinta on jaettu Cramon ja Ramirentin kesken 50/50, esitetään osana Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa -segmenttiä. Ukrainan liiketoiminta lopetettiin vuoden 2019 aikana. Cramon osuus (50 %) tuloksesta esitetään pääomaosuusmenetelmän mukaisesti Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa -segmentin tuloksessa EBITA-liikevoiton (liikevoitto ennen yrityshankintoista aiheutuneita aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumisia) yläpuolella. Lisäksi Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa segmentti sisältää siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan Virossa ja Liettussa, joita ei siirretty Adapteolle.

Cramo tarjoaa kaikilla toimintasegmenteillään nykyaikaisia vuokrauspalveluratkaisuja Cramo Vuokrauskonseptin mukaisesti. Konseptin mukaan rakennusyrityksille, kaupan, teollisuuden ja julkisen sektorin asiakkaille sekä yksityishenkilöille tarjotaan erilaisia vuokrausratkaisuja ja -palveluja koneiden ja laitteiden vuokraamiseen. Kustakin segmentistä raportoitava informaatio vastaa konsernin johtoryhmän segmenttien tuloksellisuuden arvioimiseksi sekä resurssien kohdentamiseksi käyttämää konsernin sisäistä raportointia.

Konsernissa segmenttien tuloksellisuuden arviointi sekä segmenteille kohdennettavia resursseja koskevat päätökset perustuvat segmenttien liikevoittoon ennen yrityshankintoista aiheutuneita aineettomien hyödykkeiden poistoja ja alakirjauksia (EBITA-liikevoitto). Tämä on johdon käsityksen mukaan soveltuvin mittari vertailtaessa segmenttien tuloksellisuutta toimialan muihin yrityksiin. Konsernin johtoryhmälle raportoitava segmenttien tuloksellisuutta kuvaava informaatio on määritellyt konsernin tilinpäätöksen laadintaperiaatteita vastaavalla tavalla.

Konsernin johtoryhmälle raportoitavien varojen ja velkojen arvostusperiaatteet ovat konsernin tilinpäätösperiaatteiden mukaiset. Varat ja velat kohdistetaan segmenteille segmentin toimintojen perusteella. Segmentteille kohdistettavat varat ja velat vastaavat johtoryhmälle raportoitavaa informaatiota. Segmenteille kohdistamattomat varat ja velat muodostuvat lainasaamisista, laskennallisista verosaamisista ja -veloista, tuloverosaamisista ja -veloista, johdannaisinstrumenteista, rahavaroista ja korollisista veloista.

Segmenttien väliset sisäiset hinnat ovat markkinaperusteiset.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2019

1 000 € Tuloslaskelma	Skandinaavia	Suomi ja Itä- Eurooppa*	Keski- Eurooppa	Allokoi- mattomat ja eliminoinnit	Konserni yhteensä
Ulkoinen liikevaihto	339 374	143 884	129 379		612 637
Segmenttien välinen liikevaihto	9	125	-1	-133	0
Liikevaihto	339 382	144 009	129 378	-133	612 637
Poistot ja arvonalentumiset ¹	-60 005	-35 364	-32 803	-2 012	-130 184
Osuus yhteisyritysten tuloksesta		181			181
EBITA-liikevoitto	58 003	17 508	6 162	-16 011	65 663
Yrityshankintoista aiheutuneet poistot	-1 894	-1 066	-1 156		-4 116
Liikevoitto	56 109	16 443	5 006	-16 011	61 547

Segmenttien varat ja velat	Skandinaavia	Suomi ja Itä- Eurooppa*	Keski- Eurooppa	Allokoi- mattomat ja eliminoinnit	Segmentit yhteensä
Aineettomat hyödykkeet	90 200	33 390	16 066		139 656
Aineelliset hyödykkeet ja muut varat	364 047	200 233	189 977	-90	754 167
Osuudet yhteisyrityksissä		9 104			9 104
Segmenttien varat²	454 247	242 727	206 043	-90	902 928
Segmenttien velat³	60 428	21 575	18 347	-3	100 348
Sitoutunut pääoma⁴	393 819	221 152	187 696	-86	802 581

Muut tiedot	Skandinaavia	Suomi ja Itä- Eurooppa*	Keski- Eurooppa	Segmentit yhteensä
Bruttoinvestoinnit	28 410	22 767	35 816	86 992
Henkilöstön lukumäärä 31.12. (HTV)	1 056	854	602	2 512
Henkilöstö keskimäärin	1 097	856	613	2 566

1 Segmenttien poistot ja arvonalennukset sisältävät yhteensä EUR 1,2 miljoonaa aineellisten hyödykkeiden arvonalennuksia jakautuen segmenteille seuraavasti: Kone- ja laitevuokraus Skandinaavia EUR 0,8 miljoonaa, Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa EUR 0,2 miljoonaa ja Kone- ja laitevuokraus Keski-Eurooppa EUR 0,1 miljoonaa.

2 Segmenttien varat sisältävät liikearvon, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, osuudet yhteisyrityksissä, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaiset myynti- ja muut saamiset sekä myytävänä oleviksi luokitellut omaisuuserät.

3 Segmenttien velat sisältävät varaukset, eläkevelat sekä pitkä- ja lyhytaikaiset osto- ja muut velat.

4 Segmentin sitoutunut pääoma on segmentin varat vähennettynä segmentin veloilla.

RAPORTOITAVAT SEGMENTIT 2018

1 000 € Tuloslaskelma	Skandinavia	Suomi ja Itä- Eurooppa*	Keski- Eurooppa	Allokoi- mattomat ja eliminoinnit	Konserni yhteensä
Ulkoinen liikevaihto	370 530	147 004	114 359		631 894
Segmenttien välinen liikevaihto	8	32	4	-44	
Segmentin liikevaihto	370 538	147 036	114 363	-44	631 894
Poistot ja arvonalentumiset ¹	-43 992	-27 571	-20 974	-1 703	-94 239
Osuus yhteisyritysten tuloksesta		516			516
EBITA-liikevoitto	73 280	22 895	8 067	-13 020	91 223
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot	-1 954	-862	-984		-3 800
Liikevoitto	71 326	22 033	7 083	-13 020	87 423
Segmenttien varat ja velat	Skandinavia	Suomi ja Itä- Eurooppa*	Keski- Eurooppa	Allokoi- mattomat ja eliminoinnit	Konserni yhteensä
Aineettomat hyödykkeet	93 690	34 365	17 527		145 583
Aineelliset hyödykkeet ja muut varat	351 327	180 677	155 741	-285	687 460
Osuudet yhteisyrityksissä		5 658			5 658
Segmenttien varat²	445 017	220 701	173 268	-285	838 701
Segmenttien velat³	66 057	20 916	20 826	-550	107 249
Sitoutunut pääoma⁴	378 960	199 785	152 442	265	731 452
Muut tiedot	Skandinavia	Suomi ja Itä- Eurooppa*	Keski- Eurooppa	Segmentit yhteensä	
Bruttoinvestoinnit	69 538	36 591	77 137	183 266	
Henkilöstön lukumäärä 31.12. (HTV)	1 088	845	562	2 495	
Henkilöstö keskimäärin	1 096	851	533	2 480	

1 Segmenttien poistot ja arvonalennukset sisältävät yhteensä EUR 1,5 miljoonaa aineellisten hyödykkeiden arvonalennuksia jakautuen segmenteille seuraavasti: Kone- ja laitevuokraus Skandinavia EUR 1,0 miljoonaa, Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa EUR 0,3 miljoonaa ja Kone- ja laitevuokraus Keski-Eurooppa EUR 0,2 miljoonaa.

2 Segmenttien varat sisältävät liikevaron, muut aineettomat hyödykkeet, aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet, osuudet yhteisyrityksissä, vaihto-omaisuuden, pitkä- ja lyhytaikaiset myynti- ja muut saamiset sekä myytävänä oleviksi luokitellut omaisuuserät.

3 Segmenttien velat sisältävät varaukset, eläkevelat sekä pitkä- ja lyhytaikaiset osto- ja muut velat.

4 Segmentin sitoutunut pääoma on segmentin varat vähennettynä segmentin veloilla.

TASEEN TÄSMÄYTYSLASKELMAT

1 000 €	2019	2018
Varat		
Raportoitavien segmenttien varat yhteensä	902 928	838 701
Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	34 973	38 626
Konsernin sitoutuneen pääoman varat¹	937 901	877 327
Muut varat	25 308	27 548
Konsernin varat yhteensä	963 209	904 875
Velat		
Raportoitavien segmenttien velat yhteensä	100 348	107 249
Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	12 059	9 977
Konsernin sitoutuneen pääoman velat²	112 406	117 226
Muut velat	448 024	384 054
Konsernin velat yhteensä	560 430	501 280
Sitoutunut pääoma		
Raportoitavien segmenttien sitoutunut pääoma yhteensä	802 581	731 452
Kohdistamattomat erät ja eliminoinnit	22 914	28 649
Konsernin sitoutunut pääoma³	825 495	760 101

MAANTIETEELLISTEN ALUEIDEN LISÄTIEDOT 2019 JA 2018

1 000 €	2019	2018
Pitkäaikaiset varat¹		
Suomi	160 533	140 800
Ruotsi	314 831	305 723
Norja	91 844	72 811
Saksa	159 715	111 754
Muut maat	101 711	122 911
Yhteensä	828 635	753 999

Maantieteellisten alueiden liikevaihto on esitetty liitetiedossa 21 Myyntituotot. Varojen jako maantieteellisille alueille on esitetty varojen sijainnin mukaan.

1 Taulukossa on esitetty muut pitkäaikaiset varat kuin rahoitusinstrumentit, laskennalliset verosaamiset ja työsuhteen päättymisen jälkeisiin eläkejärjestelyihin liittyvät varat.

1 Konsernin sitoutuneen pääoman varat ovat yhteneväiset segmenteille kohdistettujen varojen kanssa

2 Konsernin sitoutuneen pääoman velat ovat yhteneväiset segmenteille kohdistettujen velkojen kanssa

3 Konsernin sitoutunut pääoma on sitoutuneen pääoman varat vähennettynä sitoutuneen pääoman veloilla

3. LOPETETUT TOIMINNOT

Cramo Oyj:n ylimääräinen yhtiökokous hyväksyi 17.6.2019 Cramo Oyj:n hallituksen 18.2.2019 allekirjoittaman jakautumissuunnitelman ja päätti osittaisjakautumisesta jakautumissuunnitelman mukaisesti, jakautumisen rekisteröidyttä 30.6.2019. Osittaisjakautumisen tarkoituksena oli toteuttaa Cramon Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan eriyttäminen siten, että se muodostaa uuden itsenäisen yritysryhmän. Jakautumissuunnitelman mukaan Cramo jakautui siten, että kaikki Siirtokelpoiset tilat -liiketoimintaan liittyvät varat, velat ja vastuut siirtyivät selvitysmenettelyttä osittaisjakautumisessa perustetulle yhtiölle, Adapteo Oyj:lle. Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan nettotulos on raportoitu erillään jatkuvasta liiketoiminnasta tuloslaskelman erässä "Lopetettujen toimintojen tulos" kaikkien esitettyjen kausien osalta. Lisäksi lopetettujen toimintojen jakautumistuotot, jakautumiskulut ja tuloverot on raportoitu lopetetuissa toiminnoissa.

Jakautuminen on kirjattu luovutukseksi omistajille IFRIC 17:n, "Muiden kuin käteisvarojen jakaminen omistajille", mukaisesti. Tähän perustuen Cramon Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan käyvän arvon ja kirjanpitoarvon välinen ero Cramon konsernitaseessa on kirjattu tulosvaikutteisesti jakautumisvoitoksi tulokseen. Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan käypä arvo jakautumisen yhteydessä on määritetty kertomalla Adapteo Oyj:n osakkeiden päästökurssi 12,61 euroa (133 Ruotsin kruunua) Nasdaq Tukholman pörssissä 1.7.2019 (listauspäivä) Adapteo Oyj:n jakautumisen yhteydessä annettujen osakkeiden lukumäärällä (44 682 697). Siirtokelpoiset tilat liiketoiminnan käyväksi arvoksi muodostui näin ollen 563,6 miljoonaa euroa. Omistajille jaettujen nettovarain vertailukelpoinen kirjanpitoarvo oli 193,8 miljoonaa euroa ja bruttomääräinen jakautumisvoitto oli 369,8 miljoonaa euroa.

LOPETETTUIJEN TOIMINTOJEN TULOS

1 000 €	2019	2018
Liikevaihto	106 041	149 420
Kulut	-86 948	-118 103
Liiketoiminnan tulos	19 093	31 317
Tuloverot	-3 395	-5 333
Liiketoiminnan tulos verojen jälkeen	15 698	25 984
Lopetettujen toimintojen käypään arvoon arvostamisesta kirjattu voitto	369 774	
Jakautumiskulut ja tuotot	707	-3 212
Jakautumiskuluihin- ja tuottoihin liittyvät verot	-153	642
Lopetettujen toimintojen voitto verojen jälkeen	386 026	23 414
Tulos per osake, laimentamaton, EUR	8,64	0,53
Tulos per osake, laimennettu, EUR	8,61	0,52
Lopetettujen toimintojen tulos, 386,0 miljoonaa euroa (2018: 23,0 miljoonaa euroa), kuuluu kokonaisuudessaan yhtiön omistajille.		
Lopetettujen toimintojen rahavirrat		
Liiketoiminnan nettorahavirrata	47 877	54 360
Investointien nettorahavirta	-45 615	-196 157
Rahoituksen nettorahavirta	-6 885	157 185
Tilikauden nettorahavirrat yhteensä	-4 623	15 388

JAKAUTUMISEN VAIKUTUS KONSERNIN TALOUDELLISEEN ASEMAAN

1 000 €	2019
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet	443 059
Liikearvo ja muut aineettomat hyödykkeet	196 535
Laskennalliset verosaamiset	3 672
Osuudet yhteisyrityksissä	348
Laina- ja muut korolliset saamiset	10 223
Myyntisaamiset ja muut saamiset	59 145
Vaihto-omaisuus	6 777
Tuloverosaamiset	2 611
Rahavarat	79
Korolliset velat	-389 674
Vuokraelat	-14 719
Laskennalliset verovelat	-42 610
Tuloverovelat	-2 952
Ostovelat ja muut velat	-78 614
Varaukset	-87
Nettovarat	193 793

Luovutetut rahavarat jakautumisessa olivat 79 tuhatta euroa.

4. AINEELLISET KÄYTTÖMAISUUSHYÖDYKKEET

1 000 €	Maa-alueet	Rakennukset ja perusparannukset	Koneet ja kalusto	Kesken-eräiset hankinnat	Käyttöoikeus-omaisuuserät	Yhteensä
Hankintameno						
1.1.2018	1 775	27 752	1 415 146	2 980		1 447 652
Kurssierot	-11	-434	-28 469	-11		-28 926
Lisäykset		5 123	191 583	6 094		202 801
Liiketoimintahankinnat (liite 7)	958	4 831	119 158	1 541		126 488
Vähennykset	-127	-79	-49 207	-473		-49 887
Romutus		-2 368	-9 489			-11 857
Siirrot erien välillä		208	620	-1 714		-886
31.12.2018	2 594	35 032	1 639 342	8 417		1 685 386
Kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot						
1.1.2018		-21 336	-631 912			-653 247
Kurssierot		2 542	14 494			17 036
Vähennykset		-1	34 754			34 753
Romutus			10 056			10 056
Siirrot erien välillä		60	-101			-41
Poistot (liite 27)		-2 116	-111 966			-114 082
Arvonalentumistappiot (liite 27)			-3 064			-3 064
31.12.2018		-20 851	-687 738			-708 590
Hankintameno						
1.1.2019	2 594	35 032	1 639 342	8 417	136 057	1 821 443
Kurssierot	16	-81	-6 424	-43	-663	-7 194
Lisäykset		2 200	84 095	1 881	15 447	103 623
Jakautumisen vaikutus	-831	-4 677	-565 982	-5 509	-15 966	-592 965
Vähennykset	-339	-61	-43 010			-43 410
Romutus		-316	-7 993			-8 309
Siirrot erien välillä		253	-44	-1 299		-1 091
31.12.2019	1 440	32 350	1 099 983	3 448	134 875	1 272 096
Kertyneet poistot ja arvonalentumistappiot						
1.1.2019		-20 851	-687 738			-708 590
Kurssierot		88	3 073		-201	2 960
Vähennykset		66	34 684			34 749
Jakautumisen vaikutus		70	159 073		313	159 456
Siirrot erien välillä		-270	477			207
Poistot (liite 27)		-1 943	-88 868		-35 412	-126 224
Arvonalentumistappiot (liite 27)		296	6 787			7 083
31.12.2019		-22 543	-572 516		-35 301	-630 359
Kirjanpitoarvo:						
1.1.2018	1 775	6 416	783 234	2 980		794 405
31.12.2018	2 594	14 182	951 604	8 417		976 796
31.12.2019	1 440	9 807	527 468	3 448	99 574	641 738

Aineellisen käyttöomaisuuden kirjanpitoarvo laski 335,1 miljoonaa euroa 976,8 miljoonasta eurosta 641,7 miljoonaan euroon vuonna 2019. Kirjanpitoarvon lasku johtui pääosin Cramon jakautumisesta (-433,5 miljoonaa euroa). Lisäksi IFRS 16:n käyttöönotto vuoden 2019 alusta kasvatti

käyttöomaisuuden kirjanpitoarvoa 99,6 miljoonaa euroa. Kurssierot pienensivät kirjanpitoarvoa 4,2 miljoonaa euroa.

Investointisitoumukset on esitetty liitetiedossa 19.

1 000 €	Käyttöoikeus-omaisuuserät maa-alueet	Käyttöoikeus-omaisuuserät rakennukset	Käyttöoikeus-omaisuuserät Koneet ja kalusto	Käyttöoikeus-omaisuuserät muut	Käyttöoikeus-omaisuuserät yhteensä
Hankintameno					
1.1.2019	40 243	74 245	13 139	8 430	136 057
Kurssierot	-262	-501	-100		-864
Lisäykset*					
1.1 - 31.12.2019	3 245	6 001	241	5 959	15 447
Poistot					
1.1 - 31.12.2019	-9 442	-18 291	-3 251	-4 429	-35 412
Jakautumisen vaikutus	-8 422	-5 855	-3 482	2 105	-15 653
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	25 363	55 599	6 546	12 066	99 574

* Sisältää sekä uudet sopimukset että lisäykset vanhoihin sopimuksiin.

5. LIIKEARVO JA MUUT AINEETTOMAT HYÖDYKKEET

EUR 1,000	Liikearvo		Muut aineettomat hyödykkeet					Yhteensä	
	Cramo-brändi	Co-brändit	Asiakas-suhteet	Toimipiste-verkko	Kilpailu-kielto-sopimukset	Muut aineettomat hyödykkeet	Atk-ohjelmat		
Hankinta menot									
1.1.2018	183 548	29 500	8 418	49 445	65 383	7 359	1 554	23 506	368 717
Kurssierot	-3 539		-102	-421	-913	-29	-9	-565	-5 582
Lisäykset								219	219
Liiketoimintahankinnat (liite 7)	150 967		2 782	30 008		1 179	1 079	132	186 147
Vähennykset									
Siirrot erien välillä								1 064	1 064
31.12.2018	330 975	29 500	11 098	79 032	64 470	8 508	2 623	24 356	550 566
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset									
1.1.2018	-37 965	-1 892	-8 418	-45 317	-46 040	-6 877	-1 531	-14 930	-162 973
Kurssierot				370	391	29	9	334	1 133
Poistot (liite 27)							-9	-3 058	-3 067
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden poistot (liite 27)				-1 701	-2 195	-542			-4 438
31.12.2018	-37 965	-1 892	-8 418	-46 648	-47 844	-7 390	-1 531	-17 655	-169 346
Hankintameno									
1.1.2019	330 975	29 500	11 098	79 032	64 470	8 508	2 623	24 356	550 566
Kurssierot	-1 030		-15	-128	-300	-9	1	-237	-1 718
Lisäykset								1 124	1 125
Jakautumisen vaikutus	-200 899	0	-4 666	-46 010	-16 463	-4 439	-1 705	-2 156	-276 338
Siirrot erien välillä								881	881
31.12.2019	129 046	29 500	6 417	32 894	47 706	4 061	919	23 968	274 517
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset									
1.1.2019	-37 965	-1 892	-8 418	-46 648	-47 844	-7 390	-1 531	-17 655	-169 346
Kurssierot			15	110	149	9	8	152	440
Poistot (liite 27)							0	-2 737	-2 737
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden poistot (liite 27)				-1 180	-2 146	-528			-3 854
Jakautumisen vaikutus	26 992	0	1 986	21 052	16 444	4 399	604	1 705	73 182
Arvonlennustappio				-176		-86			-262
31.12.2019	-10 973	-1 892	-6 417	-26 843	-33 397	-3 596	-919	-18 535	-102 576
Kirjanpitoarvo:									
1.1.2018	145 583	27 608	0	4 128	19 343	482	23	8 576	205 744
31.12.2018	293 010	27 608	0	32 384	16 625	1 119	1 092	6 701	381 219
31.12.2019	118 073	27 608	0	6 052	14 309	464	0	5 433	171 940

Liikearvon ja aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo laski 209,3 miljoonaa euroa 381,2 miljoonasta eurosta 171,9 miljoonaan euroon vuonna 2019. Kirjanpitoarvon lasku johtui pääosin jakautumisen vaikutuksesta [203,1

miljoonaa euroa) ja vuosittaisista poistoista (6,6 miljoonaa euroa). Kurssierot alensivat kirjanpitoarvoa 1,3 miljoonaa euroa.

6. LIIKEARVON JA MUIDEN TALOUDELLISELTA VAIKUTUSAJALTAAN RAJOITTAMATTOMIEN AINEETTOMIEN HYÖDYKKEIDEN ARVONALENNUSTESTAUS

Liikearvo ja määrittelemättömän taloudellisen pitoajan omaavat aineettomat hyödykkeet on allukoitu arvonalennustestausta varten uusille rahavirtaa tuottaville yksiköille. Konsernin rahavirtaa tuottava yksikkö on segmentti. Cramo-brändi on konsernin yhteinen omaisuus, joka

testausta varten kohdistetaan vuosittain rahavirtaa tuottaville yksiköille liikevaihdon suhteessa. Liikevaihdon arvioidaan parhaiten kuvastavan brändin tuottamia vastaisia rahavirtoja.

Liikearvo ja Cramo-brändi on kohdistettu rahavirtaa tuottaville yksiköille seuraavasti::

1 000 €	2019		EUR 1,000	2018	
	Liikearvo	Cramo brändi		Liikearvo	Cramo brändi
Skandinavia	76 462	15 796	Kone- ja laitevuokraus Skandinavia	79 895	14 057
Suomi ja Itä-Eurooppa	30 101	5 991	Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa	30 068	5 452
Keski-Eurooppa	9 144	5 821	Kone- ja laitevuokraus Keski-Eurooppa	9 481	3 185
Yhteensä	115 707	27 608	Siirtokelpoiset tilat	173 890	4 914
			Yhteensä	293 334	27 608

Arvonalentumistestauksen periaatteet

Liikearvo testataan arvonalentumisen osalta vuosittain tai useammin mikäli on viitteitä mahdollisesta arvonalentumisesta. Konsernitasoinen arvonalentumistestaus on tehty joulukuussa 2019, jolloin testattiin konsernin tase per 31.10.2019. Liikearvon arvonalentumistestauksessa rahavirtaa tuottavan yksikön varoja verrataan kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Liiketoiminnasta kerrytettävissä oleva rahamäärä on arvonalentumistestauksessa määritetty käyttöarvon avulla, joka arvioidaan diskontatun rahavirtamallin avulla. Laskelmien pohjana olevat rahavirtaennusteet perustuvat

johton hyväksymään seuraavan vuoden budjettiin ja sitä seuraavien neljän vuoden ennusteisiin. Rahavirtaennusteet, jotka kattavat yhteensä viiden vuoden jakson, perustuvat kokemukseen ja tulevaisuuden ennustettuihin markkinakehityksiin. Ennusteet ovat yhdenmukaisia ulkoisten tietolähteiden kanssa siltä osin, kun ennusteita on saatavilla. Johto on hyväksynyt suunnitelmat, joihin arvonalentumistestaukset perustuvat. Käyttöoikeusomaisuus erät IFRS16:n mukaisesti sisältyvät rahavirtaa tuottavien yksiköiden testattuihin varoihin. Myös diskontattu rahavirta heijastaa muutosta tuloslaskelman erien välillä leasingkuluista ja poistoihin ja korkoihin.

Vuosien 2019 ja 2018 arvonalennustestien keskeiset oletukset esitetään alla olevissa kahdessa taulukossa.

2019	EBITA-%	Kasvutekijä 1-5 vuotta, %	Kasvutekijä 5 vuoden jälkeen, %	Diskontto-korko ennen veroja, %	Diskontto-korko verojen jälkeen, %
Skandinavia	12,4-17,5	-0,1	1,0	6,38	5,25
Suomi ja Itä-Eurooppa	10,5-12,9	-0,4	1,0	7,12	5,82
Keski-Eurooppa	-12,0-8,0	0,4	1,0	6,5	5,4

2018	EBITA-%	Kasvutekijä 1-5 vuotta, %	Kasvutekijä 5 vuoden jälkeen, %	Diskontto-korko ennen veroja, %	Diskontto-korko verojen jälkeen, %
Kone- ja laitevuokraus Skandinavia	16,7-21,0	1,4	1,0	8,2	6,6
Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa	12,7-14,3	1,7	1,0	8,7	7,1
Kone- ja laitevuokraus Keski-Eurooppa	6,2-12,5	2,8	1,0	9,5	7,3
Siirtokelpoiset tilat	22,7-23,2	0,3	1,0	7,8	6,4

Konsernin kannattavuustaso vuonna 2019 oli haastava. Kassavirtayksikkökohtaiset erot olivat kuitenkin merkittäviä. Kannattavuusoletukset jäännösarvolaskelmissa perustuvat pääosin historiallisesti saavutettuihin maltillisiin kannattavuustasoihin.

Kasvutekijä 1-5 vuoden ennustejaksolla

Tulevaisuuden kasvuennusteet perustuvat pääosin maltillisiin käyttöasteisiin ja hintojen nousuun. Kasvuinvestoinnit ja niiden vaikutukset on jätetty laskelmista pois. Tulevaisuuden ennusteissa koko konsernin liikevaihdon ennustetaan laskevan ajanjaksolla 2020-2024 keskimäärin 0,03 prosenttia vuodessa. Kone- ja laitevuokraus Skandinavia - segmentissä kasvun oletetaan olevan keskimäärin -0,1% ennusteperiodilla, Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä -Eurooppaa segmentissä kasvun oletetaan olevan puolestaan -0,4% ennusteperiodilla, Kone- ja laitevuokraus Keski-Euroopassa 5 vuoden periodin kasvuksi oletetaan 0,4%.

Kasvutekijä viiden vuoden jälkeen

Viiden vuoden ennusteperiodin jälkeinen kasvuennuste on yksi prosentti vuodessa, mikä vastaa maltillista pitkän aikavälin inflaatiotasoa.

Diskonttokorko

Tulevaisuuden rahavirrat diskontataan nykyhetken rahavirtayksikkökohtaisella diskonttokorolla. Cramo-konsernin painotettu keskimääräinen pääomakustannus (Weighted Average Cost of Capital, WACC) muodostaa perustan diskonttokorolle. Pääomakustannus sisältää oletukset pääomarakenteesta, riskittömästä korkotasosta, riskipreemiosta, vieraan ja oman pääoman kustannuksesta sekä oman pääoman betasta. Rahavirtayksikkökohtaisia diskonttokorkoja määritettäessä painotettua keskimääräistä pääomakustannusta korotetaan yksikkökohtaisesti määriteltävällä markkinariskitekijällä, joka sisältää arvion kuhunkin rahavirtaa tuottavaan yksikköön kohdistuvasta maa-, valuutta- ja hintariskistä.

Diskonttokorot (WACC) ovat laskeneet huomattavasti vuodesta 2018 vuoteen 2019, johtuen pudotuksesta sekä vieraan että oman pääoman kustannuksessa. Myös IFRS 16:n implementoinnilla oli vaikutusta pääomarakenteeseen kun oman pääoman suhde heikkeni johtuen vuokravelkojen kirjaamisesta taseelle. Riskitön korkotaso putosi korkomarkkinoilla, mikä selittää huomattavan pudotuksen vieraan pääoman kustannuksen pudotuksesta edelliseen vuoteen nähden. Oman pääoman kustannus putosi johtuen pääosin pudotuksesta oman pääoman betassa.

Keskeisten muuttujien herkkyyshanalyysi

Alla olevat arvot kuvaavat ne maksimimuutokset keskeisten oletusten osalta kunkin oletuksen osalta erikseen, jonka jälkeen rahavirtaa tuottavan yksikön kirjanpitoarvo vastaa sen kerrytettävissä olevaa rahamäärää.

Herkkyyshanalyysissä kutakin tekijää on muutettu kerrallaan pitäen muut tekijät ennallaan.

2019	EBITA- marginaali Max.muutos %-yksikköä	Kasvutekijä 1-5 vuotta Max. muutos %-yksikköä	Kasvutekijä 5 vuoden jälkeen Max. muutos %-yksikköä	Diskonttokorko Max. muutos %-yksikköä	Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjan- pitoarvon, miljoonaa euroa	Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjan- pitoarvon, %-yksikköä
Skandinavia	-10,1	-18,5	-12,3	6,59	605	>100
Suomi ja Itä-Eurooppa	-1,6	-3,6	-1,2	0,87	37	10-20
Keski-Eurooppa	-0,30	-1,00	-0,30	0,20	7	0-10

2018	EBITA- marginaali Max.muutos %-yksikköä	Kasvutekijä 1-5 vuotta Max. muutos %-yksikköä	Kasvutekijä 5 vuoden jälkeen Max. muutos %-yksikköä	Diskonttokorko Max. muutos %-yksikköä	Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjan- pitoarvon, miljoonaa euroa	Määrä, jolla kerrytettävissä oleva rahamäärä ylittää kirjan- pitoarvon, %-yksikköä
Kone- ja laitevuokraus Skandinavia	-12,9	-21,4	-32,8	10,7	674	>100
Kone- ja laitevuokraus Suomi ja Itä-Eurooppa	-4,5	-9,3	-5,5	3,3	86	40-60
Kone- ja laitevuokraus Keski- Eurooppa	-2,5	-5,4	-2,6	1,8	36	20-40
Siirtokelpoiset tilat	-4,4	-5,2	-1,8	1,3	138	20-40

7. LIIKETOIMINTAHANKINNAT

Hankinnat

2019

Vuonna 2019 ei ollut yrityshankintoja.

2018

Cramo toteutti kaksi yrityshankintaa vuonna 2018.

KBS Infra GmbH

Cramo allekirjoitti sopimuksen tammikuussa 2018 KBS Infra GmbH:n ja sen tytäryhtiöiden koko osakekannan ostosta. Hankinta saatiin päätökseen 28.2.2018. Hankintahinnan käteisvastike oli 19,0 miljoonaa euroa sisältäen jälkikäteisen oikaisun perustuen käyttöpääoman tasoon muiden tekijöiden ohella hankitun liiketoiminnan kaupan toteutumishetkellä. Käteisvastikkeen lisäksi kokonaisvastike sisältää ehdollisen vastikkeen, joka on arvoitettu 5,0 miljoonaa euroon hankintapäivälle. Aineettomissa hyödykkeissä on identifioitu yrityshankinnan yhteydessä asiakassuhteita ja kilpailukieltosopimuksia, ja loput on kirjattu liikearvoon. Taulukossa esitetään KBS Infra GmbH:n lopullinen hankintamenolaskelma, siitä aiheutuva kokonaisvastike sekä hankittujen varojen ja velkojen käyvät arvot hankintapäivänä.

Saksalainen KBS Infra on johtava työmaalogistiikkayritys. Yrityksen pääkonttori sijaitsee Mainzissa, Frankfurt am Mainin lähellä. KBS Infra GmbH toimii maanlaajuisesti neljän toimipisteensä kautta. Hankitut liiketoiminnot tuottivat 32 miljoonan euron liikevaihdon ja 3 miljoonan euron liikevoiton konsernille ajanjaksolla 1.3. - 31.12.2018. Konsernin liikevaihto olisi ollut 5 miljoonaa euroa suurempi ja liikevoitto olisi ollut hieman suurempi, jos yritysosto olisi toteutettu 1.1.2018. Nämä luvut on laskettu käyttäen KBS-konsernin tuloksia lisäen hankintamenolaskelmalta tulevien aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden käyvän arvon kohdistusten poistot ikään kuin yritysosto olisi toteutettu 1.1.2018. Olennaisia laskenta-periaate-eroja ei ole ollut.

1 000 €	2018
Luovutettu vastike	
Käteisvastike	19 027
Ehdollinen vastike	5 005
Vastike yhteensä	24 032

Hankituista varoista ja vastattavaksi otetuista veloista kirjatut määrät

YKSILÖITÄVISSÄ OLEVAT VARAT

Pitkäaikaiset varat

Aineettomat hyödykkeet (pl. liikearvo)

Asiakassuhteet	6 398
Kilpailukieltosopimukset	1 179
Muut aineettomat hyödykkeet	307
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	7 884

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Koneet ja kalusto	26 435
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	26 435

Pitkäaikaiset varat yhteensä

	34 319
--	--------

Lyhytaikaiset varat

Vaihto-omaisuus	547
Myyntisaamiset ja muut saamiset	14 645
Rahavarat	-32
Lyhytaikaiset varat yhteensä	15 160

YKSILÖITÄVISSÄ OLEVAT VARAT YHTEENSÄ

	49 479
--	--------

Vastattavaksi otettavat velat

Muut pitkäaikaiset velat	3 640
Pitkäaikaiset velat yhteensä	3 640

Lyhytaikaiset velat

Korolliset velat	20 585
Osto- ja muut velat	10 293
Lyhytaikaiset velat yhteensä	30 878

Velat yhteensä

	34 518
--	--------

Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä

	14 961
--	--------

Liikearvo

	9 071
--	-------

Nordic Modular Group AB

Cramo tiedotti 26.6.2018, että yhtiö on allekirjoittanut sopimuksen koko Nordic Modular Groupin ostosta Nalka Invest AB:n tytäryhtiö Strukturfonden HC11 AB:lta, sekä muilta vähemmistöosakkailta. Kaupan toteuttaminen edellytti Ruotsin kilpailuviranomaisen hyväksyntää, joka saatiin 4.10.2018. Cramo sai kaupan päätökseen lokakuun 2018 lopussa. Velaton kauppahinta oli noin 2,725 miljardia Ruotsin kruunua. Liikearvon ohella aineettomissa hyödykkeissä on identifioitu yrityshankinnan yhteydessä asiakassuhteita ja tavaramerkkejä. Taulukossa esitetään NMG-hankinnasta aiheutuva kokonaisvastike sekä hankittujen varojen ja velkojen käyvät arvot hankintapäivänä.

Vuonna 1956 perustettu Nordic Modular Group on tunnettu toimija siirtokelpoisten tilojen pohjoismaisilla markkinoilla. Yhtiön päämarkkina-alue on Ruotsi, mutta sillä on toimintaa myös Norjassa, Tanskassa ja Suomessa. Yhtiöllä on noin 230 työntekijää ja sen liikevaihto vuonna 2017 vahvistetun tilinpäätöksen mukaan oli 779 miljoonaa Ruotsin kruunua ja EBITA 160 miljoonaa kruunua. Nordic Modular Group palvelee tällä hetkellä kuntia, maakuntia sekä yksityisiä yrityksiä keskittyen ensisijaisesti kouluihin, päiväkoteihin, hoivakotiratkaisuihin ja toimistoihin. Yhtiö suunnittelee, valmistaa, myy ja vuokraa uudelleensijoitettavia rakennuksia kolmen tytäryhtiönsä Temporent AB:n, Nordic Modular Leasing AB:n ja Flexator AB:n kautta. Temporent vuokraa moduuliratkaisuja ja sen kalusto koostuu noin 6 500 moduulista. Yhtiön asiakaskunta on pääosin kuntia ja suuria yksityisiä yrityksiä. Nordic Modular Leasing vuokraa moduuliyksiköitä pääasiassa pitkäaikaisilla sopimuksilla. Flexator suunnittelee, valmistaa ja myy standardoituihin rakennusjärjestelmiin perustuvia siirtokelpoisia rakennuksia aina työmaatoista laadukkaisiin tilaratkaisuihin.

1 000 €	2018
Luovutettu vastike	
Käteisvastike	108 523
Vaihtovelkakirjasopimus	52 877
Osakaslainojen takaisinmaksu	32 574
Vastike yhteensä	193 974

Hankituista varoista ja vastattavaksi otetuista veloista kirjatut määrät

YKSILÖITÄVISSÄ OLEVAT VARAT

Pitkäaikaiset varat

Aineettomat hyödykkeet (pl. liikearvo)	
Asiakassuhteet	23 285
Brändit	2 744
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	26 029

Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Koneet ja kalusto	98 557
Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet yhteensä	98 557

Muut pitkäaikaiset varat

Osuudet yhteisyrityksissä	1 236
Laskennalliset verosaamiset	2 133
Lainasaamiset	221
Rahoitusleasingisaamiset ja muut saamiset	5 662
Muut pitkäaikaiset varat yhteensä	9 252
Pitkäaikaiset varat yhteensä	133 838

Lyhytaikaiset varat

Vaihto-omaisuus	3 497
Rahoitusleasingisaamiset	4 816
Myyntisaamiset ja muut saamiset	19 646
Verosaamiset	421
Rahavarat	2 007
Lyhytaikaiset varat yhteensä	30 387

YKSILÖITÄVISSÄ OLEVAT VARAT YHTEENSÄ 164 225

Vastattavaksi otettavat velat

Korolliset velat	65 826
Laskennalliset verovelat	18 661
Muut pitkäaikaiset velat	1 340
Pitkäaikaiset velat yhteensä	85 828

Lyhytaikaiset velat

Osto- ja muut velat	22 997
Verovelat	1 064
Varaukset	205
Lyhytaikaiset velat yhteensä	24 266

Velat yhteensä 110 094

Yksilöitävissä oleva nettovarallisuus yhteensä 54 131

Liikearvo 139 843

Hankitut liiketoiminnot tuottivat 13 miljoonan euron liikevaihdon ja 2 miljoonan euron liikevoiton konsernille ajanjaksolla 1.11. - 31.12.2018.

Konsernin liikevaihto olisi ollut 71 miljoonaa euroa ja liikevoitto 13 miljoonaa euroa suurempi, jos yritysosto olisi toteutettu 1.1.2018.

Nämä luvut on laskettu käyttäen Nordic Modular-konsernin tuloksia oikaisten ne kuitenkin niillä laskentaperiaate-eroilla, joita Cramolla ja Nordic Modular-konsernilla on, sekä lisäten hankintamenolaskelmalta tulevien aineellisen ja aineettoman käyttöomaisuuden käyvän arvon kohdistusten poistot ikään kuin yritysosto olisi toteutettu 1.1.2018.

Hankintameno ja rahana maksettu osuus

Hankintameno maksettiin käteisenä ja rahoitettiin sekä vaihtovelkakirjalainasopimuksella että pankkirahoituksella.

Hankintahinnasta 52,9 miljoonaa euroa (550 miljoonaa Ruotsin kruunua) suoritettiin solmimalla vaihtovelkakirjalainasopimus, jonka mukaan myyjäosapuolet voivat Cramon harkinnalla merkitä osakkeita yhdistetyssä Nordic Modular-konsernin ja Cramo Adapteon liiketoimintakokonaisuudessa. Jos yhdistetty liiketoimintakokonaisuus ei olisi irtautunut sovitusti, Cramon olisi tullut maksaa vaihtovelkakirjalainaa käteisenä. Jos vaihtovelkakirjalainan haltija kieltäytyy yhdistetystä liiketoimintakokonaisuudesta tarjottavista osakkeista, se saa sovitusti vähennetyn määrän vaihtovelkakirjalainasta. Ehdollisen vähennyksen vaihtovelkakirjalainasta, 4,8 miljoonaa euroa (50,0 miljoonaa Ruotsin kruunua), on katsottu olevan IFRS säännösten tarkoittamaa ehdollista hankintahintaa. Ehdollinen hankintahinta on kirjattu kokonaisuudessaan ja Cramo on suorittanut koko vaihtovelkakirjalainan määrän 52,9 miljoonaa euroa.

Cramo sopi ehdollisesta kauppahinnan oikaisusta määrältään enintään 8,7 miljoonaa euroa (90,0 miljoonaa Ruotsin kruunua), joka toteutuisi jos Nordic Modular-konserni tai Nordic Modular-konsernin ja Cramo Adapteon yhdistetty liiketoimintakokonaisuus myytäisiin 18 kuukauden kuluessa transaktiopäivästä ja tietyt muut ehdot täytyisivät. Cramo odotti, että tällä ehdollisella hankintahinnalla ei ole arvoa.

Alla oleva taulukko kuvastaa hankintahinnan yksityiskohtia sekä kassavirtoja Nordic Modular-konsernin hankintaan liittyen.

1 000 €	
Käteisvastike ¹	141 097
Vaihtovelkakirjalainasopimus	52 877
Hankintahinta yhteensä	193 974
Vaihtovelkakirjalainasopimus	-52 877
Hankitut rahavarat	-2 007
Hankintahintaan liittyvä pidätetty käteisosuus	-257
Oikaisu kauppahintaan	-504
Nettokassavirta - investoinnit	138 330

1 Sisältäen osakaslainojen takaisinmaksun

Käteisvastike rahoitettiin pankkirahoituksella, jota käytettiin myös Nordic Modular-konsernin pankkilainojen uudelleenrahoitukseen. Kassavirrat liittyen yritysoston rahoitukseen ja Nordic Modular-konsernin lainojen uudelleenrahoitukseen on esitetty rahoituksen nettoraahavirralla konsernin rahavirtalaskelmalla.

Hankintahinta riippui osakehankintasopimuksen mukaisten laskelmien valmistumisesta.

Hankittujen myyntisaamisten käypä arvo oli 10,5 miljoonaa euroa ja hankittujen rahoitusleasing-saamisten 11,4 miljoonaa euroa. Myyntisaamisten bruttomäärä oli 10,5 miljoonaa euroa, josta 48 tuhatta euroa odotettiin olevan epävarmoja. Rahoitusleasing-saamisten odotettiin olevan varmoja kokonaisuudessaan.

Alustava jäljelle jäävä liikearvo oli määrältään 139,8 miljoonaa euroa. Liikearvo koostuu työvoimasta, synergioista ja vahvasta markkina-asemasta Ruotsissa. Liikearvon odotetaan olevan kokonaisuudessaan verovähennyskelvoton.

Yritysostoon liittyvät kulut 1,8 miljoonaa euroa sisältyivät Liiketoiminnan muihin kuluihin konsernin tuloslaskelmalla ja liiketoiminnan nettoraahavirralla konsernin rahavirtalaskelmalla.

Myynnit

Vuonna 2019 ja 2018 ei ollut yritysmyyntejä.

8. YHTEISYRITYKSET

Täsmäytyslaskelma

1 000 € Yhteenveto	Fortrent		Ungabostäder Haninge AB		Yhteensä	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Kirjanpitoarvo 1.1.	9 135	11 658		747	9 135	12 405
Tilikauden tulos	362	1 032		-13	362	1 019
Muut laajan tuloksen erät	6 530	-3 555			6 530	-3 555
Kirjanpitoarvo 31.12.	16 026	9 135		734	16 026	9 869
Konsernin osuus yhteisyrityksestä (50 %)	8 013	4 567		370	8 013	4 938
Transaktiokustannukset	1 091	1 091			1 091	1 091
Investoinnin kirjanpitoarvo	9 104	5 653		370	9 104	6 024

Fortrent on Venäjällä ja Ukrainassa toimiva rakennuskoneiden- ja laitteiden vuokrausyritys. Yhtiön omistajuus ja hallinta on jaettu Cramon ja Ramirentin kesken tasan 50/50. Ungabostäder Haninge AB on ruotsalainen yritys, josta Adapteo omistaa 50 prosenttia. Ungabostäder on jakautumisen seurauksena siirtynyt Adapteo Oyj:lle ja Cramo esittää Ungabostäderin luvut ainoastaan vertailuvuoden osalta. Cramo esittää osuutensa yhteisyrityksien tuloksesta konsernin tuloslaskelmassa liikevoiton (EBIT) yläpuolella. pääomaosuusmenetelmällä.

Cramo ja Ramirent ovat myöntäneet yhteisyritykselle lainan, josta tilikauden 2019 lopussa on jäljellä 9,5 miljoonaa euroa. Tilikaudella 2019

Fortrent on lyhentänyt lainoja 7,9 (2,9) miljoonalla eurolla.

Fortrentin Ukrainan liiketoiminnot lopetettiin vuoden 2019 aikana. Uudelleenorganisointikustannukset olivat noin 0,5 miljoonaa euroa josta Cramon osuus oli noin 0,3 miljoonaa euroa.

Fortrentin yhteisyritysosuuteen liittyen omassa pääomassa on nettoinvestoinneista aiheutuvia muuntoeroja yhteensä -16,1 miljoonaa euroa 31.12.2019 (Cramon osuus). Tämä koostuu -8,5 miljoonan euron osuudesta omasta pääomasta ja -7,6 miljoonan euron osuudesta lainojen uudelleenluokittelusta nettoinvestointiin.

1 000 € Taseen yhteenveto	Fortrent		Ungabostäder Haninge AB	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset varat				
Rahavarat	678	387		162
Muut lyhytaikaiset varat pois lukien rahavarat	5 086	4 758		77
Lyhytaikaiset varat yhteensä	5 763	5 145		239
Lyhytaikaiset velat				
Muut lyhytaikaiset velat	2 687	4 369		736
Lyhytaikaiset velat yhteensä	2 687	4 369		736
Pitkäaikaiset varat				
Liikearvo	4 983	4 373		
Yrityshankintaan liittyvät aineettomat hyödykkeet	2 187	2 548		
Muut pitkäaikaiset varat	18 532	19 945		3 106
Laskennalliset verosaamiset	702	1 161		
Pitkäaikaiset varat yhteensä	26 404	28 027		3 106
Korolliset velat				
Korolliset velat	11 322	17 387		1 875
Laskennalliset verovelat	2 131	2 281		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	13 454	19 668		1 875
Nettovarallisuus	16 026	9 135		734

Fortrentillä on vastuusitoumuksia 0,0 (0,1) milj. euroa.

1 000 € Laajan tuloslaskelman yhteenveto	Fortrent	
	2019	2018
Liikevaihto	30 098	29 889
Materiaalit ja palvelut	-9 263	-9 103
Muut kulut	-9 352	-11 246
Poistot ja arvonalentumiset käyttöömaisuudesta	-6 196	-6 140
EBITA-liikevoitto	5 287	3 400
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot ja arvonalentumiset	-690	-693
Korkokulut	-527	-497
Muut rahoituskulut	-2 812	-651
Voitto ennen varauksia ja veroja	1 258	1 559
Tuloverot	-896	-527
Tilikauden voitto	362	1 032
Muut laajan tuloksen erät	6 530	-3 555
Tilikauden laaja tulos	6 892	-2 523

9. LASKENNALLISET VEROT

Laskennalliset verosaamiset ja verovelat on esitetty taseessa seuraavasti:

1 000 €	2019	2018
Laskennalliset verosaamiset	6 840	14 525
Laskennalliset verovelat	50 885	99 919
Laskennalliset verovelat (netto)	44 045	85 394

Cramo Oyj jakautui 30.6.2019. Tilinpäätöspäivän 2019 luvut eivät täten sisällä jakautuneeseen siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyviä laskennallisia verovelkoja tai saamia, vertailuvuoden lukujen sisältäessä ne. Jakautumisvaikutus sisältää Adapteon osuuden 2019 tuloksesta.

Muutokset laskennallisissa verosaamisissa ja verovelloissa tilikauden aikana:

1 000 €	1.1.2019	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Jakautumisen vaikutus	Kurssierot	31.12.2019
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut tappiot	6 817	-2 692		-1 967	28	2 186
Korkotuottojen kahdenkertainen verotus ²	1 578	-702				876
Negatiivinen poistoero	1 857	-258		-1 141	3	461
Suojausrahaston arvostusero	1 409		-198			1 211
Johdannaisinstrumentit	199	-1				198
Sisäisen katteen eliminointi	1 293	-47		-1 246		0
Etuuspohjaiset eläkevelat	611	-20	18		-10	599
Muut väliaikaiset erot	761	737		7	-196	1 309
Yhteensä	14 525	-2 983	-180	-4 347	-175	6 840
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot	70 084	-1 592		-30 334	-559	37 599
Leasing	2 077	-384		-1 470	-6	217
Johdannaisinstrumentit	372	-67				305
Pitkäaikaisten varojen arvostaminen käypään arvoon hankituissa liiketoiminnoissa	26 040	-770		-13 792	-41	11 437
Jakamattomat voittovarot ¹	850	-100				750
Muut väliaikaiset erot	496	-794		1 046	-171	577
Yhteensä	99 919	-3 708		-44 550	-777	50 885
Laskennalliset verovelat (netto)	85 394	-724	180	-40 203	-602	44 045

Muutokset laskennallisissa verosaamisissa ja verovelloissa tilikauden aikana:

1 000 €	1.1.2018	Kirjattu tulos- vaikutteisesti	Kirjattu muihin laajan tuloksen eriin	Ostetut / myydyt liiketoiminnot	Kurssierot	31.12.2018
Laskennalliset verosaamiset						
Vahvistetut tappiot	6 920	-69			-34	6 817
Korkotuottojen kahdenkertainen verotus ²	1 578					1 578
Negatiivinen poistoero	855	-1 127		2 133	-4	1 857
Rahoitusleasing	95	-95				
Suojausrahaston arvostusero	1 563		-134			1 429
Johdannaisinstrumentit	350	-151				199
Sisäisen katteen eliminointi	547	746				1 293
Etuuspohjaiset eläkevelat	401	224	-14			611
Muut väliaikaiset erot	1 383	-618			-24	741
Yhteensä	13 692	-1 090	-148	2 133	-62	14 525
Laskennalliset verovelat						
Poistoerot	64 830	2 332		5 228	-2 305	70 084
Rahoitusleasing	3 624	-1 465			-82	2 077
Johdannaisinstrumentit	158	214				372
Pitkäaikaisten varojen arvostaminen käypään arvoon hankituissa liiketoiminnoissa	10 230	-2 715		18 643	-118	26 040
Jakamattomat voittovarot ¹	350	500				850
Muut väliaikaiset erot	629	204			-337	496
Yhteensä	79 821	-930		23 871	-2 842	99 919
Laskennalliset verovelat (netto)	66 129	160	148	21 738	-2 780	85 394

1 Viron jakamattomista voittovaroista on tilikaudesta 2013 lähtien kirjattu laskennallinen verovelka, joka vastaa puolta vuosittaisesta tuloksesta. Aikaisempien tilikausien jakamattomista voittovaroista ei ole kirjattu laskennallista verovelkaa, koska voitonjako on konsernin päättävällä, eikä verovaiikutuksen toteutumiseen johtava voitonjako ole todennäköinen lähitulevaisuudessa.

2 Cramo Oyj:n Suomen verohallinnolta saatujen jälkiverotuspäätösten mukaan yhtiön Belgian rahoitusyhtiön korkotuotot vuosilta 2009-2013 on verotettu osittain Suomessa. Cramo Oyj on valittanut Suomen hallinto-oikeuteen vuosia 2009-2012 koskevaan verotuspäätökseen liittyvästä noin miljoonan euron veronkorotuksesta. Vuonna 2017 Cramo Oyj täydensi valitusta Suomen hallinto-oikeuteen koskien vuosia 2011-2013. Valituksen täydennyksessä Cramo Oyj vaatii kumottavaksi korkotuottojen verotuksen Suomessa. Cramo Oyj on viennyt asian koskien vuosia 2009-2010 Belgian ja Suomen väliseen verosopimusmentelyyn (MAP-prosessi) siltä osin kuin Cramo on verotettu kahteen kertaan. Vuoden 2019 lopussa Cramo Oyj on vastaanottanut MAP-päätöksen asiaan, joka sisältää lievästi positiivisen lopputuleman yhtiölle. Tuottoihin, joihin kohdistuu kahdenkertainen verotus, on kirjattu jäljellä oleva 0,9 (1,6) miljoonan euron suuruinen laskennallinen verosaaminen viimeisimmän päätöksen mukaisesti. Sisältäen veron ja viivästyskorkeiden palautuksia, Cramo Oyj on kirjannut verosaamisen määrältään 1,6 miljoonaa euroa, aiheuttaen 0,9 miljoonan euron positiivisen vaikutuksen tuloslaskelmalle, joka on kirjattu 31.12.2019.

Laskennallinen verosaaminen on kirjattu tytäryhtiöiden verotappioista siihen määrään asti kuin on todennäköistä, että niitä voidaan hyödyntää tulevia verotettavia tuloja vastaan. Konsernitilinpäätöksessä on jätetty kirjaamatta laskennallista verosaamista 9.154 (11.500) tuhatta euroa tappiollisten konserniyhtiöiden verotappioista. Maat, joissa on kirjattu laskennallista verosaamista tappioista, ovat: Norja ja Liettua. Vastaavasti maat, joissa on kirjaamattomana laskennallista verosaamista tappioista, ovat: Saksa ja Suomi. Cramo Oyj on vastaanottanut Suomen verohallinnolta alustavan verotarkastuskertomuksen koskien tiettyjä vanhoja osingonmaksuja ja niihin liittyviä lähdeveroja, jotka se on arvioinut perusteettomiksi. Cramo ei ole kirjannut näistä verovelkoja.

Erittely muihin laajan tulokseen eriin liittyvistä veroista on esitetty liitetiedossa 29 Tuloverot.

10. RAHOITUSVAROJEN JA -VELKOJEN KÄYVÄT ARVOT

1 000 € 31.12.2019	Liite	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät	Jaksotettuun hankintameno- kirjatut erät	Suojauslas- kennan alaiset johdannaiset	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Korolliset saamiset	12		5 081		5 081	5 081	2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	12		2 460		2 460		
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Johdannaisinstrumentit	11	1 691			1 691	1 691	2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	12		89 634		89 634		
Rahavarat	14		7 257		7 257	7 257	2
Yhteensä		1 691	104 432		106 123		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	16		283 754		283 754	291 454	2
Johdannaisinstrumentit	11			6 053	6 053	6 053	2
Muut pitkäaikaiset velat	18		2 323		2 323		
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	16		99 414		99 414	99 414	2
Johdannaisinstrumentit	11	871		130	1 001	1 001	2
Ostovelat ja muut velat	19		66 974		66 974		
Yhteensä		871	452 466	6 183	459 519		

1 000 € 31.12.2018	Liite	Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat erät	Jaksotettuun hankintameno- kirjatut erät	Suojauslas- kennan alaiset johdannaiset	Kirjanpito- arvo	Käypä arvo	Käyvän arvon hierarkia
Pitkäaikaiset rahoitusvarat							
Korolliset saamiset	12		8 918		8 918	8 918	2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	12		8 111		8 111		
Lyhytaikaiset rahoitusvarat							
Johdannaisinstrumentit	11	1 894			1 894	1 894	2
Myyntisaamiset ja muut saamiset	12		150 183		150 183		
Rahavarat	14		6 391		6 391	6 391	2
Yhteensä		1 894	173 602		175 497		
Pitkäaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	16		598 603		598 603	609 594	2
Johdannaisinstrumentit	11			7 202	7 202	7 202	2
Muut pitkäaikaiset velat	18		1 632		1 632		
Lyhytaikaiset rahoitusvelat							
Korolliset velat	16		111 327		111 327	111 327	2
Johdannaisinstrumentit	11	407			407	407	2
Ostovelat ja muut velat	19		91 342		91 342		
Yhteensä		407	802 904	7 202	810 512		

Cramo Oyj jakautui 30.6.2019. Tilinpäätöspäivän 2019 luvut eivät täten sisällä jakautuneeseen siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyviä rahoitusvaroja ja -velkoja, vertailuvuoden lukujen sisältäessä ne.

Johdannaisinstrumentit

Valuuttatermiinien käyvät arvot määritetään käyttämällä tilinpäätöspäivän termiinikursseja vastaavan pituisille sopimuksille. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot on määritetty tulevien rahavirtojen nykyarvoon perustuvalla menetelmällä, jonka tukena ovat tilinpäätöspäivän markkinakorot. Jos käytetään vastapuolen hintanoteerausta, konserni laatii lisäksi oman tarkistuslaskelman yleisesti hyväksytyjä arvostusmenetelmiä käyttäen.

Korolliset saamiset ja velat

Saamisten ja lainojen käypä arvo pohjautuu diskontattuihin rahavirtoihin. Diskonttokorkona on käytetty korkoa, jolla konserni saisi vastaavaa uutta lainaa ulkopuolelta, tai tekisi uuden sijoituksen, tilinpäätöshetkellä. Kokonaiskorko muodostuu riskittömästä korosta ja yrityskohtaisesta riskipremiosta. Rahoitusleasingisopimusten käypä arvo on laskettu diskontaamalla tulevat rahavirrat korolla, joka peilaa vastaavien sopimusten korkoa.

Myynti- ja muut saamiset sekä osto- ja muut velat

Myynti- ja muiden saamisten sekä osto- ja muiden velkojen alkuperäinen kirjanpitoarvo vastaa niiden käypää arvoa, koska diskonttauksen vaikutus ei ole olennainen saamisten ja velkojen maturiteetti huomioon ottaen.

Käyvän arvon hierarkia käypään arvoon arvostetuista rahoitusvaroista ja -veloista

Käypään arvoon arvostettavat rahoitusinstrumentit jaotellaan seuraavan kolmitasoisien käyvänarvon hierarkian mukaisesti.

- Hierarkian tason 1 käyvät arvot perustuvat täysin samanlaisten omaisuususerien tai velkojen noteerattuihin (oikaisemattomiin) hintoihin toimivilla markkinoilla.
- Tason 2 instrumenttien käyvät arvot perustuvat merkittävältä osin muihin syöttötietoihin kuin tasoon 1 sisältyviin noteerattuihin hintoihin, mutta kuitenkin tietoihin, jotka kyseiselle omaisuususerälle tai velalle ovat todettavissa joko suoraan (ts. hintana) tai epäsuorasti (ts. hinnoista johdettuina).
- Tason 3 instrumenttien käyvät arvot puolestaan perustuvat omaisuususerästä tai velkaa koskeviin syöttötietoihin, jotka eivät perustu todettavissa olevaan markkinatietoon (ei todettavissa olevat syöttötiedot), vaan merkittävältä osin johdon arvioihin ja niiden käyttöön yleisesti hyväksytyissä arvostusmalleissa.

11. RAHOITUSRISKIEN HALLINTA

Konserni altistuu liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille: markkina- riskille (sisältäen valuuttariskin ja rahavirran korkoriskin), luottoriskille ja likviditeettiriskille. Konsernin riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen, rahavirtoihin ja taseeseen sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Konserni käyttää johdannaisinstrumentteja tiettyjen riskipositioidensa suojaamiseen.

Riskienhallinnan toteutuksesta vastaa konsernin keskitetty rahoitustoiminto. Konsernin rahoitustoiminto tunnistaa, arvioi ja suojaa rahoitusriskejä tiiviissä yhteistyössä operatiivisten yksiköiden kanssa hallituksen hyväksymän rahoituspolitiikan mukaisesti. Rahoitustoiminnon tavoitteena on varmistaa, että yhtiöllä on riittävästi varoja harjoittaa liiketoimintaa kaikkina aikoina ilman rajoitteita, tuottaa tarpeellisia rahoituspalveluja liiketoimintayksiköille, minimoida rahoituskustannukset, hallita rahoitusriskejä (valuutta-, korko-, maksuvalmius- ja jälleerahoitusriskit, luottoriskit sekä operatiiviset riskit) sekä tuottaa johdolle säännöllisesti informaatiota konsernin ja sen liiketoimintayksiköiden rahoituksellisesta tilanteesta ja riskeistä. Lisäksi konsernin rahoitustoiminto seuraa aktiivisesti konsernin taloudellisten kovenanttien toteuma-arvoja sekä ennakoii rahoituksellista liikkumavaraa suhteessa kovenanttien maksimiarvoihin osana konsernin liiketoiminnan suunnittelua.

Jakaantumisen yhteydessä toteutuneen siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyvien rahoitusvarojen ja -velkojen sekä riskipositioiden siirrolla oli huomattava vaikutus Cramon rahoitusasemaan ja riskipositioihin.

Tässä liitetiedossa esitettävät vertailuluvut ovat ajalta ennen jakautumista ja sisältävät siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyvät rahoitusvarat ja -velat sekä riskipositiot, eivätkä siten kuvaa jatkuvien liiketoimintojen rahoitus- tai riskiasemaa.

MARKKINARISKI

Korkoriski

Markkinakorkojen muutoksilla on vaikutusta konsernin nettokorkoihin sekä korollisten saamisten ja velkojen sekä johdannaissojien käyppiin arvoihin. Korkoriskin hallinnan tavoitteena on pienentää korkojen muutoksen vaikutusta tuloslaskelmaan, taseeseen ja kassavirtaan ottaen myös huomioon nettovelkaposition markkina-arvon.

Jakaantumisen yhteydessä toteutuneen siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyvien rahoitusvarojen ja -velkojen sekä riskipositioiden siirrolla oli huomattava vaikutus Cramon korkorisktiin. Kiinteäkorkoisen rahoituksen osuus nousi huomattavasti, koska jakautumisen yhteydessä siirtyi vaihtuvakorkoisia lainoja, mutta ei korkosuojausjauksia.

M€	2019				2018			
	Tuloslaskelma		Muut laajan tuloksen erät		Tuloslaskelma		Muut laajan tuloksen erät	
	+ 1%	- 1%	+ 1%	- 1%	+ 1%	- 1%	+ 1%	- 1%
Korkotason muutoksen vaikutus								
Korolliset velat ja saamiset	-0,6				-2,5			
Suojauslaskennan alaiset korkojohdannaiset	1,0	-1,0	3,9	-3,9	1,0	-1,0	3,9	-3,9
Yhteensä	0,3	-1,0	3,9	-3,9	-1,5	-1,0	3,9	-3,9

Valuuttariski

Konserni toimii kansainvälisesti ja on siten altistunut valuuttakurssivaihteluista aiheutuville riskeille. Konsernin merkittävimmät valuuttapositiot muodostuvat Ruotsin kruunu ja Norjan kruunu -määräisistä eristä. Valuuttakurssiriski syntyy pääasiassa nettosijoituksista ulkomaisiin tytäryhtiöihin (muuntoeroriski) sekä taseen valuuttamääräisistä eristä.

Jakaantumisen yhteydessä toteutuneen siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyvien rahoitusvarojen ja -velkojen sekä riskipositioiden siirrolla oli huomattava vaikutus Cramon rahoitusasemaan ja riskipositioihin.

Cramon Ruotsin kruunu- ja Norjan kruunu- positiot pienenevät, kun taas Tanskan kruunu positio siirtyi kokonaisuudessaan Adaptoelle.

Konsernin sisäisen rahoituksen sekä taseen valuuttamääräisistä eristä syntyvä valuuttakurssiriski suojataan ensisijaisesti valuuttatermiineillä, joiden erääntyminen on esitetty tämän liitetiedon taulukoissa. Näihin johdan-

Oheisessa taulukossa on esitetty konsernin avoin positio sekä herkkyysohjauksen mukaiset vaikutukset konsernin omaan pääomaan. Herkkyysohjauksen perustuu euron 10 prosentin muutokseen konsernin kaikkia toimintavaltuutuksia vastaan.

1 000 €	31.12.2019		31.12.2018	
	Nettoinvestointi	Herkkyysohjauksen vaikutus	Nettoinvestointi	Herkkyysohjauksen vaikutus
Muuntoeroriski ja suojaukset				
SEK	318 077	-/+ 31 808	616 499	-/+ 61 650
DKK			26 718	-/+ 2 672
NOK	46 904	-/+ 4 690	49 106	-/+ 4 911
Muut valuutat	35 397	-/+ 3 540	32 171	-/+ 3 217
Yhteensä	400 378	-/+ 40 038	724 493	-/+ 72 449

Vuosina 2019 ja 2018 Cramo ei ole suojannut tytäryhtiöihin tehtyjä nettoinvestointeja.

Tilikaudella 2019 muun kuin euromääräisten nettoinvestointien muuntoeroja kertyi Ruotsin kruunumääräisistä nettoinvestoinneista -6,5 [-16,8] miljoonaa euroa, Tanskan kruunumääräisistä 0,0 (0,0) miljoonaa euroa, Norjan

Konsernin korkoriski liittyy ensisijaisesti pitkäaikaiseen lainasalkkuun. Konserni on pääasiallisesti altistunut korkojen rahavirtariskille, joka syntyy vaihtuvakorkoisista veloista. Tätä tasapainottaa osaltaan kiinteäkorkoiset joukkovelkakirjalainat. Tilinpäätöspäivänä 95,8 (47,0) prosenttia korollisista veloista on johdannaisten vaikutus mukaan lukien kiinteäkorkoista. Tilikausien 2019 ja 2018 aikana konsernin lainat ovat olleet pääosin EUR-määräisiä.

Rahoitussalkun korkosidonnaisuusaika oli 2,2 (1,5) vuotta. Jakautuminen vaikutti sekä kiinteäkorkoisen velan määrään että korkosidonnaisuusaikaan, mutta molemmat tunnusluvut ovat hallituksen asettamien rajojen puitteissa. Konserni hallinnoi korkojen rahavirtariskiä käyttämällä koronvaihtosopimuksia rahoituspolitiikan puitteissa. Koronvaihtosopimuksia käyttämällä saadaan tavoitteen mukaisesti vaihtuvakorkoinen laina vaihdettua kiinteäkorkoiseksi. Koronvaihtosopimusten nimellisarvo 31.12.2019 oli 130,0 (130,0) miljoonaa euroa. Kaikkiin koronvaihtosopimuksiin sovellettiin IFRS 9 mukaisista suojauslaskentaa. Koronvaihtosopimuksilla suojataan muuttuvakorkoisen velan aiheuttamalta kassavirtojen muutoksilta ja vaikutuksilta tulokseen. Kaikki suojauslaskennan alaiset suojaukset ovat kassavirtasuojauksia ja muuttuvakorkoisten velkojen ja koronvaihtosopimusten välinen taloudellinen suhde perustuu sopimusehtojen ja koronmääräytymisen samankaltaisuuteen. Suojauksessa voi esiintyä tehottomuutta, jos kassavirtojen toteutumisajankohdassa on eroja, jos vastapuolen riski muuttuu merkittävästi tai jos kokonaisuudessaan tai suojattavan velan markkina-arvo muuttuu. Korkojohdannaisen erääntymisaikataulu sekä keskiporkko on esitetty talulukossa korkojohdannaisia koskevassa kappaleessa.

IFRS 7 -standardin mukaisen herkkyysohjauksen perusteella, jos konsernin euromääräisten lainojen korkotaso 31.12.2019 olisi muiden muututtujen pysyessä paikallaan ollut yhden prosenttiyksikön verran korkeampi/matalampi, olisi vaikutus konsernin tulokseen ennen veroja ollut 0,3/-1,0 (-1,5/-1,0) miljoonaa euroa, johtuen vaihtuvakorkoisten lainojen ja korkosuojausten korkovirtojen muutoksesta. Korkotason muutoksen vaikutus muihin laajan tuloksen eriin olisi ollut +3,9/-3,9 (+3,9/-3,9) miljoonaa euroa johtuen suojauslaskennan alaisen korkosuojausten markkina-arvon muutoksesta. Herkkyysohjauksen esitetään seuraavassa taulukossa. Laskentamenetelmää on muutettu vuodesta 2018 niin, että negatiivinen korkoympäristö otetaan paremmin huomioon. Vuoden 2018 vertailuluvut on sen vuoksi laskettu uudelleen uudella menetelmällä vuonna 2019.

naisiin ei sovellettu tilikaudella suojauslaskentaa, vaan käyvän arvon muutos kirjattiin tulospäätöksi.

Konserniyhtiöiden myynti tapahtuu kunkin yksikön toimintavaltuutassa eikä konserni tältä osin altistu merkittäville valuuttakurssiriskeille. Konsernin ostot tapahtuvat sekä euroissa että paikallisissa valuutoissa. Ostosta aiheutuva valuuttakurssiriski katsotaan tuloksen kannalta niin vähäiseksi, että rahoituspolitiikan mukaisesti tulevia ostoja ei suojata.

IFRS 7 -standardin edellyttämä herkkyysohjauksen havainnollistaa konsernin tuloksen ja oman pääoman herkkyyttä valuuttakurssien muutokselle. Konsernin valuuttakurssimuutoksille avoin europositio muita toiminnallisia valuuttoja kohtaan syntyy ostoveljoista, muissa kuin paikallisvaluutoissa olevista leasingvastuista sekä konserniorjoituksen avoimesta positioista.

kruunumääräisistä 0,4 [-0,5] miljoonaa euroa ja muun valuutan määräisistä yhteensä 0,5 [-0,6] miljoonaa euroa. Näiden lisäksi yhteisyritys Fortrentin kautta tulevaa muuntoeroa kertyi 3,3 [-1,8] miljoonaa euroa. Kumulatiivisesti muihin laajan tuloksen eriin on kirjattu kaikista yhteensä -73,1 [-67,4] miljoonaa euroa.

1 000 € Transaktioriski ja suojaukset	31.12. 2019				31.12.2018			
	Transaktiopoistio	Suojaukset	Avoin positio	Herkkyys	Transaktiopoistio	Suojaukset	Avoin positio	Herkkyys
SEK	-73 817	65 724	-8 093	-/+ 809	2 098	-1 755	343	-/+ 34
DKK					18 354	-17 350	1 004	-/+ 100
NOK	25 838	-23 674	2 164	-/+ 216	35 510	-33 373	2 138	-/+ 214
Muut valuutat	15 201	-14 169	1 032	-/+ 103	11 218	-11 032	185	-/+ 19
Yhteensä	-32 778	27 882	-4 897	-/+ 490	67 180	-63 510	3 670	-/+ 367

Hintariski

Konsernilla on vähäinen määrä noteeraamattomia osakkeita, jotka eivät muodosta merkittävää hintariskiä. Konserni ei ole altistunut hyödykeriskeille.

JOHDANNAISSOPIMUKSET

1 000 € Johdannaissopimusten käyvät arvot	31.12. 2019				31.12.2018			
	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo	Nimellisarvo	Positiivinen käypä arvo	Negatiivinen käypä arvo	Netto käypä arvo
Valuuttajohdannaissopimukset	122 711	1 691	-871	820	176 574	1 894	-407	1 487
Koronvaihtosopimukset	130 000		-6 183	-6 183	130 000		-7 202	-7 202
Yhteensä	252 711	1 691	-7 054	-5 363	306 574	1 894	-7 608	-5 715

Yhtiön vuosina 2019 ja 2018 käyttämiin johdannaissopimuksiin kuuluivat valuuttatermiinit ja koronvaihtosopimukset sekä 2018 myös valuuttaoptiot. Kyseisiä sopimuksia on käytetty konsernin rahoituspolitiikan mukaiseen suojaukseen.

Valuuttajohdannaisten käyvän arvon muutos on kirjattu tulosvaikutteisesti. Suojauslaskentaan kuuluvien korkojohdannaisten käyvän arvon muutos on kirjattu muihin laajan tuloksen eriin laskennallisella verolla vähennettynä. Tilinpäätöshetken johdannaissopio vastaa hyvin tilikauden aikana ylläpidettyä positiota.

**1 000 €
Suojattavat erät ja suojaukset, 2019**

Kassavirtasuojaus	Pääoma	Kirjanpitoarvo		Taseen rivi, millä transaktio on raportoitu
		Varat	Velat	
Korkoriski				
Suojaukset - Koronvaihtosopimukset	20 000		130	Lyhytaikaiset velat - Johdannaissopimukset
Suojaukset - Koronvaihtosopimukset	110 000		6 053	Pitkäaikaiset velat - Johdannaissopimukset
Suojattavat erät - Korolliset velat	130 000		130 000	Pitkäaikaiset korolliset velat

**1 000 €
Suojattavat erät ja suojaukset, 2018**

Kassavirtasuojaus	Pääoma	Kirjanpitoarvo		Taseen rivi, millä transaktio on raportoitu
		Varat	Velat	
Korkoriski				
Suojaukset - Koronvaihtosopimukset	130 000		7 202	Pitkäaikaiset velat - Johdannaissopimukset
Suojattavat erät - Korolliset velat	130 000		130 000	Pitkäaikaiset korolliset velat

**1 000 €
Tuloslaskelma, 2019**

Kassavirtasuojaus	Korkojohdannaisten arvostuksen muutos konsernin laajassa tuloslaskelmassa	Suojauslaskennan tehottomuuden vaikutus tulokseen	Tuloslaskennan rivi jolla suojauslaskennan tehottomuus on raportoitu
Korkoriski			
Korolliset velat	790		Rahoitustuotot tai rahoituskulut

**1 000 €
Tuloslaskelma, 2018**

Kassavirtasuojaus	Korkojohdannaisten arvostuksen muutos konsernin laajassa tuloslaskelmassa	Suojauslaskennan tehottomuuden vaikutus tulokseen	Tuloslaskennan rivi jolla suojauslaskennan tehottomuus on raportoitu
Korkoriski			
Korolliset velat	534		Rahoitustuotot tai rahoituskulut

1 000 € Johdannaissopimusten erääntymisaikataulu, 2019	Keskiarvo korko	2020	2021	2022	2023	2024	2025+	Yhteensä
Valuuttajohdannaissopimukset	-	122 711						122 711
Koronvaihtosopimukset	1,4%	20 000	20 000	65 000	25 000			130 000
Johdannaissopimukset yhteensä		142 711	20 000	65 000	25 000			252 711

1 000 € Johdannaissopimusten erääntymisaikataulu, 2018	Keskiarvo korko	2019	2020	2021	2022	2023	2024+	Yhteensä
Valuuttajohdannaissopimukset	-	176 574						176 574
Koronvaihtosopimukset	1,4%		20 000	20 000	65 000	25 000		130 000
Johdannaissopimukset yhteensä		176 574	20 000	20 000	65 000	25 000		306 574

Cramo tekee johdannaiskauppoja master netting agreement -sopimusten puitteissa. Keskinäiset velat ja saamiset kunkin vastapuolen kanssa selvitetään yleensä nettomaksuilla. Tietyissä luottoriskitapahtumissa, kuten irtisanomistilanteessa, kaikki sopimusten puitteissa olevat avoimet kaupat päätetään ja selvitetään maksamalla vain yksi nettosumma. Netotussopimusten nojalla johdannaissopimuksia ei voida esittää taseessa netotettuna. Seuraavassa taulukossa esitetään käyvät arvot rahoitusinstrumenteista, joihin sovelletaan edellä kuvattuja sopimuksia.

1 000 € Johdannaissopimusten erääntymisaikataulu, 2019	2019	2018
Bruttomäärinä taseessa esitetyt varat	1 691	1 894
Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	-77	-659
Yhteensä	1 614	1 236

1 000 € Johdannaissopimusten erääntymisaikataulu, 2018	2019	2018
Bruttomäärinä taseessa esitetyt velat	7 054	7 608
Netotusjärjestelyn piirissä olevat erät	-77	-659
Yhteensä	6 977	6 950

LUOTTORISKI

Konsernin politiikka määrittelee asiakkaiden, sijoitustransaktioiden ja johdannaissopimusten vastapuolten luottokelpoisuusvaatimukset sekä sijoitusperiaatteet. Konsernilla ei ole merkittäviä luottoriskikeskittymiä, koska sillä on laaja asiakaskunta, joka on jakautunut maantieteellisesti laajalle alueelle ja konserni luotottaa yrityksiä ja yksityishenkilöitä, joilla on asianmukaiset luottotiedot. Konsernin luottoriskin enimmäismäärä on saamisten ja muiden rahoitusvarojen käypä arvo 31.12.2019.

Myyntisaamisten erääntymisjakauma on esitetty liitetiedossa 12.

Myös luottotappioiden ja luottotappiovarausten määrät esitetään liitetiedossa 12. Saamiset eivät sisällä merkittäviä riskikeskittymiä.

JÄLLEENRAHOITUS- JA LIKVIDITEETTIRISKI

Liiketoiminnan dynaamisen luonteen vuoksi konsernin rahoitustoiminto hallinnoi konsernin likviditeettiriskiä varmistamalla rahoituksen

joustavuuden ja saatavuuden riittävillä sitovilla rahoituslimiiteillä. Konserni käyttää useita rahoituslähteitä ja velat ovat pääsääntöisesti pitkäaikaisia. Konsernilla on sitovia rahoituslimiittejä ja muita luottojärjestelyjä, joita se voi käyttää tasapainottaakseen likviditeettiä. Tilinpäätöshetkellä käyttämättömät sitovat rahoituslimiitit olivat yhteensä 251,7 (258,5) miljoonaa euroa, joista pitkäaikaisia 175,0 (235,0) miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia 76,7 (23,5) miljoonaa euroa.

Alla olevassa taulukossa on esitetty rahoitusvelkojen ja johdannaissopimusten sopimusperusteinen maturiteettianalyysi. Luvut kuvaavat diskonttaamattomia kassavirtoja. Maturiteettijakaumaan on sisällytetty johdannaiset, joiden sopimuksiin perustuvien juoksuajkojen tunteminen on välttämätöntä rahavirtojen ajoituksen ymmärtämisen kannalta.

1 000 € Rahoitusvelkojen takaisinmaksuaikataulu 31.12.2019	Alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Johdannaiset					
Valuuttatermiinit, kassasta maksut	-871				-871
Valuuttatermiinit, kassaan maksut	1 691				1 691
Koronvaihtosopimukset, kassasta maksut	-2 300	-2 008	-1 952		-6 260
Koronvaihtosopimukset, kassaan maksut					
Johdannaiset, netto	-1 480	-2 008	-1 952		-5 440
Ostovelat ja muut korottomat velat	-99 414	-2 323			-101 737
Rahoituslaitoslainojen lyhennykset ja rahoituskulut	-64 201	-31 335	-205 234		-300 770
Leasingvelkojen lyhennykset ja rahoituskulut	-37 670	-26 005	-29 156	-12 864	-105 695
Yhteensä	-201 285	-59 663	-234 390	-12 864	-508 202

1 000 € Rahoitusvelkojen takaisinmaksuaikataulu 31.12.2018	Alle 1 vuosi	1-2 vuotta	2-5 vuotta	Yli 5 vuotta	Yhteensä
Johdannaiset					
Valuuttatermiinit, kassasta maksut	-407				-407
Valuuttatermiinit, kassaan maksut	1 894				1 894
Koronvaihtosopimukset, kassasta maksut	-2 209	-2 071	-1 637	-1 210	-7 127
Koronvaihtosopimukset, kassaan maksut			5	184	188
Johdannaiset, netto	-722	-2 071	-1 632	-1 027	-5 452
Ostovelat ja muut korottomat velat	-91 342	-1 632			-92 974
Rahoituslaitoslainojen lyhennykset ja rahoituskulut	-116 860	-274 509	-347 268		-738 636
Rahoitusleasingvelkojen lyhennykset ja rahoituskulut	-1 536	-499	-416		-2 451
Yhteensä	-209 737	-276 640	-347 683		-834 061

PÄÄOMARAKENTEEN HALLINTA

Konsernin pääomarakenteen hallinnan tavoitteena on varmistaa konsernin toimintaedellytykset kaikissa olosuhteissa sekä säilyttää pääomakustannusten kannalta optimaalinen pääomarakenne. Hallitus päättää pääomarakenteen tavoitteista ja konsernin rahoitustoiminto seuraa pääomarakenteen kehittymistä säännöllisesti. Pääomarakenteen tunnuslukuna seurataan korollisen nettovelan suhdetta omaan pääomaan (nettovelkaantumisaste) sekä korollisen nettovelan suhdetta käyttökatteeseen. Konsernin eräänä keskeisenä taloudellisenä tavoitteena on pitää nettovelat/käyttökate alle 3,0. Tässä tavoitteessa onnistuttiin hyvin 2019 ja 2018.

Konsernin nettovelat olivat 31.12.2019 383,2 miljoonaa euroa. Nettovelat olivat 31.12.2018 703,5 miljoonaa euroa, joten vuoden 2019 aikana nettovelat pienivät 327,6 miljoonaa euroa.

Tunnuslukujen arvot on esitetty alla olevassa taulukossa.

1 000 €	2019	2018
Korolliset velat	383 168	709 930
Rahat ja pankkisaamiset	7 257	6 391
Korollinen nettovelka	375 912	703 539
Oma pääoma	402 778	596 969
Käyttökate	195 847	244 250
Nettovelat/käyttökate	1,92	2,88
Nettovelkaantumisaste, %	93,3	117,9

12. PITKÄ- JA LYHYTAIKAiset SAAMISET

1 000 €	2019	2018
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset yhteisyrityksiltä (kts. liite 34)	4 762	9 003
Muut saamiset	2 629	7 870
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	7 391	16 873
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	88 002	141 986
Muut saamiset	1 632	8 198
Siirtosaamiset	14 147	31 229
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	103 781	181 413

1 000 €	2019	2018
Myyntisaamisten arvonalentumisvarauksen muutokset		
1.1.	6,365	4,295
Arvonalennukset myyntisaamisista ja sopimuksellisista saamisista	-920	-924
Luottotappiovarauksen lisäys	1,170	2,931
Jakautumisen vaikutus	-528	
Kurssierot	-2	63
31.12.	6,085	6,365

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät liittyvät etukäteen maksettuihin vuokra-, vakuutus-, henkilöstö- ja leasingmenoihin sekä vuoden 2018 osalta lisäksi Adapteon laskuttamattoman liikevaihdon jaksotukseen.

Myyntisaamisten arvonalentumisia on kirjattu tulostalokselmaan yhteensä 3.422 (2.524) tuhatta euroa. Myyntisaamisten arvonalentumisvaraus on muuttunut alla esitetyn taulukon mukaisesti. Luottotappioriskiä on kuvattu tarkemmin liitteessä 11.

Tasearvot vastaavat parhaiten sitä rahamäärää, joka on luottoriskin enimmäismäärä ottamatta huomioon vakuuksien käypää arvoa siinä tapauksessa, että toiset sopimusosapuolet eivät pysty täyttämään rahoitusinstrumentteihin liittyviä velvoitteitaan. Konsernin toimintatapoihin ei kuulu vakuuksien hankkiminen myyntisaamisten ja muiden saamisten osalta. Myynti- ja muut saamiset eivät sisällä merkittäviä luottoriskikeskittymiä. Myyntisaamisten ja muiden saamisten käypä arvo ei poikkea olennaisesti kirjanpitoarvosta.

1 000 €	Keskimääräinen luottotappioaste, %	Bruttomäärä	Luottotappiovaraus	Yhteensä
Myyntisaamisten ikäanalyysi				
Erääntymättömät	0,40	62 700	-251	62 448
1-30 päivää erääntyneet	1,97	16 096	-316	15 780
30-60 päivää erääntyneet	8,47	3 170	-269	2 902
61-90 päivää erääntyneet	49,07	2 001	-982	1 019
91-120 päivää erääntyneet	51,95	722	-375	347
121-180 päivää erääntyneet	31,50	3 283	-1 034	2 249
181-365 päivää erääntyneet	32,19	3 381	-1 089	2 293
Yli 365 päivää erääntyneet	64,70	2 734	-1 769	965
Yhteensä	6,47	94 087	-6 085	88 002

IFRS 9 odotettujen luottotappioiden malli (ECL) perustuu kahteen osioon: 1) Konsernin yleinen malli jaettuna liiketoiminta-alueisiin huomioiden ikäanalyysin kategoriat lähtien erääntymättömistä; 2) erillinen tarkastelu, jonka toteuttavat paikalliset tytäryhtiöt. Konsernin yleinen malli perustuu ikäjakaumaan ja ottaa huomioon erilaiset markkinatilanteet ja maariskit käyttäen Luottotappion todennäköisyys-indeksiä (PD) per maa soveltuakseen tulevaisuusorientaatioon. Erillinen tarkastelu on laajempi analyysi merkittävimmistä saamisista ja niiden yksityiskohtaisista piirteistä. Konserni on harkintansa päätteeksi tehnyt päätöksen olla kirjaamatta luottotappiovarauksia muista saamisista kuin myyntisaamisista IFRS 9 tarkoittamalla tavalla jos epäolennaisia.

1 000 €	2019	2018
Myyntisaamisten valuuttajakauma		
EUR	38 260	44 533
SEK	34 007	73 644
NOK	10 980	12 903
DKK		3 774
PLN	1 481	2 153
Muut valuutat	3 275	4 979
Yhteensä	88 002	141 986

Myyntisaamisissa ei ole riskikeskittymää, koska asiakasmäärä on suuri ja myyntisaamiset ovat pääasiassa euro- sekä Ruotsin ja Norjan kruunun määräisiä. Suurimmat erääntyneet myyntisaamiset ja luottotappiovaraukset ovat suurimmissa toimintamaissa.

13. VAIHTO-OMAISUUS

1 000 €	2019	2018
Aineet, tarvikkeet ja myytävät tuotteet	9 068	14 949
Arvon alentumisvaraus	-103	-180
Yhteensä	8 965	14 769

Päätyneellä tilikaudella kirjattiin kuluksi 103 (180) tuhatta euroa, jolla vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvo alennettiin vastaamaan sen nettorealisointiarvoa. Arvon alentuminen on kirjattu tuloslaskelman materiaaleihin ja palveluihin.

14. RAHAVARAT

1 000 €	2019	2018
Rahat ja pankkisaamiset	7 257	6 391
Yhteensä	7 257	6 391

Rahavarat koostuvat käteisestä rahasta sekä vaadittaessa nostettavissa olevista pankkitalletuksista. Rahavaroihin luokitelluilla erillä on enintään kolmen kuukauden maturiteetti hankinta-ajankohdasta lukien. Käytössä olevat luottolimitit esitetään lainojen ryhmässä taseen lyhytaikaisissa veloissa.

Tilinpäätöshetkellä konsernilla oli 251,7 (258,5) miljoonaa euroa käyttämättömiä sitovia rahoituslimiittejä, joiden osalta kaikki ennakkoehdot olivat täyttyneet.

Rahavirtalaskelman rahavarat vastaavat taseen rahavaroja 31.12.2019 ja 31.12.2018.

15. OSAKEPÄÄOMA JA OMAN PÄÄOMAN RAHASTOT

1 000 €				
Muutokset tilikaudella	Osakemäärä	Osakepääoma	Muut rahastot	Yhteensä
1.1.2018	44 690 554	24 835	327 179	352 014
Omien osakkeiden luovutus			684	684
31.12.2018	44 690 554	24 835	327 863	352 699
Omien osakkeiden luovutus			852	852
Jakautumisen vaikutus		-10 000	-67 800	-77 800
31.12.2019	44 690 554	14 835	260 915	275 750

Cramo Oyj:llä oli tilikauden aikana voimassa osakepalkkiojärjestelmiä sekä One Cramo osakesäästöohjelmia. Osakeperusteiset maksut on esitetty liitteessä 33.

Jokainen osake oikeuttaa yhteen ääneen yhtiökokouksessa ja samansuuruiseen osinkoon. Tilinpäätöshetkellä osakepääoma oli kokonaan maksettu ja rekisteröity.

Muut rahastot

Muut rahastot sisältävät osakkeiden merkintähinnan sekä vanhan osakeyhtiölain aikana optio- tai muiden osakemerkintöjen yhteydessä syntyneen preemion.

Suojausrahasto

Konsernin rahavirran suojaukseen käytettävistä korkojohdannaisista kaikki kuuluu suojauslaskennan piiriin. Tehokas osuus käyvän arvon muutoksista kirjataan suojausrahastoon. Tehottoman osuuden voitto tai tappio kirjataan tuloslaskelman rahoitustuottoihin tai -kuluihin.

Muuntoerot

Muuntoerot sisältävät euroalueen ulkopuolisten tytäryhtiöiden tilinpäätösten muuntamisesta syntyneet valuuttakurssierot.

OSINGONJAKO

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että tilikaudelta 2019 ei jaeta osinkoa (0,90).

OMAT OSAKKEET

Tilinpäätöshetkellä yhtiöllä oli hallussa 7 857 kpl omia osakkeita, joiden yhteenlaskettu hankintameno 61,6 tuhatta euroa, on kirjattu sijoitetun vapaan pääoman rahastoa vähentäen.

1 000 €	
Muutokset tilikaudella	Suojausrahasto
1.1.2018	-6 296
Rahavirran suojaukset	
Käypään arvoon arvostuksesta syntyneet tappiot kaudella	634
Verot käypään arvoon arvostuksesta	-100
31.12.2018	-5 762
Rahavirran suojaukset	
Käypään arvoon arvostuksesta syntyneet voitot kaudella	1 019
Verot käypään arvoon arvostuksesta	-229
31.12.2019	-4 972

16. KOROLLISET VELAT

1 000 € Pitkäaikaiset korolliset velat	2019		2018	
	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Pankkilainat	74 967	74 967	399 600	399 600
Joukkovelkakirjalaina	146 212	153 912	144 464	155 455
Vaihtovelkakirjalaina			53 633	53 633
Leasingvelat	62 576	62 576	906	906
Yhteensä	283 754	291 597	598 603	609 594
Lyhytaikaiset korolliset velat	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo	Kirjanpitoarvo	Käypä arvo
Pankkilainat	3 783	3 783	19 908	19 908
Leasingvelat	35 647	35 647	1 517	1 517
Yritystodistukset	59 984	59 984	89 902	89 902
Yhteensä	99 414	99 414	111 327	111 327
Korolliset velat yhteensä	383 168	391 011	709 930	720 921

Lyhytaikaisten lainojen kirjanpitoarvot vastaavat olennaisilta osin käypää arvoa. Kaikki pankkilainat ovat vaihtuvakorkoisia, minkä vuoksi niiden käypä arvo ei poikkea merkittävästi kirjanpitoarvosta.

Suurin tekijä korollisten velkojen muutoksessa 2019 oli IFRS 16 standardin soveltamisen aloittaminen 1.1.2019 sekä Cramo Oyj:n jakautuminen 30.6.2019. Tilinpäätöspäivän 2019 luvut eivät täten sisällä jakautuneeseen siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyviä korollisia

velkoja, vertailuvuoden lukujen sisältäessä ne. Lisätietoa jakautumisen vaikutuksista löytyy liitetiedosta 3, Lopetetut toiminnot.

Konsernilla oli tilinpäätöshetkellä nostettavissa olevia sitovia rahoituslimumittejä yhteensä 251,7 (258,5) miljoonaa euroa, joista pitkäaikaisia 175,0 (235,0) miljoonaa euroa ja lyhytaikaisia 76,7 (23,5) miljoonaa euroa.

1 000 € Korollisten velkojen erääntymisaikataulu, 2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025+	Yhteensä
Pankkilainat	199	27 259	1 321		49 970		78 749
Joukkovelkakirjalaina			146 212				146 212
Leasingvelat	35 647	24 597	15 112	7 284	4 056	11 527	98 223
Yritystodistukset	59 984						59 984
Yhteensä	95 830	51 856	162 644	7 284	54 026	11 527	383 168

1 000 € Korollisten velkojen erääntymisaikataulu, 2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024+	Yhteensä
Pankkilainat	19 908	247 922	151 678				419 508
Joukkovelkakirjalaina				144 464			144 464
Vaihtovelkakirjalaina		53 633					53 633
Rahoitusleasingvelat	1 517	490	298	117			2 423
Yritystodistukset	89 902						89 902
Yhteensä	111 327	302 045	151 976	144 581			709 930

Korollisten velkojen painotetut erääntymisaajat ja korkokannat tilinpäätöshetkellä	2019		2018	
	Erääntymisaika (vuotta)	Korkokanta, %	Erääntymisaika (vuotta)	Korkokanta, %
Pankkilainat	3,0	0,69	1,8	1,0
Joukkovelkakirjalaina	2,2	2,38	3,2	2,38
Vaihtovelkakirjalaina			1,3	5,00
Yritystodistukset	0,1	0,39	0,2	0,43
Leasingvelat	4,9	2,62	1,1	1,59
Yhteensä	2,7	1,78	1,8	1,51

Tilikauden ja vertailuvuoden luvut on raportoitu niiden IFRS-standardien mukaisesti, jotka historiallisesti ovat olleet voimassa kyseisinä vuosina.

1 000 € Leasingvelkojen erääntymisaikataulu, 2019	< 1 vuosi	1-5 vuotta	> 5 vuotta	Sopimuksen mukainen määrä	Kirjanpitoarvo
Leasingvelat	37 322	53 692	12 668	103 682	98 223

1 000 € Leasingvelat luokiteltiin, 2019	Pitkäaikainen velka	Lyhytaikainen velka	Yhteensä
Leasingvelat - Maa alueet ja rakennukset	53 009	26 263	79 273
Leasingvelat - Vuokrauskoneet	2 229	4 752	6 981
Leasingvelat - Muut	7 337	4 632	11 969
Yhteensä	62 576	35 647	98 223

Rahoitusleasingvelat, 2018

Konserni on tehnyt rahoitusleasing sopimuksia vuokrauskalustoon liittyen. Nämä leasing sopimukset ovat kestoltaan keskimäärin kolmesta viiteen vuotta. Rahoitusleasingvelat ovat pääosin muuttuvakorkoisia ja sidottu 1-3 kuukauden markkinakorkoihin. Alla olevat taulukot kuvaavat, kuinka rahoitusleasing sopimuksiin perustuvat vähimmäiskassavirrat jakaantuvat ajallisesti sekä valuutoittain tilinpäätöshetkellä.

1 000 €	
Rahoitusleasingvelat – vähimmäisvuokrien kokonaismäärä	2018
Yhden vuoden kuluessa	1 536
Vuotta pidemmän ajan ja enintään viiden vuoden kuluttua	915
Yhteensä	2 450
Tulevaisuudessa kertyvät rahoituskulut	27
Rahoitusleasingvelkojen vähimmäisvuokrien nykyarvo	2 423

17. ELÄKEVELVOITTEET

Eläkevelvoitteet on esitetty taseessa seuraavasti:

1 000 €	2019	2018
Taseeseen merkityt velat:		
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	1 237	1 272
Muut pitkäaikaiset työsuhde-etuudet	631	596
Yhteensä	1 868	1 868

Konsernilla on useita eläkejärjestelyjä, joiden ehdot ja käytännöt riippuvat paikallisista olosuhteista konsernin toimintamaissa. Suurin osa eläkejärjestelyistä on maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. Konsernilla on tilikauden päättyessä yksi eläkejärjestely Saksassa, joka on luokiteltu etuuspohjaiseksi eläkejärjestelyksi.

Saksan eläkejärjestely on rahastoimaton ja eläkevelvoitteet ovat konsernin omalla vastuulla. Eläkejärjestely koskee jo eläkkeelle jääneitä työntekijöitä.

Taseen etuuspohjainen nettovelka määräytyy seuraavasti:

1 000 €	2019	2018
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	1 237	1 272
Nettovelka taseessa	1 237	1 272

Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät on kirjattu muihin laajan tuloksen eriin seuraavasti:

1 000 €	2019	2018
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät:		
Kokemuseräiset voitot (-) / tappiot (+)	59	50
Yhteensä	59	50

Etuuspohjainen velvoite on muuttunut tilikaudella seuraavasti:

1 000 €	2019	2018
Kirjanpitoarvo 1.1.	1 272	1 323
Maksetut etuudet	-115	-120
Korkokulut, netto	21	19
Uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	59	50
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 237	1 272

Tuloslaskemaan merkitty kulu on määritetty seuraavasti:

1 000 €	2019	2018
Nettokorkotuotto (+) / -meno (-)	21	19
Yhteensä	21	19

Keskeiset vakuutusmatemaattiset oletukset olivat seuraavat:

	2019	2018
Diskonntauskorko, %	0,92	1,72
Eläkkeiden nousuvauhti, %	2,00	2,00

Etuuspohjaisen velvoitteen herkkyyden painotetuissa keskeisissä oletuksissa tapahtuville muutoksille:

	Oletuksen muutos	Oletuksen kasvun vaikutus	Oletuksen vähentymisen vaikutus
Oletus			
Diskonntauskorko, %	0,50	velvoite pienenee 3,86	velvoite kasvaa 4,14
Eläkkeiden nousuvauhti, %	1,00	velvoite kasvaa 2,64	velvoite pienenee 2,56
Odotettavissa oleva elinikä, %	1 vuosi	velvoite kasvaa 9,11	velvoite pienenee 9,1

Diskonntaamattomien eläkevelvoitteiden oletettu maturiteettianalyysi:

1 000 €	Vuoden kuluessa	1-2 vuoden kuluessa	3-5 vuoden kuluessa	Myöhemmin kuin 5 vuoden kuluessa	Yhteensä
31.12.2019					
Järjestelyistä suoritettavat maksut	108	103	282	168	661

Ruotsissa Alectan ITP-eläkejärjestelyt ovat monen työnantajan määrittelemiä etuuspohjaisia järjestelyjä. Alectasta ei ole mahdollista saada riittäviä tietoja työnantajan vastuiden ja etujen laskennasta, joten eläkejärjestely on tilinpäätöksessä käsitelty maksupohjaisena järjestelynä. Lisäksi Norjassa konsernilla on etuuspohjaisia lisäeläkejärjestelyjä, joiden vaikutus ei ole merkittävä ja jotka on tästä syystä käsitelty maksupohjaisina.

18. MUUT PITKÄAIKAISET VELAT

1 000 €	2019	2018
Muut pitkäaikaiset velat ¹	2 434	1 632
Yhteensä	2 434	1 632

¹ Vuonna 2019 muut pitkäaikaiset velat sisältävät Adapteo-osakkeiden arvon liittyen osakeperusteisiin kannustinohjelmiin, jotka tullaan maksamaan rahana. Vuonna 2018 muut pitkäaikaiset velat sisältävät pääasiassa yritysostoihin liittyvän ehdollisen vastikkeen.

19. OSTO- JA MUUT VELAT

1 000 €	2019	2018
Ostovelat	50 354	71 525
Saadut ennakot	790	25 297
Siirtovelat	40 263	63 340
Muut lyhytaikaiset velat	16 619	19 817
Yhteensä	108 026	179 979

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät muodostuvat jaksotetuista henkilöstökuluista ja asiakasbonuksista.

Ostovelkojen ja muiden velkojen käypä arvo ei poikkea olennaisesti kirjanpitoarvosta.

Yllä mainittujen velkojen ehdot:

- Ostovelat ovat korottomia ja niiden tavallinen maksuaika on 14-60 päivää
- Muut lyhytaikaiset velat ovat korottomia ja niiden keskimääräinen maksuaika on kolme kuukautta

20. VAKUUEDET JA VASTUUSITOUMUKSET

1 000 €	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Velat, joille annettu vakuuksia		
Lainat luottolaitoksilta	3 747	7 203
Vuokravastuut	18 951	2 423
Annetut vakuudet		
Pantit	4 473	6 493
Pantit, vuokravastuut	19 942	6 031
Muut vastuut		
Investointisitoumukset	10 783	36 397
Muut vastuut	38	6 278
Konsernin osuus yhteisyritysten vastuusitoumuksista	49	132

Yhteisyritysten vastuut katso liite 8.

Cramo otti käyttöön uuden IFRS 16 leasing standardin vuoden 2019 alusta käyttämällä ei-takautuvaa lähestymistapaa, jossa vertailujakso- ja ei oikaistu. IFRS 16 käyttöönotolla on ollut merkittävä vaikutus vuokravastuiden määrään. Vakuudellisiksi vuokravastuiksi ei ole laskettu tyypillisiä maa- ja kiinteistövuokrasopimuksia.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38

21. MYYNTITUOTOT

Konsernin myynnit koostuvat pääasiassa kone- ja laitevuokratuotoista, vuokraukseen liittyvien palveluiden myynnistä sekä koneiden ja laitteiden myyntituotoista.

Liikevaihdon erittelyt IFRS 15:n mukaan on esitetty vain jatkuvista toiminnoista IFRS 5 standardin mukaisesti, sillä siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta on luokiteltu lopetetuksi toiminnoksi. Taseen lukuja erittelevät tiedot on esitetty historiallisesti raportoituina, ei-oikaistuna.

Myyntituottojen erittely

Seuraavassa taulukossa konsernin myyntituotot on eritelty ensisijaisten maantieteellisten alueiden, myyntityypin sekä tuloutusajankohdan perusteella. Taulukko sisältää myös myyntituottojen täsmäytyksen konsernin raportoitavien segmenttien mukaiseen myyntituottoon (kts. liitetieto 2).

1 000 €	Skandinavia 2019	Suomi- ja Itä- Eurooppa 2019	Keski-Eurooppa 2019	Eliminoinnit/ muu	Raportoitavat segmentit yhteensä 2019
Ensisijainen maantieteellinen alue					
Ruotsi	273 724			-9	273 715
Suomi		95 216		-22	95 194
Saksa			45 861		45 861
Norja	65 663				65 663
Muut maat	-5	48 793	83 518	-103	132 204
Yhteensä	339 382	144 009	129 379	-134	612 637
Myyntin pääasiallinen luokittelu					
Vuokratuotot (IFRS 16 mukaisesti)	256 658	107 568	70 625	-31	434 821
Vuokraukseen liittyvät palvelut asiakassopimuksista	62 586	30 246	46 602	-101	139 331
Laitteiden myynti asiakassopimuksista	20 139	6 195	12 153	-2	38 484
Yhteensä	339 382	144 009	129 379	-134	612 637
Myyntien tuloutusajankohta					
Tietyssä ajan hetkenä tuloutetut tavarat ja palvelut	82 724	36 441	58 754	-104	177 815
Ajan kuluessa tuloutettu vuokraus	256 658	107 568	70 625	-31	434 821
Yhteensä	339 382	144 009	129 379	-134	612 637

1 000 €	Skandinavia 2018	Suomi- ja Itä- Eurooppa 2018	Keski-Eurooppa 2018	Eliminoinnit/ muu	Raportoitavat segmentit yhteensä 2018
Ensisijainen maantieteellinen alue					
Ruotsi	303 809			-14	303 795
Suomi		97 608		-27	97 581
Saksa			92 226	-2	92 224
Norja	66 735				66 735
Muut maat	-5	49 429	22 137	-1	71 559
Yhteensä	370 538	147 036	114 363	-44	631 894
Myyntin pääasiallinen luokittelu					
Vuokratuotot (IAS 17 mukaisesti)	282 761	111 404	65 103	-30	459 239
Vuokraukseen liittyvät palvelut asiakassopimuksista	64 317	29 753	39 100	-11	133 160
Laitteiden myynti asiakassopimuksista	23 461	5 879	10 157	-3	39 495
Yhteensä	370 538	147 036	114 363	-44	631 894
Myyntien tuloutusajankohta					
Tietyssä ajan hetkenä tuloutetut tavarat ja palvelut	87 778	35 632	49 260	-15	172 654
Ajan kuluessa tuloutettu vuokraus	282 761	111 404	65 103	-30	459 239
Yhteensä	370 538	147 036	114 363	-44	631 894

Asiakassopimuksista aiheutuneet tase-erät IFRS 15:n mukaan

Seuraavassa taulukossa esitetään asiakassopimuksiin liittyvien saamisten sekä velkojen sisältö. Noin 75% konsernin myynnistä tulee vuokraustoiminnasta. Vertailukaudella sopimukselliset velat olivat

ennakkomaksuja ja liittyivät Siirtokelpoiset tilat - liiketoiminnan pitkäkestoisiin ja kiinteähintaisiin asiakasprojekteihin.

1 000 €	31.12.2019	31.12.2018
Myyntisaamiset	88 002	141 986 ¹
Asiakassopimuksiin liittyvät saamiset	14 136	15 304
Asiakassopimuksiin liittyvät velat	900	24 727

¹ Esitetyt myyntisaamiset sisältävät kaikki konsernin myyntisaamiset.

Omaisuus- ja velkaerien muutos tilikaudella koostuu seuraavasti:

1 000 €	2019		2018	
	Sopimukselliset varat	Sopimukselliset velat	Sopimukselliset varat	Sopimukselliset velat
1.1.	15 304	24 727	11 952	17 513
Raportointikaudella kirjatut myyntituotot, jotka kauden alussa sisältyivät sopimukseen perustuvaan velkaan		-298		-8 699
Uusista asiakassopimuksista aiheutunut lisäys, mukaan lukien muutokset maksuaikatauluihin, vähennettynä tilikaudella tulotetuilla sopimuksilla	6 161	900	9 898	15 636
Siirrot myyntisaamisiksi	8 441		-12 819	
Valmiusasteen määrittelyssä tapahtuneet muutokset			2 947	
Liiketoimintojen yhdistämiset			3 327	278
Jakautumisen vaikutus	-15 770	-24 429		
Sopimukseen perustuvan omaisuuserän arvon alentuminen				
31.12.	14 136	900	15 304	24 727

Tilikaudelle 2019 tuloutettu, edellisiin tilikausiin liittyvä tuotto suoritevelvoitteiden (osittaisesta tai kokonaan) täyttymisestä johtuu pääosin vuokriin liittyvän asennuspalvelun valmiusasteeseen muutoksesta.

Sopimukselliset saamiset ovat pääosin asennuspalveluista aiheutuvia ja liittyvät sopimusten maksuaikoihin. Sopimukselliset velat ovat asiakkailta saatuja ennakkomaksuja. Jos samaan asiakassopimukseen liittyy sekä saaminen että velka, se näytetään nettomääräisenä.

22. LIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 €	2019	2018
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden nettomyyntivoitto	12 684	12 888
Ehdollisten kauppahintavelkojen tuloutus	1 949	1 456
Toimitilojen vuokratuotot	124	223
Vakuutuskorvaukset	1 263	283
Muut tuotot	2 095	2 420
Yhteensä	18 115	17 269

Liiketoiminnan muut tuotot raportointikautta ja vertailukautta koskien on oikaistu IFRS 5 mukaisesti sisältämään vain jatkuvat toiminnot.

23. MATERIAALIT JA PALVELUT

1 000 €	2019	2018
Jälleenvuokrauksen kustannukset	-28 019	-31 268
Myytjä tavarointa vastaavat kustannukset	-28 152	-28 824
Korjaus- ja huoltokustannukset	-42 072	-43 393
Kuljetuskustannukset	-52 780	-53 467
Ulkopuoliset palvelut	-52 096	-47 442
Yhteensä	-203 118	-204 394

Materiaalit ja palvelut raportointikautta ja vertailukautta koskien on oikaistu IFRS 5 mukaisesti sisältämään vain jatkuvat toiminnot.

24. TYÖSUHDE-ETUUKSISTA AIHEUTUVAT KULUT

1 000 €	2019	2018
Palkat ja palkkiot	-110 840	-109 158
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	-2 706	-490
Osakeperusteiset maksut ¹	-2 442	-2 348
Sosiaaliturvasta aiheutuvat kulut	-25 778	-24 822
Eläkekulut - maksupohjaiset järjestelyt	-11 368	-11 059
Yhteensä	-153 134	-147 877

¹ Tilikaudella 2019 osakeperusteiset maksut sisältävät 183 (227) tuhatta euroa irtisanomisen yhteydessä suoritettavia etuuksia, jotka on liitetiedossa esitetty irtisanomisen yhteydessä suoritettavina etuuksina

	2019	2018
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä	2 611	2 546
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä yhteisyrityksissä	292	330

Tiedot konsernin johtohenkilöiden työsuhde-etuuksista esitetään liitetiedossa 32 ja osakeperusteisiin maksuihin liittyvät tiedot esitetään liitetiedossa 31. Yhteisyritykset, kts. liitetieto 8. Työsuhde-etuuksista aiheutuvat kulut raportointikautta ja vertailukautta koskien on oikaistu IFRS 5 mukaisesti sisältämään vain jatkuvat toiminnot.

Jäljellä oleville suoritevelvoitteille kohdistettu transaktiohintaa

Ottaen huomioon, että konserniin sisältyy enää jäljellejääviä kone- ja laitevuokrausliiketoimintoja, raportointikauden lopussa täyttämättä (tai osittain täyttämättä) oleville suoritevelvoitteille kohdistetun transaktiohinnan yhteenlaskettu määrä ei ole olennainen.

Konsernilla on käytössään IFRS 15: 121 kohdassa sallittu käytännön apukeino, jonka mukaan yhtiö ei esitä tietoja suoritevelvoitteista, jotka ovat on osa sopimusta, jonka alkuperäinen odotettavissa oleva kesto-aika on enintään yksi vuosi.

25. LIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 €	2019	2018
Toimitilavuokrat	-428	-28 908
Toimitilojen muut kulut	-12 479	-12 415
Vuokratulot liittyen lyhytaikaisiin ja vähäarvoisiin omaisuuseriin	-1 478	-8 705
Luottotappiot	-3 422	-2 524
Markkinointikulut	-6 346	-5 881
ICT	-9 180	-9 244
Vuokratyövoima	-12 191	-11 971
Muut henkilöstökulut	-11 257	-12 007
Muut hallinto- ja liiketoiminnan kulut	-22 053	-20 291
Yhteensä	-78 833	-111 945

Toimitilavuokrat ovat pääsääntöisesti siirtyneet IFRS 16 käyttöönnoton myötä poistoiksi ja koroiksi.

Tilintarkastajien palkkiot¹

	2019	2018
Tilintarkastusyhteisö KPMG		
Tilintarkastuspalkkiot	-943	-644
Todistukset ja lausunnot	-146	-26
Veroneuvonta	-10	-24
Muut palvelut	-86	-277
Yhteensä	-1 185	-971

Muut tilintarkastusyhteisöt¹

	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot		-42
Muut palvelut		-4
Yhteensä		-46
Yhteensä	-1 185	-1 018

Lakisääteisen tilintarkastajan, KPMG Oy Ab:n, suorittamat muut kuin tilintarkastuspalvelut tilikaudella 2019 olivat yhteensä 231 (37) tuhatta euroa.

¹ Oikaisematonta informaatiota, eli historiallisia lukuja, jotka sisältävät Siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan.

26. VUOKRIIN LIITTYVÄT TUOTOT JA KULUT

1 000 €	2019
Tuotot	
Vuokrausliikevaihto yhteensä	434 821
Josta edelleenvuokrauksen tuotot	31 758
Josta Rental Sharing-tuotot	5 189
Poistot ja arvonalentumiset	
Käyttöoikeusomaisuuserien poistot	-35 665
Liiketoiminnan muut kulut	
Lyhytaikaisten vuokrien kulut	-739
Kulut vähäarvoisten omaisuuserien vuokrauksesta	-1 746
Muuttuvat vuokramaksut ¹	-3 169
Rahoitustuotot ja -kulut	
Vuokraveloista aiheutuvat korkokulut	-2 795

¹ Muuttuvat vuokramaksut aiheutuvat pääasiallisesti Rental Sharing-tuottojen kertymisestä.

IFRS 16 esittämisvaatimusten mukaiset tiedot tällä liitetiedolla on esitetty vain tilikauden 2019 osalta, sillä konserni ei ole oikaissut edellisten vuosien vertailutietoja, vaan sen sijaan ottanut standardin käyttöön ei-takautuvasti.

Vuokrasopimukset, joihin yhtiö oli sitoutunut, mutta jotka eivät olleet alkaneet vielä 31.12.2019, liittyivät uusiin vuokrauspalvelupiste- ja toimitilaso-pimuksiin sekä muihin käyttöoikeusomaisuuseriin.

Vuoden 2019 aikana ei ollut olennaisia myynti- ja takaisinvuokraus-transaktioita.

27. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

1 000 €	2019	2018
Poistot omista aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	-90 811	-89 809
Poistot käyttöoikeusomaisuushyödykkeistä	-35 412	
Poistot aineettomista hyödykkeistä	-2 737	-2 920
Yhteensä	-128 960	-92 729
Arvonalentumistappiot aineellisista käyttöomaisuushyödykkeistä	-1 224	-1 510
Poistot ja arvonalentumistappiot käyttöomaisuudesta	-130 184	-94 239
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden poistot	-3 854	-3 800
Yrityshankinnoista aiheutuneiden aineettomien hyödykkeiden arvonalentumistappiot	-262	
Yrityshankinnoista aiheutuneet poistot ja arvonalentumistappiot	-4 116	-3 800
Poistot ja arvonalentumistappiot yhteensä	-134 300	-98 039

Vuonna 2019 kirjattiin arvonalentumistappioita aineettomista hyödykkeistä 0,3 miljoonaa euroa liittyen asiakassuhteisiin ja kilpailukieltosopimuksiin. Vuonna 2018 ei kirjattu arvonalentumistappioita liikearvosta tai aineettomista hyödykkeistä.

Poistot ja arvonalentumiset raportointikautta ja vertailukautta koskien ovat oikaistut IFRS 5 mukaisesti sisältäen vain jatkuvat toiminnot.

28. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

1 000 €	2019	2018
Korkotuotot lainasaatavista ja rahavaroista	1 129	690
Valuuttakurssivoitot, ei suojauslaskennassa olevat valuuttajohdannaiset	4 306	3 723
Muut valuuttakurssivoitot	4 151	3 393
Muut rahoitustuotot	172	60
Rahoitustuotot	9 758	7 866
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista rahoituslainoista	-6 035	-5 401
Korkokulut, leasing	-2 944	-39
Nettokorkokulut johdannaisista	-2 649	-2 317
Valuuttakurssitappiot, ei suojauslaskennassa olevat valuuttajohdannaiset	-4 377	-4 271
Muut valuuttakurssitappiot	-4 521	-3 432
Korollisiin velkoihin liittyvät järjestely- ja varauspalkkiot	-1 361	-1 509
Muut rahoituskulut	-665	-1 121
Rahoituskulut	-22 552	-18 090
Rahoitustuotot ja -kulut, netto	-12 794	-10 224

Cramo Oyj jakautui 30.6.2019. Rahoitustuottojen ja -kulujen erittelyt on esitetty vain jatkuvista toiminnoista IFRS 5 standardin mukaisesti, sillä siirtokelpoisten tilojen liiketoiminta on luokiteltu lopetetuksi toiminnoksi. Leasing-sopimusten korkokulut kasvoivat 2,9 miljoonalla eurolla 1.1.2019 aloitetun IFRS 16 standardin soveltamisen takia.

Konsernin rahoituspolitiikan mukaisesti suojauslaskentaan kuuluvina rahavirran suojauksina käytetään koronvaihto-sopimuksia, joiden määrä, maturiteetti ja muut ehdot vastaavat suojauskohteen ehtoja. Siten suojaus on täysin tehokas. Tilikauden aikana ei ole kirjattu tehottomuutta rahavirran suojauksista.

Konsernin sisäisen rahoituksen sekä taseen valuuttamääräisistä eristä syntyvää valuuttakurssiriskiä suojataan ensisijaisesti valuuttatermiineillä. Näihin johdannaisiin ei sovellettu tilikaudella suojauslaskentaa, vaan käyvän arvon muutos kirjattiin tulospäätöksessä. Konsernin merkittävimmät valuuttapositiot muodostuvat Ruotsin ja Norjan kruunu -määräisistä eristä.

29. TULOVEROT

Tämän tuloslaskelmaliitetiedon luvut sekä raportointikautta että vertailukautta koskien ovat oikaistut IFRS 5 mukaisesti sisältäen vain jatkuvat toiminnot.

1 000 €	2019	2018
Tuloslaskelmaan kirjatut verot		
Tilikauden verotettavaan tuloon perustuva vero	-13 787	-17 348
Edellisten tilikausien verot ¹	963	27
Laskennallisten verojen muutos	724	1 443
Tuloverot yhteensä	-12 100	-15 878

Muihin laajan tuloksen eriin liittyvät verot	2019			2018		
	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen	Ennen veroja	Verovaikutus	Verojen jälkeen
Etuusperusteisten eläkejärjestelyiden uudelleen määrittämisestä johtuvat erät	-60	18	-41	-50	15	-35
Suojausrahaston muutos	988	-198	790	668	-134	534
Osuus yhteisyritysten laajan tuloksen eristä	3 265		3 265	-1 778		-1 778
Muuntoerojen vaikutus	-8 113		-8 113	-14 522		-14 522
Yhteensä	-3 920	-179	-4 099	-15 683	-119	-15 801

Efektiivisen verokannan täsmäytys

Tuloslaskelman verokulun ja konsernin kotimaan 20 %:n (2018: 20%) verokannalla laskettujen verojen välinen täsmäytyslaskelma:

1 000 €	2019	2018
Voitto ennen veroja	48 752	77 200
Vero laskettuna kotimaan yhtiöverokannalla	-9 750	-15 440
Ulkomaisten tytäryhtiöiden poikkeavat verokannat +/-	-547	-1 493
Edellisten tilikausien verot ¹	608	27
Verokantojen muutos	1 190	1 263
Verovapaat tulot	423	761
Vähennyskelvottomat kulut	-473	-514
Osuus yhteisyritysten tuloksesta veroilla vähennettynä	36	103
Verotukselliset tappiot, joista ei ole kirjattu laskennallista verosaamista	-4 435	-1 070
Aiemmin kirjaamattomien verotuksellisten tappioiden käyttö	55	457
Korkotuottojen kahdenkertainen verotus: osittaisen ratkaisun tulos ¹	355	
Muut erät	439	28
Tuloverot tuloslaskelmassa	-12 100	-15 878
Konsernin efektiivinen verokanta, %	24,8	20,6

¹ Sisältää korkotuottojen kahdenkertaiseen verotukseen liittyvän palautuksen ja ylijäämän laskennalliseen veroon nähden.

Laskennallisten verojen laskennassa käytettävät verokannat ovat muuttuneet seuraavasti: Ruotsi 21,4%:sta 20,6%:iin voimaantullen 2021 alusta odotetun laskennallisten verojen realisoitumisen mukaisesti, ja Norja 23%:sta 22%:iin (2018: Ruotsi 22%:sta 21,4%:iin).

30. OSAKEKOHTAINEN TULOS

1 000 €	Liite	2019	2018
Osaakekohtainen tulos			
Emoyhtiön omistajille kuuluva, jatkuva liiketoiminta		36 652	61 321
Emoyhtiön omistajille kuuluva, lopetetut toiminnot		386 026	23 378
Emoyhtiön omistajille kuuluva, konserni yhteensä		422 679	84 699
Osakkeiden lukumäärä			
Ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo		44 676 527	44 568 393
Liikkeeseen laskettujen optioiden ja osakeohjelmien vaikutus		189 541	259 450
Laimennettu ulkona olevien osakkeiden painotettu keskiarvo		44 866 068	44 827 844
Emoyhtiön omistajille kuuluvasta voitosta laskettu osakekohtainen tulos			
Laimentamaton, jatkuva liiketoiminta €		0,82	1,38
Laimennusvaikutuksella oikaistu, jatkuva liiketoiminta €		0,82	1,37
Laimentamaton, lopetetut toiminnot €	3	8,64	0,53
Laimennusvaikutuksella oikaistu, lopetetut toiminnot €	3	8,60	0,52
Laimentamaton, konserni yhteensä €		9,46	1,90
Laimennusvaikutuksella oikaistu, konserni yhteensä €		9,42	1,89

Laimentamaton osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla emoyhtiön osakkeenomistajille kuuluva tilikauden tulos tilikauden aikana ulkona olevien osakkeiden lukumäärän painotetulla keskiarvolla. Laimennusvaikutuksella oikaistua osakekohtaista tulosta laskettaessa otetaan huomioon kaikkien laimentavien potentiaalisten osakkeiden osakkeiksi muuttamisesta johtuva laimentava vaikutus.

Konsernilla on laimentavana osakkeiden määrää lisäävänä instrumenttina osakeohjelmia.

31. MUUT EI-RAHAVIRTAVAIKUTTEISET OIKAISUT

1 000 €	2019	2018
Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden nettomyyntivoitot	-13 112	-13 735
Osakeperusteiset maksut	180	2 774
Jakautumisvoitto	-369 450	
Muut ei-rahavirtavaikutteiset oikaisut		-1 461
Yhteensä	-382 382	-12 423

32. KOROLLISET VELAT RAHOITUKSEN RAHAVIRRASSA

1 000 €	1.1.2019	Rahavirrat	Kurssierot	Jakautumisen vaikutus	IFRS- ja muut ei-rahavirtavaikutteiset oikaisut	31.12.2019
Korollisten velkojen muutoksen täsmäytys konsernin rahoituksen rahavirtaan						
Joukkovelkakirjalaina	144 464				1 748	146 212
Pankkilaina	419 508	29 558		-369 945	-372	78 749
Vaihtovelkakirjalaina	53 633	-51 832	-1 801			0
Yritystodistukset	89 902	-29 918				59 984
Leasing velat	134 923	-40 982	1 436	-14 719	17 566	98 224
Rahoitusvelat yhteensä	842 430	-93 175	-365	-384 664	18 942	383 168

1 000 €	1.1.2018	Rahavirrat	Kurssierot	Yritys-hankinnat	IFRS oikaisut ja siirrot tilien väliltä	31.12.2018
Joukkovelkakirjalaina	162 173	-16 269			-1 440	144 464
Pankkilaina	158 637	176 876		83 308	687	419 508
Vaihtovelkakirjalaina			756	52 877		53 633
Yritystodistukset	59 943	29 959				89 902
Rahoitusleasing velat	4 175	-2 395	-41	684		2 423
Rahoitusvelat yhteensä	384 928	188 171	715	136 869	-753	709 930

33. OSAKEPERUSTEISET MAKSUT

Tilikauden aikana konsernissa oli voimassa kolme osakepalkkiojärjestelmää, jotka hallitus on hyväksynyt vuosina 2015, 2018 ja 2019. Konsernin johtoryhmälle ja avainhenkilöille suunnattujen osakepalkkiojärjestelmien tarkoituksena on yhdistää omistajien ja avainhenkilöiden tavoitteet yhtiön arvon nostamiseksi pitkällä aikavälillä sekä sitouttaa avainhenkilöt yhtiöön ja tarjota heille kilpailukykyinen yhtiön osakkeiden ansaintaan ja kertymiseen perustuva palkkiojärjestelmä. One Cramo osakesäästöohjelmat ovat suunnattu yhtiön koko henkilöstölle. Henkilön osallistuminen osakepalkkiojärjestelmiin edellyttää sitä, että hän osallistuu myös One Cramo osakeohjelmaan. Osakepalkkiojärjestelmät tarjoavat osallistujille mahdollisuuden ansaita Cramon osakkeita ansaintakriteereille asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta yhden vuoden pituisen ansaintajakson perusteella. Jokaista ansaintajaksoa seuraa kahden vuoden sitouttamisjakso, jonka jälkeen ansaitut palkkiot maksetaan osallistujille. Konsernin johtoryhmä ja avainhenkilöiden osakejärjestelmien tavoitteet liittyvät Cramo-konsernin osakekohtaiseen tulokseen (EPS) ja oman pääoman tuottoon (ROE).

One Cramo osakesäästöohjelmien tavoitteena on kannustaa konsernin työntekijöitä ryhtymään yrityksen osakkeenomistajiksi sekä palkita heitä yrityksen tavoitteiden mukaisesta toiminnasta. Tavoitteena on myös vahvistaa yhteyttä Cramon osakkeenomistajien ja työntekijöiden välillä. Tilikauden päättyessä voimassaolevat ohjelmat koskevat säästökausia 2016-2017, 2017-2018 ja 2019.

Säästökauden aikana osallistujat voivat säästää 2-5 % bruttokuukausipalkasta. Kunkin säästökauden kaikkien säästöjen kokonaismäärä voi olla enintään 4 miljoonaa euroa. Säästöillä ostetaan osallistujille automaattisesti Cramon osakkeita markkinahintaan neljännesvuosittain tulosjulkistuksen jälkeen. Ohjelmaan osallistuva henkilö saa maksutta yhden lisäosakkeen ku-

takin kahta ostettua säästöosaketta kohden, jos hän omistaa säästökaudelta hankitut säästöosakkeet määrätyn omistusjakson päättymiseen asti. Lisäksi lisäosakkeiden saamisen edellytyksenä on osallistujan työsuhteen voimassaolo omistusjakson päättymiseen asti. Lisäosakkeet maksetaan osittain yhtiön osakkeina ja osittain rahana. Rahaosuudella pyritään kattamaan palkkiosta osallistujalle aiheutuvia veroja ja veronluonteisia maksuja.

Osakepalkkiojärjestelmät sekä osakesäästöohjelmat käsitellään kirjanpidossa Cramon osakkeina selvitettävänä järjestelyinä. Se osuus ansaitusta palkkiosta, jonka osallistujat saavat osakkeina, käsitellään osakkeina selvitettävänä järjestelyinä. Se osa ansaitusta palkkiosta, joka maksetaan rahana verojen ja muiden lakisääteisten maksujen suorittamiseksi, käsitellään rahana selvitettävänä järjestelyinä. Sekä osakkeina että rahana maksettava osuus kirjataan kuluksi järjestelmän ansaintajaksoille. Vastaava muutos kirjataan omaan pääomaan.

Adapteo-osakkeiden osalta osakepalkkiojärjestelmät sekä osakesäästöohjelmat käsitellään kokonaisuudessaan raha selvitettävänä järjestelyinä.

Jakautumisvaiheessa keskeneräisten osakepalkkiojärjestelmien palkkiot tullaan maksamaan sekä Cramon että Adapteon osakkeina ja käteisenä henkilöille palkkioista koituihin veroihin siten, että jokaista yhtä ansaittua Cramon osaketta kohti maksetaan yksi Adapteon osake.

One Cramo säästöohjelmien osalta keskeneräisten ohjelmien osakkeet tullaan maksamaan sekä Cramon että Adapteon osakkeina ja käteisenä siten, että jokaista kahta (2) Cramon säästöosaketta kohti maksetaan yksi Cramon osake matching-palkkiona ja jokaista kahta (2) Adapteon säästöosaketta kohti maksetaan yksi Adapteon osake matching-palkkiona.

Järjestelmän tyyppi	Osakepalkkiojärjestelmät 2015		Osakepalkkiojärjestelmät 2018	Osakepalkkiojärjestelmät 2019	One Cramo osakesäästöohjelmat, 3 kpl
	osakealokaatio		osakealokaatio	osakealokaatio	osakealokaatio
Maksimiosakemäärä	1.000.000		245.000	290.000	
Järjestelmä	2016	2017	2018	2019	2015-2019
Myöntämispäivät	5.7.2016	19.5.2017	15.8.2018	25.4.2019	24.2.2016 21.2.2017 23.2.2018 16.5.2019
Osakepalkkion käypä arvo myöntämishetkellä, euroa	17,25	24,28	15,15	17,22	9,91
Osakekurssi myöntämishetkellä, euroa	18,61	25,67	16,70	18,83	13,28
Ansaintajakson alkamispäivä	1.1.2016	1.1.2017	1.1.18	1.1.19	ao. päivänä
Ansaintajakson päättymispäivä	31.12.2016	31.12.17	31.12.18	31.12.19	3 vuotta
Rajoitusjakson päättymispäivä	17.1.19	16.1.20	16.1.21	18.1.22	3 vuotta
Muutokset tilikauden aikana, osakealokaatio					
Osakepalkkioiden määrä kauden alussa	213 299	191 367	232 500		44 185
Kauden aikana myönnetty				259 457	68 210
Kauden aikana menetetyt	-26 662	-36 869	-55 533	-47 500	-19 309
Kauden aikana vapautuneet	-186 637				-11 107
Osakepalkkioiden määrä kauden lopussa, kpl	-	154 498	176 967	211 957	80 252
Järjestelmän piiriin kuuluvien henkilöiden lukumäärä kauden lopussa	-	48	49	66	899
Ansaintakriteerien toteumaoletus %	87,50	63,30	73,45	50,00	100,00
Ansaintakriteerin toteumaoletusta vastaava osakemäärä		97 797	129 982	105 979	81 979
Järjestelystä kirjattu kulu tilikaudella, 1 000 €	19	622	1 048	543	394

Adapteo-osakkeiden rahana selvitettävistä ohjelmista on kirjattu velkoihin 2 446 tuhatta euroa.

Tilanteessa 31.12.2019 arvio liittyen Cramon osakkeiden veroihin maksettavasta on yhteensä 2 530 tuhatta euroa.

Ostotarjouksen hyväksymisen vaikutuksista osakeperusteisiin maksuihin on kerrottu lisää tilinpäätöspäivän jälkeisissä tapahtumissa liitetiedossa 36.

34. LÄHIPIIRITAPAHTUMAT

Konsernin lähipiiriin kuuluvat hallituksen ja konsernin johtoryhmän jäsenet (johtoon kuuluvat avainhenkilöt), heidän läheiset perheenjäsenensä sekä organisaatiot, joihin lähipiiriin kuuluvilla henkilöillä on määräysvalta tai huomattava vaikutusvalta, tytäryhtiöt ja yhteisyritykset. Tytäryhtiöt on lueteltu liitteessä 35 Konserniyritykset ja Yhteisyritykset liitteessä 8.

1 000 €	2019	2018
Johdon työsuhte-etuudet		
Toimitusjohtajan työsuhte-etuudet		
Palkat, palkkiot ja luontoisedut	1 306	933
Työsuhteen päättymisen jälkeiset edut	153	157
Osakeperusteiset maksut	451	365
Yhteensä	1 910	1 455

Konsernijohtajan eläkeiäksi on sovittu 65 vuotta. Lakisääteisen eläkkeen lisäksi Cramo tarjoaa konsernijohtajalle sekä seitsemälle konsernin johtoryhmän jäsenelle vapaaehtoisen eläkevakuutuksen. Konsernijohtajan toimitusenteen irtisanomisaika on 6 kuukautta, minkä aikana hän saa täyden palkan. Mikäli työnantaja irtisanoo toimitusenteen, konsernijohtaja voi olla oikeutettu 12 kuukauden palkkaa vastaavaan erorahaan.

1 000 €	2019	2018
Muun konsernijohtajan työsuhte-etuudet, jatkuva liiketoiminta		
Palkat, palkkiot ja luontoisedut	1 726	1 923
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet	544	421
Työsuhteen päättymisen jälkeiset edut	249	230
Osakeperusteiset maksut	584	639
Yhteensä	3 103	3 213
Muun konsernijohtajan työsuhte-etuudet, lopetut toiminnot	212	
Toimitusjohtajan ja konsernin muun johtoryhmän työsuhte-etuudet yhteensä	5 225	4 668

Lyhyen aikavälin kannustimen -Cramo Bonuksen perusteella ansaittava mahdollinen palkkio sisältää Suomessa rahaosuuden sekä suorituksen ryhmäeläkevakuutukseen. Muissa konserniyhtiöissä palkkio suoritetaan kokonaan rahaosuutena. Palkat ja palkkiot sisältää myös palkkion ryhmäeläkevakuutus osuuden. Työsuhteen päättymisen jälkeisinä etuuksina on käsitelty vapaaehtoiset eläkejärjestelyt, jotka kaikki ovat maksupohjaisia eläkejärjestelyjä.

Osakeperusteiset maksut ovat konsernijohtajalle ja muulle johtoryhmälle myönnettyjen osakeohjelmien IFRS 2 mukaisia kulukirjauksia. Osakeperusteiset maksut on esitetty liitetiedossa 33.

Cramo Oyj:n avainhenkilöiden osakepohjaisessa kannustinjärjestelmässä on ansaintajaksina kalenterivuodet alkaen vuodesta 2012. Palkkiot vuodelta 2016 maksettiin 17.1.2019 (2015: 17.1.2018). Konsernin johtoryhmälle osakkeita jaettiin maksuttomana suunnattuna osakeantina yhteensä 26 310 (15 469), minkä lisäksi palkkioita maksettiin käteisenä yhteensä 453,8 (306,7) tuhatta euroa.

Cramo Oyj:n koko henkilöstön osakepohjainen One Cramo-osakesäästöohjelma alkoi vuonna 2012. Lisäosakkeet toiselta säästökautelta 2015-2016 maksettiin 16.5.2019 (säästökauti 2014-2015: 16.5.2018). Konsernin johtoryhmälle osakkeita jaettiin maksuttomana suunnattuna osakeantina yhteensä 331 (293) kappaletta, minkä lisäksi palkkioita maksettiin käteisenä yhteensä 7,6 (6,5) tuhatta euroa.

Lähipiiritapahtumina on esitetty sellaiset liiketoimet, jotka eivät eliminoitu konsernitiilinpäätöksessä.

1 000 €	2019	2018
Hallituksen jäsenten etuudet		
Hallituksen jäsenet:		
Veli-Matti Reinikkala, puheenjohtaja	95	90
Peter Nilsson, varapuheenjohtaja	42	41
Christian Bubenheim (28.3.2019 alkaen)	42	
AnnaCarin Grandin	44	44
Joakim Rubin	55	52
Raimo Seppänen	42	41
Andrew P. Studdert (28.3.2019 alkaen)	43	
Aikaisemmat hallituksen jäsenet:		
Perttu Louhiluoto, varapuheenjohtaja (28.3.2019 asti)	5	45
Caroline Sundewall (28.3.2019 asti)	2	46
Erkki Stenberg (28.3.2018 asti)		2
Yhteensä	367	359

Hallituksen palkkioista 0 (0) tuhatta euroa on maksettu Cramon osakkeina.

Lähipiiriin kuuluvien kanssa suoritettavat liiketoimet

Tatu Hauhio, johtaja, Suomi ja Itä-Eurooppa on osakkaana Kiinteistö Oy Hosionrinteessä, jolle on maksettu kiinteistövuokria 1 769 (1 693) tuhatta euroa perustuen markkinaehtoiseen vuokratasoon.

Dirk Schlitzkusin, johtaja, Keski-Eurooppa ja Cramo AG:n toimitusjohtaja jätti tehtävänsä 6.6.2018. Cramo Adapteo GmbH on maksanut Dirk Schlitzkusille korvausta lakipalveluista 27 tuhatta euroa ajalla 1.1.-31.5.2018.

Lähipiiriin kuuluville annettavat lainat¹

1 000 €	2019	2018
Lainat yhteisyrityksille		
1.1.	8 999	10 153
Liiketoimintahankinnat (liite 7)		224
Osittaisjakautuminen (liite 3)	-224	
Takaisinmaksut	-3 932	-1 459
Kertyneet korot	184	329
Saadut korot	-265	-248
31.12.	4 762	8 999

¹ Sisältää lainat Fortrent Oy:lle sekä NMG hankinnan yhteydessä 2018 konserniin tulleelle ja osittaisjakautumisen 30.6.2019 yhteydessä Adapteoon siirtyneelle Ungabostäder Hanninge AB:lle

35. KONSERNIYRITYKSET

Konserni muodostuu Cramo Oyj:stä sekä seuraavista tytäryhtiöistä 31.12.2019.
Siirtokelpoisten tilojen tytäryhtiöt, jotka siirrettiin Adapteolle osittaisjakautumisen yhteydessä 30.6.2019, eivät sisälly tähän.

Tytäryhtiöt	Kotipaikka	Omistussuus %	
		Emoyhtiö	Konserni
Cramo AB	Sollentuna	Ruotsi	100
Cramo AG	Feldkirchen	Saksa	100
Cramo GmbH	Wien	Itävalta	100
Cramo GMBH & Co KG	Wien	Itävalta	100
Cramo Korlatolt Felelőssegu Tarsasag	Budapest	Unkari	100
KBS Infra	Mainz	Saksa	100
KBS Baustrom	Mainz	Saksa	100
KBS Montage	Mainz	Saksa	100
KBS Verwaltung	Mainz	Saksa	100
Cramo AS	Oslo	Norja	100
Cramo AS Estonia	Tallinn	Viro	100
Ehitustööriist OÜ	Tallinn	Viro	100
Cramo Finance NV	Antwerp	Belgia	99,9
Cramo Finland Oy	Vantaa	Suomi	100
Cramo Services Sweden AB	Sollentuna	Ruotsi	100
Cramo New Holding AB	Sollentuna	Ruotsi	100
Mupol Förvaltnings AB	Stockholm	Ruotsi	100
Cramo SK s.r.o.	Bratislava	Slovakia	100
Cramo s.r.o.	Prague	Tsekin tasavalta	100
Cramo UAB	Vilnius	Liettua	100
Construction Vehicles Karvina s.r.o.	Karvina	Tsekin tasavalta	100
Suomen Tähtivuokraus Oy	Vantaa	Suomi	100
Cramo Sp.zo.o	Warsaw	Puola	100

Konsernilla on omistus seuraavissa yhteisyrityksissä. Katso lisää liitteestä 8. yhteisyritykset.
Konserniin ei kuulu osakkuusyhtiöitä.
Siirtokelpoisten tilojen yhteisyritykset, jotka siirrettiin Adapteolle osittaisjakautumisen yhteydessä 30.6.2019, eivät sisälly tähän.

Yhteisyritykset	Kotipaikka	Omistussuus %	
		Emoyhtiö	Konserni
Fortrent Oy	Vantaa	Suomi	50

36. RAPORTOINTIKAUDEN PÄÄTTYMISPÄIVÄN JÄLKEISET TAPAHTUMAT

10.1.2020 Boels ilmoitti jatkavansa kaikkia Cramo Oyj:n osakkeita koskevan ostotarjouksen voimassaoloaika 31.1.2020 asti. 9.1.2020 mennessä ostotarjoukseen oli tarjottu noin 80,43 prosenttia kaikista Cramon osakkeista.

17.1.2020 Boels ilmoitti korottavansa ostotarjousvastiketta 13,75 euroon osakkeelta.

3.2.2020 ilmoitettiin Boelsin vapaaehtoisesta Cramo Oyj:n hallituksen suositteleman Cramo Oyj:n kaikkia osakkeita koskevan julkisen käteisostotarjouksen alustava tulos. Ostotarjoukseen tarjotut osakkeet edustavat noin 92,89 prosenttia kaikista Cramon osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä.

5.2.2020 julkistettiin Boelsin vapaaehtoisesta Cramo Oyj:n hallituksen suositteleman Cramo Oyj:n kaikkia osakkeita koskevan julkisen käteisostotarjouksen lopullinen tulos, jonka mukaan Boels toteutti ostotarjouksen ja aloitti jälkikäteen tarjousajan. Ostotarjouksen lopullisen tuloksen mukaan tarjotut osakkeet edustavat noin 93,04 prosenttia kaikista Cramon liikkeeseen laskemista ja ulkona olevista osakkeista ja osakkeiden tuottamista äänistä, mikä on enemmän kuin yhdeksänkymmentä prosenttia (90 %) kaikista Cramon osakkeista ja äänistä. Jälkikäteen tarjousaika alkoi 6.2.2020 ja päättyi 20.2.2020.

6.2.2020 Cramo Oyj vastaanotti arvopaperimarkkinalain ("AML") 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen EQT Fund Management S.à r.l:ta (Luxemburg, Luxemburgin suurherttuakunta), joka toimii omissa nimissään sekä EQT Public Value Fundin hallinnointiyhtiönä sekä sen puolesta, jonka mukaan EQT Public Value Investments S.à r.l:n osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 6.2.2020 alittanut kymmenen (10) ja viiden (5) prosentin liputusrajat. Ilmoituksen mukaan ilmoituksen perusteena oli osakkeiden tai äänioikeuksien luovutus. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö ei omistanut Cramon osakkeita, rahoitusvälineitä tai ääniä.

6.2.2020 Cramo Oyj vastaanotti arvopaperimarkkinalain ("AML") 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen Peter Bernard Marcel Boelsilta (Maaseik, Belgia), jonka mukaan Boels Topholding B.V.:n osuus Cramo Oyj:n osakkeista ja äänistä oli 6.2.2020 ylittänyt yhdeksänkymmenen (90) prosentin liputusrajan. Ilmoituksen mukaan ilmoituksen perusteena oli osakkeiden tai äänioikeuksien hankinta. Ilmoituksen päivämääränä yhtiö omisti Cramo Oyj:n osakkeita 41.574.765 kpl, vastaten 93,03 % osakkeista ja äänistä.

6.2.2020 Cramo Oyj ilmoitti vuonna 2022 erääntyvän joukkovelkakirjalainan haltijoille määräysvallan vaihtumisesta, viitaten Cramon 28.2.2022 erääntyvään 150 miljoonan euron 2,375 prosentin kiinteäkorkoiseen joukkovelkakirjalainaan. Cramon tulee 9.4.2020 toteuttaa sellaisten joukkovelkakirjojen lainapäätöksen ja kertyneiden korkojen ennaikainen takaisinmaksu (ilman preemioita tai sopimussakkoa), joiden haltijat ovat viimeistään 19.3.2020 kirjallisella ilmoituksella vaatineet hallussaan olevien joukkovelkakirjojen ennaikaista takaisinmaksua. Jos yli seitsemänkymmentäviisi (75) prosenttia joukkovelkakirjalainan kokonaispääomasta on 9.4.2020 lunastettu ennakkoon joukkovelkakirjalainan ehtojen kohdan 10 mukaisesti, Cramolla on oikeus maksaa ennaikaisesti takaisin kaikki jäljelle jääneet ulkona olevat joukkovelkakirjat korkoineen (ilman preemioita tai sopimussakkoa).

7.2.2020 Cramo Oyj ilmoitti, että Boels Topholding B.V. aloittaa lunastusmenettelyn koskien Cramo Oyj:n jäljellä olevia vähemmistöosakkeita. Toteutukseen osakkeiden lunastuksen tarjouksentekijä tulee saattamaan vireille osakeyhtiölain mukaisen välimiesmenettelyn. Tarjouksentekijä tulee vaatimaan, että osakkeiden lunastushinnaksi vahvistetaan lunastusmenettelyssä 13,75 euroa osakkeelta vähennettynä minkä hyvänsä varojenjaon määrällä, mikäli tällaisen varojenjaon täsmäytyspäivä on ennen kuin lunastuksen kohteena olevat osakkeet ovat siirtyneet Boelsille, mikä vastaa tarjouksentekijän ostotarjouksessa tarjouksen ehtojen mukaisesti maksamaa vastiketta. Tarjouksentekijän odotetaan myöhemmin aloittavan toimet Cramon osakkeiden poistamiseksi Nasdaq Helsinki Oy:n pörssilistalta.

Julkiseen ostotarjoukseen perustuen, mikäli tarjouksentekijä saa haltuunsa yli 90%:ia Cramon kaikista osakkeista, kaikki olemassaolevat osakekannustinjärjestelmät on tarkoitus lopettaa ja selvittää, ja mikäkin tulevista ansaintajakoista ei jatkuisi. Olemassaolevien osakekannustinjärjestelmien selvittäminen tapahtuisi rahana. Tämä johtaisi nopeutettua henkilöstökulujen kirjaamiseen, ja osittain osakekannustinjärjestelmien uudelleenluokitteeluun osakkeista selvitetävistä rahana selvitetäväksi. Arvioitu vaikutus tulisi olemaan kokonaisuutena tasoltaan noin 10 miljoonaa euroa ulos menevänä rahavirtana.

37. TUNNUSLUKUIEN LASKENTAKAAVAT

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT:

Oman pääoman tuotto (%)

$$= \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma yhteensä (keskimäärin tilikauden aikana)}} \times 100$$

Sidotun pääoman tuotto, ROCE (%)

$$= \frac{\text{Liikevoitto (rullaava 12 kk)}}{\text{Sidottu pääoma tilikaudella (12 kk keskiarvo)}} \times 100$$

Omaraisuisuusaste (%)

$$= \frac{\text{Oma pääoma yhteensä}}{\text{Taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

Korollinen nettovelka

$$= \text{Korolliset velat} - \text{rahavarat}$$

Nettovelkaantumisasaste (%)

$$= \frac{\text{Korollinen nettovelka}}{\text{Oma pääoma yhteensä}} \times 100$$

Henkilöstö keskimäärin

$$= \text{Tilikauden kalenterikuukausien lopussa palveluksessa olleen henkilökunnan lukumäärän keskiarvo, oikaistuna osa-aikaisten henkilöiden lukumäärällä}$$

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT:

Tulos/osake

$$= \frac{\text{Tilikauden tulos (emoyhtiön omistajille kuuluva osuus)}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikaudella keskimäärin}}$$

Oma pääoma/osake

$$= \frac{\text{Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$$

Osinko/osake

$$= \frac{\text{Tilikaudelta jaettava osinko}}{\text{Osakkeiden oikaistu lukumäärä tilikauden lopussa}}$$

Osinko/voitto (%)

$$= \frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Tulos/osake}} \times 100$$

Efektiivinen osinkotuotto (%)

$$= \frac{\text{Osinko/osake}}{\text{Osakeantikorjattu päätöskurssi tilikauden lopussa}} \times 100$$

Hinta/voitto -suhde (P/E)

$$= \frac{\text{Osakeantikorjattu päätöskurssi tilikauden lopussa}}{\text{Tulos/osake}}$$

Osakekannan markkina-arvo

$$= \text{Tilikauden lopun osakkeiden lukumäärä kerrottuna osakkeen päätöskurssilla tilikauden lopussa}$$

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

38. OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

	2019		2018	
	Kpl	1 000 €	Kpl	1 000 €
Osakkeet	44 690 554	14 835	44 690 554	24 835

Kaikki osakkeet on merkitty, rekisteröity ja kokonaan maksettu. Jokainen osake oikeuttaa yhtiökokouksessa äänestämään yhdellä äänellä.

Osakkeenomistajat

Yhtiöllä oli 31.12.2019 osakerekisterin mukaan 8 873 osakkeenomistajaa.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2019	Osakkeiden määrä	%	Äänimäärä kpl	%
EQT Partners ¹	4 478 275	10,02	4 478 275	10,02
Rakennusmestarien säätiö	2 129 422	4,76	2 129 422	4,76
Ilmarinen Keskinäinen Vakuutusyhtiö	1 300 000	2,91	1 300 000	2,91
SR Danske Invest Suomi Osake	480 000	1,07	480 000	1,07
Rakennusmestarit ja -Insinöörit AMK RKL Ry	301 220	0,67	301 220	0,67
Laakkonen Mikko Kalervo	295 300	0,66	295 300	0,66
Sijoitusrahasto Evli Suomi Pienyhtiöt	243 023	0,54	243 023	0,54
OY G.W.Sohlberg AB	239 000	0,53	239 000	0,53
Liehunen Yrjö Kalervo	183 411	0,41	183 411	0,41
Helsingin Rakennusmestarit ja -Insinöörit AMK Ry	173 973	0,39	173 973	0,39
Säästöpankki Kotimaa -Sijoitusrahasto	164 648	0,37	164 648	0,37
Keskinäinen Työeläkevakuutusyhtiö Varma	158 387	0,35	158 387	0,35
Lindström Kim	156 975	0,35	156 975	0,35
Lähtipiola Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö	142 000	0,32	142 000	0,32
Sijoitusrahasto Säästöpankki Pienyhtiöt	137 304	0,31	137 304	0,31
Maa- ja Vesiteknikan Tuki R.Y.	130 000	0,29	130 000	0,29
Mandatum Life unit -linked	125 640	0,28	125 640	0,28
Sijoitusrahasto Visio Allocator	100 000	0,22	100 000	0,22
Sijoitusrahasto Evli Suomi Select	91 500	0,20	91 500	0,20
Desatex Ltd	83 180	0,19	83 180	0,19
Stiftelsen Finlandssvenska Jordfonder SR.	82 600	0,18	82 600	0,18
SR Danske Invest Suomi Pienyhtiöt	75 000	0,17	75 000	0,17
Schweizerische Nationalbank	72 717	0,16	72 717	0,16
Von Julin Sofia Margareta Db	71 000	0,16	71 000	0,16
Relander Pär-Gustaf	63 000	0,14	63 000	0,14
FIM Fenno Fund	60 330	0,13	60 330	0,13
Räikkönen Maila Hellevi	59 968	0,13	59 968	0,13
SR DI Suomi Osinko Plus	59 763	0,13	59 763	0,13
Muut	2 265 638	5,07	2 265 638	5,07
Hallintarekisteröidyt	30 759 111	68,83	30 759 111	68,83
Yhteensä arvo-osuusjärjestelmään siirtyneet	44 682 385	99,98	44 682 385	99,98
Arvo-osuusjärjestelmään siirtymättömät	8 169	0,02	8 169	0,02
Yhteensä	44 690 554	100	44 690 554	100

1 19.9.2018 vastaanotetun arvopaperimarkkinalain 9 luvun 5 pykälän mukaisen ilmoituksen mukaan.

Osakkeenomistuksen jakautuminen suuruusluokittain 31.12.2019

Osakkeiden lukumäärä	Osakkaita	Osuus kaikista osakkeista	Osakkaita	Osuus kaikista osakkeista
1-100	3 308	37,28	161 702	0,36
101-1000	4 305	48,52	1 634 139	3,66
1001-10 000	1 129	12,72	2 973 792	6,65
10 001-100 000	111	1,25	3 087 385	6,91
100 001-500 000	16	0,18	3 157 237	7,07
500 001-	4	0,05	33 668 130	75,34
Yhteensä arvo-osuusjärjestelmään siirtyneet	8 873	100,00	44 682 385	99,98
Arvo-osuusjärjestelmään siirtymättömät			8 169	0,02
Yhteensä			44 690 554	100

Osakkeenomistuksen jakautuminen sektoreittain 31.12.2019

Osakkeiden sektorijakauma	Osakkeita	Osuus kaikista osakkeista	Osakkaita	Osuus kaikista osakkeista
Yritykset	1 612 931	3,61	381	4,29
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	31 889 697	71,36	24	0,27
Julkisyhteisöt	1 486 552	3,33	7	0,08
Voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	3 492 939	7,82	124	1,40
Kotitaloudet	5 711 257	12,78	8 124	91,56
Ulkomaiset omistajat	489 009	1,09	213	2,40
Yhteensä arvo-osuusjärjestelmään siirtyneet	44 682 385	99,98	8 873	100,00
Arvo-osuusjärjestelmään siirtymättömät	8 169	0,02	0	0,00
Yhteensä	44 690 554	100,00	8 873	100,00

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan omistusosuus

Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja omistivat 31.12.2019 henkilökohtaisesti tai määräysvalta-yhtiöidensä kautta yhteensä 78 240 Cramo Oyj:n osaketta.

Hallinto- ja ohjausjärjestelmä

Vuonna 2019, Cramo noudatti 1.1.2016 voimaan astunutta Suomen listayhtiöiden hallintokoodia. Cramo noudattaa sisäpiiritiedon hallinnassa markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (Market Abuse Regulation, MAR) vaatimuksia, Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeita sekä Cramon hallituksen hyväksymää sisäpiiriohjetta.

Emoyhtiön tase (FAS)

1 000 €	Liite	31.12.2019	31.12.2018
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	2	83	138
Aineelliset hyödykkeet	2	78	459
Sijoitukset			
Osuudet saman konsernin yrityksissä	2	292 055	564 584
Muut sijoitukset	2	119	119
Pitkäaikaiset saamiset	3	194 055	476 513
Pysyvät vastaavat yhteensä		486 390	1 041 812
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	4		1 791
Lyhytaikaiset saamiset	5	56 397	65 776
Rahat ja pankkisaamiset		4 702	236
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		61 098	67 803
VASTAAVAA YHTEENSÄ		547 489	1 109 615
VASTATTAVAA			
Oma pääoma			
Osakepääoma		14 835	24 835
Ylikurssirahasto		3 331	3 331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		76 234	143 181
Edellisten tilikausien voitto		9 195	9 804
Tilikauden voitto		30 234	40 452
Oma pääoma yhteensä	6	133 829	221 603
Tilinpäätössiirtojen kertymä	7	3	60
Pakolliset varaukset	8	1 731	643
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	9	274 817	761 608
Lyhytaikainen vieras pääoma	9	137 109	125 701
Vieras pääoma yhteensä		411 926	887 310
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		547 489	1 109 615

Emoyhtiön tuloslaskelma (FAS)

1 000 €	Liite	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liikevaihto	10	4 808	4 642
Liiketoiminnan muut tuotot	11	1 345	744
Materiaalit ja palvelut	12	-2 126	-924
Henkilöstökulut	13	-5 992	-3 746
Poistot ja arvonalentumiset	14	-102	-197
Liiketoiminnan muut kulut	15	-15 308	-13 183
Liikevoitto		-17 375	-12 664
Rahoitustuotot		62 008	58 238
Rahoituskulut		-22 651	-26 919
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	16	39 357	31 318
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		21 982	18 654
Tilinpäätössiirrot	17	8 249	21 802
Tuloverot edellisiltä tilikausilta	18	3	
Tuloverot			-3
Tilikauden voitto		30 234	40 452

Emoyhtiön rahoituslaskelma (FAS)

1 000 €	Liite	1.1. - 31.12.2019	1.1. - 31.12.2018
Liiketoiminnan rahavirta			
Voitto ennen veroja		30 174	40 354
Oikaisut:			
Poistot	14	102	197
Rahoitustuotot ja -kulut	16	-39 357	-31 318
Muut ei -rahavirtavaikuttavat oikaisut		1 526	96
Tilinpäätössiirrot	17	-8 191	-21 700
Liiketoiminnan rahavirta ennen käyttöpääoman muutosta		-15 747	-12 371
Käyttöpääoman muutos			
Lyhytaikaisten saamisten lisäys (-) / vähennys (+)		-248	-285
Varaston lisäys (-) / vähennys (+)		-1 772	-1 791
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+) / vähennys (-)		1 448	1 862
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja		-16 319	-12 585
Maksetut verot			-29
Osakeperusteiset maksut		-396	-575
Saadut osingot	16	45 404	40 000
Saadut korot		15 580	11 836
Maksetut korot ja rahoituskulut		-15 621	-18 931
Liiketoiminnan rahavirta		28 648	19 715
Investointien rahavirta			
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin		-13	-160
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot		339	
Investoinnit tytäryhtiöosakkeisiin		-756	-115 649
Pitkäaikaisista lainoista maksetut tai saadut maksut		-8 701	-133 039
Lyhytaikaisten lainasaamisten muutos ¹		1 734	-1 343
Investointien rahavirta		-7 396	-250 191
Rahoituksen rahavirta			
Pitkäaikaisten lainojen muutos		43 000	250 000
Lyhytaikaisten lainojen muutos ¹		-40 612	-202
Maksetut osingot	6	-40 148	-37 878
Saadut konserniavustukset		21 700	20 222
Rahoituksen rahavirta		-16 060	232 142
Rahavarojen muutos			
		5 192	1 666
Rahavarat 1.1.		236	442
Kurssiero		-727	-1 871
Rahavarat 31.12.		4 702	236

¹ Esittämistavan muutos

Aikaisempina tilikausina investointien rahavirrassa esitetty muutos konsernin pankkitilisaamisissa on päättyneellä tilikaudella esitetty rahoituksen rahavirrassa. Vertailutietoja on oikaistu vastaavasti.

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot (FAS)

1. TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Cramo Oyj:n osittaisjakautuminen

Cramo Oyj:n osittaisjakautuminen toteutui 30.6.2019. Tarkempi tieto ja-
kautumisesta on esitetty liitetiedolla 22. Lisätietoja jakautumisesta esitetty
konsernin laadintaperiaatteissa (liitetieto 1) ja konsernin liitetiedossa
lopetetuista toiminnoista (liitetieto 3).

Käyttöomaisuuden arvostus ja poistot

Käyttöomaisuus aktivoidaan välttämään hankintamenoa, johon luetaan
valmistuksen kiinteät menot ja arvostetaan suunnitelman mukaisilla
poistoilla vähennettyyn hankintamenoa. Kunnossapito- ja korjausmenot
kirjataan tilikauden kuluksi.

Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan konsernissa yhdenmukaisin
periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukai-
sina tasapoistoina alkuperäisistä hankintamenoista.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Rakennukset ja rakennelmat	20 vuotta
Koneet ja kalusto	3–6 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet	10 vuotta
Aineettomat hyödykkeet	5 vuotta

Vaihto-omaisuuden arvostaminen

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoonsa tai sitä alem-
paan jälleenhankintahintaan tai todennäköiseen myyntihintaan. Vaihto-
omaisuuden hankintamenoa on sisällytetty hyödykkeiden hankinnasta
aiheutuneet välttämättömät menot.

Valuuttamääräiset erät

Ulkomaan valuutan määräiset saamiset ja velat muunnetaan euroiksi
tilinpäätöspäivän valuuttakurssin mukaisesti. Kurssierot kirjataan tulos-
vaikutteisesti. Ulkomaan valuutan määräiset liiketapahtumat muunnetaan
euroiksi tapahtuma-ajankohdan valuuttakurssin mukaisesti.

Tilinpäätössiirrot

Saadut konserniavustukset sekä suunnitelman mukaisten poistojen ja
Suomen verolainsäädäntöön pohjautuvien poistojen kertynyt ero esitetään
tilinpäätössiirroissa.

Laskennalliset verovelat ja -saamiset

Yhtiön taseeseen ei merkitä laskennallisia verovelkoja ja -saamia. Yhtiön
kannalta olennaiset laskennalliset verosaamiset ja -velat ilmoitetaan
liitetiedoissa.

Liikevaihto ja tuloutusperiaatteet

Liikevaihto koostuu tytäryhtiöille myydyistä hallintopalveluista ja se kir-
jataan tuotoksi suoriteperusteisesti. Liikevaihtoa laskettaessa myynti-
tuotoista vähennetään välilliset verot sekä myyntiin liittyvät alennukset ja
hyvitykset.

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan mm. vuokratuotot, saadut
avustukset ja fuusiovoitot. Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät myös
osakeperusteisten maksujen hallinnointikuluja ja uusien osakkeiden
merkintähintoja, jotka ovat edelleen veloitettu tytäryhtiöiltä. Liiketoiminnan
muut tuotot kirjataan tuotoksi suoriteperiaatteen mukaan.

Eläkejärjestelyt

Eläkemenot kirjataan kuluksi kertymisvuonna. Kattamattomia eläkevas-
tuuta ei ole. Eläkkeet on järjestetty TyEL-vakuutuksella. Toimitusjohtajan
eläkeikä oli vuonna 2016 sopimuksen mukaan 65 vuotta. Toimitusjohtajaso-
pimus siirtyi 1.12.2016 Cramo Services Ab:lle, joten em. sopimusehto ei ole
enää Cramo Oyj:ssä voimassa.

Rahoitusinstrumenttien arvostus

Rahoitusinstrumentit on arvostettu KPL 5:2§:n mukaan hankintamenoa
tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Tuloverot

Tilikauden ja aikaisempien tilikausien tuloverot esitetään tuloslaskelman
veroissa.

2. PYSYVÄT VASTAAVAT

AINEELLISET HYÖDYKKEET

1 000 €

	Maa-alueet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	339	375	190	24	928
Lisäykset		2			2
Vähennykset	-339	-32		-24	-395
Hankintameno 31.12.2019		345	190		534
Kertyneet poistot 1.1.2019		-298	-171		-469
Vähennysten kertyneet poistot		32			32
Tilikauden poistot		-19			-19
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	0	59	19	0	78
Hankintameno 1.1.2018	339	317	190		846
Lisäykset		58		24	82
Hankintameno 31.12.2018	339	375	190	24	928
Kertyneet poistot 1.1.2018		-283	-171		-454
Tilikauden poistot		-15			-15
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	339	77	19	24	459

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
1 000 €	Aineettomat hyödykkeet	Muut pitkä- vaikutteiset menot	Yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	755	565	1 320
Lisäykset	33		33
Vähennykset	-76		-76
Hankintameno 31.12.2019	712	565	1 277
Kertyneet poistot 1.1.2019	-620	-563	-1 182
Vähennysten kertyneet poistot	76		76
Tilikauden poistot	-85	-3	-87
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	83	0	83
Hankintameno 1.1.2018	678	565	1,243
Lisäykset	78		78
Hankintameno 31.12.2018	755	565	1,320
Kertyneet poistot 1.1.2018	-498	-502	-1,000
Tilikauden poistot	-122	-61	-182
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	135	3	138

KERTYNYT POISTOERO 1 000 €

Koneet ja kalusto

Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1

Poistoeron muutos 1.1-31.12

Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12

Aineettomat hyödykkeet

Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1

Poistoeron muutos 1.1-31.12

Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12

Muut pitkävaikutteiset menot

Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 1.1

Poistoeron muutos 1.1-31.12

Kokonais- ja suunnitelmapoistojen kertynyt erotus 31.12

Kertynyt poistoero yhteensä

3. PITKÄAIKAISET SAAMISET

1 000 €	2019	2018
Saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	188 131	465 668
Muilta		
Lainasaamiset ¹	4 762	8 694
Siirtosaamiset	1 162	2 151
Yhteensä	194 055	476 513

¹ Lainasaaminen yhteisyritys Fortrent Oy:ltä. Yhteisyrityksestä kerrottu konsernin liitetiedossa 8.

5. LYHYTAIKAISET SAAMISET

1 000 €	2019	2018
Saman konsernin yrityksiltä		
Lainasaamiset	53 080	61 274
Myyntisaamiset	391	146
Siirtosaamiset	227	479
Muilta		
Myyntisaamiset	25	
Muut saamiset	17	455
Siirtosaamiset	2 656	3 421
Yhteensä	56 397	65 776
Siirtosaamiset		
Saman konsernin yrityksiltä		
Korkosaamiset saman konsernin yrityksiltä	227	479
Muilta		
Lainojen järjestelypalkkiot	989	1 351
Tuloverosaamiset ¹	1 581	1 534
Kulujaksotukset	86	536
Yhteensä	2 883	3 900

SIIJOITUKSET			
1 000 €	Osuudet saman konsernin yrityksissä	Muut osakkeet ja osuudet	Sijoitukset yhteensä
Hankintameno 1.1.2019	564 584	119	564 703
Lisäykset ¹	756		756
Vähennykset ²	-273 285		-273 285
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	292 055	119	292 174
Hankintameno 1.1.2018	396 058	119	396 177
Lisäykset	168 526		168 526
Vähennykset			
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	564 584	119	564 703

¹ Tytäryhtiösakkeiden hankintaan liittyvät asiantuntijakulut on päätyneellä tilikaudella aktivoitu osakkeiden hankintamenuun.

² Vähennykset liittyvät osittaisjakautumiseen, jossa Cramo jakaantui siten, että kaikki Siirtokelpoiset tilat -liiketoimintaan liittyvät varat, velat ja vastuut siirtyivät selvitysmenettelyttä osittaisjakautumisessa perustetulle yhtiölle, Adapteo Oyj:lle.

Cramo Oyj:n tytäryhtiösakkeet ja osakkeiden omistuksen jakautuminen kts. konsernin liitetieto 30.

4. VAIHTO-OMAISUUS

1 000 €	2019	2018
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet		1 791
Yhteensä		1 791

1 Cramo Oyj:n Suomen verohallinnolta saatujen jälkiverotuspäätösten mukaan yhtiön Belgian rahoitusyhtiön korkotuotot vuosilta 2009-2013 on verotettu osittain Suomessa. Cramo Oyj on valittanut Suomen hallinto-oikeuteen vuosia 2009-2012 koskevaan verotuspäätökseen liittyvästä noin miljoonan euron veronkorotuksesta. Vuonna 2017 Cramo Oyj täydensi valitusta Suomen hallinto-oikeuteen koskien vuosia 2011-2013. Valituksen täydennyksessä Cramo Oyj vaati kumottavaksi korkotuottojen verotuksen Suomessa. Suomen hallinto-oikeus hylkäsi valituksen 6.4.2018 antamallaan päätöksellä. Cramo Oyj on valittanut hallinto-oikeuden päätöksestä Suomen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Cramo Oyj on vienyt asian koskien vuosia 2009-2010 Belgian ja Suomen väliseen verosopimusmenettelyyn (MAP-prosessi) siltä osin kuin Cramo on verotettu kahteen kertaan. Belgian ja Suomen veroviranomaiset antoivat päätöksensä verosopimusmenettelyssä (MAP). Ratkaisu vastasi Suomen verotuksen oikaisulautakunnan päätöksiä. Belgian rahoitusyhtiö Cramo Finance NV on saanut päätöksen Belgian veroviranomaisilta kahdenkertaisen verotuksen poistamiseksi vuosilta 2009-2010.

6. OMA PÄÄOMA

1 000 €	2019	2018
Osakepääoma 1.1. / 31.12.	14 835	24 835
Ylikurssirahasto 1.1. / 31.12.	3 331	3 331
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	143 181	142 498
Osittaisjakautuminen	-67 800	
Omien osakkeiden luovutus	852	683
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	76 234	143 181
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	50 256	48 370
Omien osakkeiden luovutus	-852	-683
Osingonjako	-40 209	-37 882
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	9 195	9 804
Tilikauden voitto	30 234	40 452
Oma pääoma yhteensä	133 829	221 603
Jakokelpoiset varat		
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	9 195	9 804
Tilikauden voitto	30 234	40 452
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	76 234	143 181
Yhteensä	115 663	193 437

OSAKEPÄÄ- OMA	2019 kpl EUR		2018 kpl EUR	
Osakkeet	44 690 554	14 834 753 09	44 690 554	24 834 753 09

Osittaisjakautumisen seurauksena Cramon osakepääoma aleni Adapteen osakepääomaa vastaavalla määrällä.

Osakepalkkiojärjestelmät

Tiedot yhtiön voimassa olevista osakepalkkiojärjestelmistä on nähtävissä konsernitilinpäätöksen liitiedosta 33.

7. TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ

1 000 €	2019	2018
Kertynyt poistoero	3	60

8. PAKOLLISET VARAUKSET

1 000 €	2019	2018
Muut pakolliset varaukset	1 731	643

Muut pakolliset varaukset käsittävät osakeohjelmista tilikautena 2020-2022 rahana maksettavan palkkion.

9. VIERAS PÄÄOMA

1 000 €	2019	2018
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	150 000	150 000
Vaihtovelkakirjalainat		53 633
Lainat rahoituslaitoksilta	75 000	400 000
Velat konserniyrityksille	49 817	157 975
Yhteensä¹	274 817	761 608
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Velat saman konsernin yrityksille		
Velat konserniyrityksille	67 636	16 500
Ostovelat	4 328	1 771
Siirtovelat	4	137
Yhteensä	71 968	18 409
Muille		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoituslaitoksilta		9 173
Ostovelat	786	2 188
Siirtovelat	4 096	5 893
Yritystodistukset	59 984	89 902
Tuloverovelka		3
Muut lyhytaikaiset velat	276	133
Yhteensä	65 142	107 293
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	137 109	125 701
Vieras pääoma yhteensä	411 926	887 310

SIIRTOVELAT

Saman konsernin yrityksille

Korkokulujen jaksotukset	4	137
--------------------------	---	-----

Muille

Korkokulujen jaksotukset	3 156	3 967
Henkilöstökulujen jaksotukset	890	768
Muut jaksotukset ²	50	1 158
Yhteensä	4 096	5 893

Siirtovelat yhteensä	4 099	6 030
-----------------------------	--------------	--------------

YHTIÖN LIIKKEESEEN LASKEMIEN JOUKKOVELKAKIRJALAINOJEN KESKEISET EHDOT JA YHTEENLASKETTU MÄÄRÄ

Joukkovelkakirjalaina 2016/2022; 2,375%	150 000	150 000
Joukkovelkakirjalainat yhteensä	150 000	150 000

1 Vuoden 2018 pitkäaikainen vieras pääoma piti sisällään Nordic Modular Groupin hankintaan liittyvät uudet 210 miljoonan euron kaksivuotisen pankkilainan sekä 550 miljoonan Ruotsin kruunun määrällisen vaihtovelkakirjalainan, jonka vaihtovelkaominaisuutta ei toteutettu myyjien toimesta siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan uudelleensijoittamiseen. Molemmat kyseiset lainat sekä osuus muista pitkäaikaisista lainoista siirtyivät Adapteelle siirtokelpoisten tilojen liiketoiminnan eriyttämisessä 30.6.2019.

2 Vuonna 2018 kulut liittyivät Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan käynnissä olleeseen jakautumiseen liittyviin neuvonantokuluihin.

10. LIIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN JA MAANTIETEELLINEN JAKAUMA

1 000 €	2019	2018
Liikevaihto toimialoittain		
Hallintopalvelut	2 692	3 718
Moduulien myynti	2 116	924
Yhteensä	4 808	4 642
Maantieteellinen jakauma		
Suomi	1 129	929
Ruotsi	2 668	2 322
Norja	171	220
Saksa	265	336
Muut maat	574	835
Yhteensä	4 808	4 642

11. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

1 000 €	2019	2018
Toimitilojen vuokratuotot	25	24
Aineellisten hyödykkeiden myyntivoitto	226	
Hallintopalveluveloitukset konserniyhtiöiltä	1 008	692
Muut	86	27
Yhteensä	1 345	744

12. MATERIAALIT JA PALVELUT

1 000 €	2019	2018
Aineet ja tarvikkeet		
Tilikauden ostot	3 926	2 715
Varastonmuutos	-1 810	-1 791
Ulkopuoliset palvelut	10	
Yhteensä	2 126	924

13. HENKILÖSTÖKULUT

1 000 €	2019	2018
Palkat ja palkkiot	-5 183	-3 110
Eläkekulut	-682	-536
Muut henkilösivukulut	-127	-100
Yhteensä	-5 992	-3 746
Henkilöstö keskimäärin		
Toimihenkilöitä	33	34
Johdon työsuhde-etuudet¹		
Palkat ja palkkiot luontoisetuineen		
Toimitusjohtaja ²		
Johtoryhmä	-715	-346
Hallituksen jäsenet	-367	-359
Irtisanomisen yhteydessä suoritettavat etuudet		
Johtoryhmä		
Työsuhteen jälkeiset etuudet		
Toimitusjohtaja ³		
Yhteensä	-1 082	-705

1 Johdon työsuhde-etuudet, ks. konsernin liitetieto 34, lähipiirintapahtumat.

2 Cramo Oyj:n toimitusjohtajana toimii Leif Gustafsson. Hänen toimitusjohtajasopimuksensa on Cramo Services Sweden AB:n kanssa, jonne se siirtyi osana Ruotsin konsernipalveluiden liiketoimintakauppaa 1.11.2019 Cramo Services AB:ltä. Cramo Services on veloittanut Cramo Oyj:ltä 1.306,4 (932,7) tuhatta euroa toimitusjohtajan palkkoja ja palkkioita luontoisetuineen ajalta 1.1.-31.12.2019 (1.1.-31.12.2018). Kulut on esitetty liiketoiminnan muissa kuluissa.

3 Työsuhteen jälkeisinä etuuksina on käsitelty vapaaehtoiset eläkejärjestelyt, jotka kaikki ovat maksupohjaisia eläkejärjestelyjä. Cramo Services on veloittanut Cramo Oyj:ltä 152,6 (157,5) tuhatta euroa toimitusjohtajan vapaaehtoiseen eläkejärjestelyyn liittyviä kuluja ajalta 1.1.-31.12.2019 (1.1.-31.12.2018). Kulut on esitetty liiketoiminnan muissa kuluissa.

14. POISTOT JA ARVONALENTUMISET

1 000 €	2019	2018
Suunnitelman mukaiset poistot aineettomista hyödykkeistä		
	-87	-182
Suunnitelman mukaiset poistot aineellisista hyödykkeistä		
	-15	-15
Yhteensä	-102	-197

15. LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT

1 000 €	2019	2018
Toimitilojen kulut	-281	-302
Sijoittajasuhteet	-1 542	-447
Asiantuntijapalvelut	-791	-5 069
Konsernin palveluveloitukset ¹	-9 898	-5 633
Muut hallinnon kulut	-2 794	-1 732
Yhteensä	-15 308	-13 183

Jakautumis- ja listautumiskulut on veloitettu Adapteo Oyj:ltä vuoden 2019 aikana.

Tilintarkastajien palkkiot	2019	2018
Tilintarkastusyhteisö, KPMG Oy Ab		
Tilintarkastus	-517	-171
Todistukset ja lausunnot	-146	-23
Veroneuvonta	-2	-18
Muut palvelut	-82	-18
Yhteensä	-748	-231

1 Konsernin palveluveloitukset sisältää 1 459,0 (1 090,2) tuhatta euroa toimitusjohtajan työsuhde-etuuksia.

16. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

1 000 €	2019	2018 ¹
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	45 404	40 000
Osinkotuotot yhteensä	45 404	40 000
Korkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	9 541	9 196
Muilta	287	280
Korkotuotot yhteensä	9 828	9 476
Korkokulut		
Saman konsernin yrityksille	-3 045	-3 123
Muille	-11 606	-11 125
Korkokulut yhteensä	-14 651	-14 249
Muut rahoituskulut		
Muut rahoituskulut	-2 387	-3 746
Muut rahoituskulut yhteensä	-2 387	-3 746
Kurssierot		
Saman konsernin yrityksille	-1 254	-1 908
Muille	2 417	1 746
Kurssierot yhteensä	1 163	-162
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	39 357	31 318

1 Rahoitustuottojen ja -kulujen vertailuvuoden lukuja on oikaistu.

17. TILINPÄÄTÖSSIIRROT

1 000 €	2019	2018
Poistoeron lisäys (-) / vähennys (+):		
Aineettomat hyödykkeet	55	86
Koneet ja kalusto	3	16
Saadut konserniavustukset	8 191	21 700
Yhteensä	8 249	21 802

18. TULOVEROT

1 000 €	2019	2018
Tilikauden varsinaisesta toiminnasta	1 641	4 337
Tilinpäätössiirroista, konserniavustus	-1 638	-4 340
Yhteensä	3	-3

19. VAKUUKSET JA VASTUUSITOUMUKSET

1 000 €	2019	2018
ANNETUT VAKUUKSET		
Konserniyritysten puolesta annetut vakuudet		
Annetut takaukset	6 029	11 515
VASTUUSITOUMUKSET JA MUUT VASTUUT		
Leasingvastuut		
Leasingvastuut seuraavana vuonna	49	74
Leasingvastuut myöhemmin	29	87
Leasingsopimukset ovat 3-4 vuoden sopimuksia, joihin ei liity lunastusehtoja.		
Investointisitoumukset ¹		
Investointisitoumukset seuraavana vuonna	0	12 787
Investointisitoumukset myöhemmin	0	12 787

¹ Vertailukauden investointisitoumukset liittyivät eriytettyyn Siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan Cramo Oyj:n jakaantuessa 30.6.2019.

20. KORKO- JA VALUUTTAJOHDANNAISET

1 000 €	2019		2018	
	Nimellis-arvo	Käypä arvo	Nimellis-arvo	Käypä arvo
KORKOJOHDANNAISET				
Koronvaihtosopimukset	130 000	-6 183	130 000	-7 202
Negatiivinen käypä arvo		-6 183		-7 202
VALUUTTAJOHDANNAISET				
Valuuttatermiinit	112 300	669	167 904	1 496
Positiivinen käypä arvo		1 527		1 860
Negatiivinen käypä arvo		-859		-363

Emoyhtiön tilikauden päättyessä voimassa olleet johdannaisopimukset erääntyvät tilikausien 2020-2023 aikana.

Yhtiö altistuu liiketoiminnassaan useille rahoitusriskeille: markkinariskille (sisältäen valuuttariskin ja rahavirran korkoriskin), luottoriskille ja likviditeettiriskille. Yhtiön riskienhallinnan tavoitteena on minimoida rahoitusmarkkinoiden muutosten haitalliset vaikutukset konsernin tulokseen, rahavirtoihin ja taseeseen sekä varmistaa riittävä maksuvalmius. Yhtiö käyttää johdannaisinstrumentteja ainoastaan suojaustarkoituksessa; valuutta- ja korkoriskin suojaamiseen. Johdannaisten käyvät arvot esitetään taseen ulkopuolisina erinä.

Yhtiön korkoriski liittyy ensisijaisesti pitkäaikaiseen lainasalkkuun. Yhtiö on pääasiallisesti altistunut rahavirran korkoriskille, joka syntyy vaihtuvakorkoisista veloista. Tätä tasapainottavat osaltaan kiinteäkorkoiset joukkovelkakirjalainat. Yhtiö hallinnoi rahavirran korkoriskiä myös koronvaihtosopimuksilla, joita käyttämällä saadaan tavoitteen mukaisesti vaihtuvakorkoinen laina vaihdettua kiinteäkorkoiseksi, tai päinvastoin.

Yhtiö toimii kansainvälisesti ja on siten altistunut myös valuuttakurssivaihteluista aiheutuville riskeille. Yhtiön merkittävimmät valuuttapositiot muodostuvat Ruotsin kruunu -määräisistä eristä. Valuuttakurssiriski syntyy pääasiassa nettosijoituksista ulkomaisiin tytäryhtiöihin (muuntoeroriski) sekä taseen valuuttamääräisistä eristä. Tilikausien 2019 ja 2018 aikana yhtiöllä ei ole ollut muuntoeroriskin kohdistuvia suojauksia. Konsernin sisäisen rahoituksen sekä muista taseen valuuttamääräisistä eristä syntyvää valuuttakurssiriskiä suojataan ensisijaisesti valuuttatermiineillä.

Valuutta- ja korkojohdannaisten realisoituneet tulokset on kirjattu tuloslaskelman rahoituseriin. Johdannaisten nimellisarvot sekä käyvät arvot esitetään liitetietona oheisessa taulukossa. Kaikki vertailuluvut kuvaavat Cramo-konsernin tilannetta 31.12.2018 ennen jakautumista (lukuun sisältyy siirtokelpoisten tilojen liiketoimintasegmentti). Tilinpäätöshetken johdannaispositio vastaa hyvin jakautumisen jälkeisen Cramo-konsernin positiota. Lisätietoa Cramon rahoitusriskienhallinnasta on nähtävissä konsernitalinpäätöksen liitetiedosta 11.

Cramo Oyj jakautui 30.6.2019. Tilinpäätöspäivän 2019 luvut eivät täten sisällä jakautuneeseen siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyviä saamia, velkoja tai positiota vertailuvuoden lukujen sisältäessä ne.

21. LASKENNALLISET VEROT

1 000 €	2019	2018
Laskennallinen verosaaminen negatiivisesta poistoerosta	0	4
Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappioista ¹	2 797	
Laskennallinen verosaaminen pakollisista varauksista	346	129
	3 144	132
Laskennallinen verovelka poistoerosta	-1	-12
	-1	-12
Yhteensä	3 143	120

¹ Laskennallinen verosaaminen vahvistetuista tappioista on muodostunut tilikaudella 2019.

Laskennallisia verosaamisia ja -velkoja ei ole kirjattu taseeseen.

22. JAKAUTUMISTIEDOT

Cramo Oyj:n osittaisjakautuminen toteutui 30.6.2019.

Osittaisjakautumisessa Siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan liittyvät varat ja velat siirtyivät Adapteo Oyj:lle. Osittaisjakautumisen toimeenpanopäivään (30.6.2019) saakka Adapteo Oyj:lle siirtyvät Siirtokelpoisten tilojen liiketoimintaan kuuluvat tapahtumat sisältyvät Cramo Oyj:n tuloslaskelmaan.

Seuraava taulukko esittää Adapteo Oyj:lle siirtyneet varat ja velat 30.6.2019:

1 000 €	30.6.2019
VASTAAVAA	
Aineettomat hyödykkeet	
Aineelliset hyödykkeet	
Sijoitukset	6
Osuudet saman konsernin yrityksissä	
Muut sijoitukset	273 285
Pitkäaikaiset saamiset	
Pysyvät vastaavat yhteensä	184 316
Total non-current assets	457 607
Vaihtuvat vastaavat	
Vaihto-omaisuus	3 563
Lyhytaikaiset saamiset	17 616
Rahat ja pankkisaamiset	
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	21 179
VASTAAVAA YHTEENSÄ	478 786
VASTATTAVAA	
Oma pääoma	
Osakepääoma	10 000
Ylikurssirahasto	
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	66 964
Edellisten tilikausien voitto	
Tilikauden voitto	
Oma pääoma yhteensä	76 964
Tilinpäätössiirtojen kertymä	
Pakolliset varaukset	41
Vieras pääoma	
Pitkäaikainen vieras pääoma	387 439
Lyhytaikainen vieras pääoma	14 342
Vieras pääoma yhteensä	401 781
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	478 786

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

Allekirjoitukset

Vantaalla helmikuun 10. päivänä 2020

Veli-Matti Reinikkala

Christian Bubenheim

AnnaCarin Grandin

Peter Nilsson

Joakim Rubin

Raimo Seppänen

Andrew P. Studdert

Leif Gustafsson
Toimitusjohtaja

Tilintarkastuskertomus Cramo Oyj:n yhtiökokoukselle

TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUS

LAUSUNTO

Olemme tilintarkastaneet Cramo Oyj:n (y-tunnus 0196435-4) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019.

Tilinpäätös sisältää konsernin taseen, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenveto merkittävimmistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista, sekä emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti,
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntonamme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

LAUSUNNON PERUSTELUT

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja

käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 25.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuva tilintarkastusevidenssiä.

OLENNAISUUS

Tarkastuksemme laajuuteen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Olennaisuus on määritetty perustuen ammatilliseen harkintaamme ja se ohjaa tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden määrittämisessä, sekä todettujen virheellisyyksien vaikutusten arvioimisessa suhteessa tilinpäätökseen kokonaisuutena. Olennaisuuden taso perustuu arvioomme sellaisten virheellisyyksien suuruudesta, joilla yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa olevan vaikutusta tilinpäätöksen käyttäjien tekemiin taloudellisiin päätöksiin. Olemme ottaneet huomioon myös sellaiset virheellisyydet, jotka laadullisten seikkojen vuoksi ovat mielestämme olennaisia tilinpäätöksen käyttäjille.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätökseen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa. EU-asetuksen 537/2014 10 artiklan 2 c -kohdan mukaiset merkittävät olennaisen virheellisyyden riskit sisältyvät alla kuvattuihin tilintarkastuksen kannalta

keskeisiin seikkoihin.

Olemme ottaneet tilintarkastuksessamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän on sisältyneet arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisyyden riski.

TILINTARKASTUKSEN KANNALTA KESKEISET SEIKAT

AINEELLISET HYÖDYKKEET (KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 1, 4 JA 27)

Vuokrausliiketoiminnan koneet (Kalusto) muodostavat noin 55 % konsernin taseen loppusummasta.

Konsernin liiketoiminta on vahvasti riippuvainen kaluston kunnosta ja saatavuudesta.

Kaluston poistoaikoihin ja vuosittaiseen arvonalentumisen arviointiin liittyvät johdon arviot voivat olla virheellisiä ja kaluston tasearvo siten virheellinen. Olemme testanneet kaluston hallinnan valvontaympäristöön liittyviä keskeisiä kontrolleja. Tämän lisäksi olemme suorittaneet aineistotarkastustoimenpiteitä muun muassa data-analyysin keinoin. Tarkastustoimenpiteiden painopisteinä ovat olleet erityisesti seuraavat osat: kaluston hankinnat, käyttöasteet, myyntitulokset kalustosta luovuttaessa, poistoajat sekä kaluston jäännösarvot. Olemme myös osallistuneet kaluston inventaareihin.

Olemme arvioineet johdon laatimia kaluston arvonalentumislaskelmia ja niissä käytettyjä keskeisiä muuttujia, sekä näiden vaikutuksia mahdollisten arvonalentumisten määrittämiseksi. Olemme lisäksi arvioineet aineellisia hyödykkeitä, kalusto mukaan lukien, koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

LIIKEARVON JA YRITYSHANKINTOIHIN LIITTYVÄN MUUN AINEETTOMAN OMAISUUDEN ARVOSTAMINEN (KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 1, 5 JA 6)

Konserni laajentaa toimintaansa yritys-hankintojen kautta, minkä seurauksena konsernin taseeseen sisältyvien lii-kearvon ja muiden yritys-hankintoihin liittyvien aineettomien hyödykkeiden määrä on merkittävä. Konsernitaseen lii-kearvo 31.12.2019 oli 118,1 miljoonaa euroa yritys-hankintoihin liittyvien muiden aineettomien hyödykkeiden ollessa 48,4 miljoonaa euroa.

Liikearvo ja muut aineettomat omaisuuserät ovat vuosittaisen arvonalentumistestauksen kohteena.

Arvonalentumistestausten taustalla olevien rahavirtaennusteiden laatiminen edellyttää johdon harkintaa koskien mm. kannattavuutta, pitkän aikavälin kasvutekijää ja diskonttauskorkoa.

Testauksessa käytettäviin ennusteisiin liittyvistä johdon harkintaan perustuvista ratkaisuista ja tasearvojen merkittävydestä johtuen lii-kearvon ja muun aineettoman omaisuuden arvostaminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka.

Arvonalentumistestaukseen liittyen olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- Olemme arvioineet ja analysoineet laskelmissa käytettyjä keskeisiä oletuksia, kuten kannattavuutta, diskonttauskorkoja sekä pitkän aikavälin kasvutekijää.
- Olemme myös arvioineet testauksessa käytettyjen menetelmien ja keskeisten oletusten asianmukaisuutta ja johdonmukaisuutta eri vuosien välillä.
- Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonnäärityksen asiantuntijoita, jotka ovat arvioineet laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.

Olemme lisäksi arvioineet lii-kearvoa ja muita aineettomia hyödykkeitä sekä arvonalentumistestausta koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

MYNTITUOTTOJEN KIRJAAMINEN (KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 1, 2 JA 21)

Myyntituottojen kirjaaminen on tilintarkastuksen kannalta keskeinen osa-alue mm. seuraavista seikoista johtuen:

- Kone- ja laitevuokrausliiketoiminnan myynti koostuu useissa toimipisteissä tapahtuvista lukuisista yksittäisistä vuokraustapahtumista.
- Konsernin tärkeimmän myyntijärjestelmän käyttöoikeudet ovat suhteellisen laajat, mikä lisää epäsi- allisten tai väärin tapahtumien riskiä.

Olemme arvioineet sisäistä valvontaympäristöä ja testanneet kontrollien tehokkuutta sekä suorittaneet aineistotarkastuksen toimenpiteitä arvioidaksemme konsernitilinpäätöksessä tuloutettujen myyntituottojen määrän ja kirjausajankohdan oikeellisuutta.

Olemme lukeneet keskeiset myyntisopimukset sekä testanneet myyntikirjausten yhdenmukaisuutta suhteessa sopimusehtoihin. Tilinpäätöstarkastuksen yhteydessä olemme arvioineet myynnin jaksottumisen asianmukaisuutta tilikausien välillä testaamalla kirjaustapahtumia ja myynnin jaksotuslaskelmia.

Tarkastustoimenpiteisiimme on sisällynyt alennus- ja hyvityskäytäntöjen sekä hyvityslaskujen laatimiseen liittyvän prosessin arviointi ja kyseisten kontrollien testaus. Olemme myös testanneet myyntituottojen tileille kirjattuja muistiotositteita keskittyen erityisesti poikkeaviin ja epäsäännöllisiin tapahtumiin.

Olemme lisäksi arvioineet myyntituottoja koskevien konsernin tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

CRAMO OYJ:N OSITTAISJAKAUTUMINEN (KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 1 JA 3 SEKÄ EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT 1 JA 22)

Jakautumissuunnitelman mukaisesti Cramo jakautui siten, että kaikki Cramon Siirtokelpoiset tilat -liiketoimintaan liittyvät varat, velat ja vastuut siirtyivät selvitysmenettelyttä osittaisjakautumisessa perustetulle yhtiölle, Adapteo Oyj:lle. Osittaisjakautumisen täytäntöönpano rekisteröitiin 30.6.2019. Kaupankäynti Adapteon osakkeilla alkoi 1.7.2019 Nasdaq Tukholman päämarkkinalla.

Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan nettotulos on raportoitu erillään jatkuvasta liiketoiminnasta tuloslaskelman erässä "Lopetettujen toimintojen tulos". Lisäksi lopetettujen toimintojen jakautumistuotot ja -kulut sekä tuloverot on raportoitu osana lopetettujen toimintojen tulosta.

Siirtokelpoiset tilat -liiketoiminnan käypä arvo jakautumisen yhteydessä on määritetty kertomalla Adapteo Oyj:n osakkeen 1.7.2019 päätöskurssi, 12,61 euroa, jakautumisvastikkeena annettujen Adapteo Oyj:n osakkeiden lukumäärällä (44.682.697), jonka seurauksena liiketoiminnan käyväksi arvoksi muodostui 563,6 miljoonaa euroa. Omistajille jaettujen nettovarojen kirjanpitoarvo oli 193,8 miljoonaa euroa ja bruttomääräinen jakautumisvoitto oli 369,8 miljoonaa euroa.

Transaktion merkittävydestä johtuen Cramon osittaisjakautuminen on tilintarkastuksessa keskeinen seikka. Osittaisjakautumiseen liittyen olemme suorittaneet muun muassa seuraavat tarkastustoimenpiteet:

- läpikäyneet osittaisjakautumista koskevan yhtiön hallituksen ja ylimääräisen yhtiökokouksen hyväksymän jakautumissuunnitelman
- läpikäyneet jakautumislaskelmissa käytetyt periaatteet
- arvioineet jakautumisen kirjapitokäsittelyn yhdenmukaisuutta verrattuna IFRS- ja suomalaisen kirjapitosäännösten
- arvioineet kirjanpidon kirjausten ja edellä esitetyn kirjanpitokäsittelyn ja

jakautumista koskevien periaatteiden ristiriidattomuutta.

Olemme lisäksi arvioineet jakautumista koskevien konsernin ja emoyhtiön tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

EMOYHTIÖN TYTÄRYHTIÖOSAKKEIDEN ARVOSTAMINEN (EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIETO 2)

Tytäryhtiöosakkeet muodostavat merkittävän tase-erän emoyhtiön erillistilinpäätöksessä.

Tytäryhtiöosakkeiden arvon alentumista testataan liikearvon testaamista vastaavalla menetelmällä. Mahdolliset viitteet konsernin liikearvon, muiden yrityshankintoihin liittyvien omaisuuserien tai kaluston arvon alentumisista voivat vaikuttaa myös emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvoon.

Olemme johtaneet emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvon alentumislaskelmien käyttöarvot konsernin liikearvon arvon alentumislaskelmien mukaisista arvoista.

Tarkastukseen on osallistunut KPMG:n arvonmäärityksen asiantuntijoita, jotka ovat arvioineet laskelmien teknistä oikeellisuutta sekä verranneet käytettyjä oletuksia markkina- ja toimialakohtaisiin tietoihin.

Olemme arvioineet ja analysoineet laskelmissa käytettyjä keskeisiä oletuksia, kuten kannattavuutta, diskonttauskorkeaa sekä pitkän aikavälin kasvutekijää.

Olemme lisäksi arvioineet emoyhtiön tytäryhtiöosakkeiden arvostusta koskevien tilinpäätöstietojen asianmukaisuutta.

TILINPÄÄTÖSTÄ KOSKEVAT HALLITUKSEN JA TOIMITUSJOHTAJAN VELVOLLISUUDET

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernintilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön

hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

TILINTARKASTAJAN VELVOLLISUUDET TILINPÄÄTÖKSEN TILINTARKASTUKSESSA

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonemme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että

käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnitteleme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastus-evidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää

tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopää-töksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastus-evidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.

- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvas- taako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- Hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkas- tusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koske- vasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauk- sesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme nou- dattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joiden voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riip- pumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varoitoimista.

Päättämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat

merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilin- tarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voisi kohtuudella odottaa olevan suurem- mat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

MUUT RAPORTOINTIVELVOITTEET

TILINTARKASTUSTOIMEKSIANTOA KOSKEVAT TIEDOT

Olemme toimineet yhtiökokouksen valit- semana tilintarkastajana 1.4.2014 alkaen yhtäjaksoisesti kuusi vuotta.

MUU INFORMAATIO

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen ja vuosikertomukseen sisältyvän informaation, mutta se ei sisällä tilinpäätöstä eikä sitä koskevaa tilintarkastus-kertomustamme. Olemme saaneet toimintakertomuksen käyttöömme ennen tämän tilintar- kastuskertomuksen antamispäivää, ja odotamme saavamme vuosikertomuksen käyttöömme kyseisen päivän jälkeen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea edellä yksilöity muu informaatio tilinpäätök- sen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suo- ritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Toimintakerto- muksen osalta velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien

säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätök- sen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toiminta- kertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme ennen tilintarkastusker- tomuksen antamispäivää käyttöömme saamaamme muuhun informaatioon kohdistamamme työn perusteella joh- topäätöksen, että kyseisessä muussa informaatiossa on olennainen virheel- lisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

MUUT LAUSUNNOT

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkas- tamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 10. helmikuuta 2020

KPMG Oy Ab

Toni Aaltonen
KHT